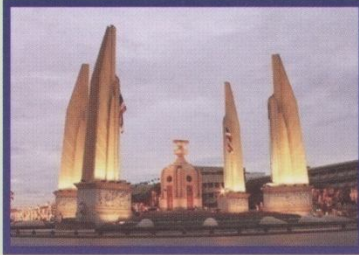

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจुरะเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๖๑

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

อ.พ.๒๒/๒๕๖๑

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการให้รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (ยกเลิกมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙) และเพิ่มมาตรา ๓๒/๔)
- (๒) กำหนดให้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการใช้บังคับกับกรณีสิทธิของนักแสดงด้วยโดยอนุโลม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

เหตุผล

โดยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีแห่งสนธิสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled) โดยสนธิสัญญาดังกล่าวกำหนดให้รัฐภาคีบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อรองรับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการมองเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
 (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

.....

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) มีเนื้อหารวม จำนวน ๕ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙)^๑ (ร่างมาตรา ๓ ยกเลิกมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙))

๒. กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ ดังต่อไปนี้

๒.๑ กำหนดให้คนพิการที่จะได้รับประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ ได้แก่ คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

๒.๒ กำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลง ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และองค์กรได้งานนั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ต้องไม่เป็นการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร^๒

^๑ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๓๒ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

๑. การทำซ้ำ

(๙) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ และองค์กรผู้จัดทำ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

^๒ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดบทนิยามของคำว่า “ทำซ้ำ” “ดัดแปลง” “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” และ “การโฆษณา” ไว้ดังนี้

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

๑. การทำซ้ำ

๑. การทำซ้ำ

“ทำซ้ำ” หมายความว่า รวมถึง คัดลอกไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงและภาพ จากต้นฉบับ จากสำเนา หรือจากการโฆษณาในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้หมายความถึง คัดลอกหรือทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จากสื่อบันทึกใด ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

๒.๓ กำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถนำสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตนได้ทำซ้ำหรือดัดแปลง หรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับจากองค์กรอื่นที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศหรือต่างประเทศมาเผยแพร่แก่คนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นได้ แต่ต้องไม่เป็นการเผยแพร่ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

๒.๔ การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์โดยองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ และการเผยแพร่สำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตนได้ทำซ้ำหรือดัดแปลงหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตนได้รับจากองค์กรอื่นที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศหรือต่างประเทศ ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

๒.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๓๒/๔)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์กรณีสิทธิของนักแสดง โดยกำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามมาตรา ๓๒/๔ มาใช้บังคับกับกรณีสิทธิของนักแสดงด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

“ดัดแปลง” หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ให้ความหมายรวมถึง แปลวรรณกรรม เปลี่ยนรูปวรรณกรรมหรือรวบรวมวรรณกรรมโดยคัดเลือกและจัดลำดับใหม่

(๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้ความหมายรวมถึง ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำขึ้นใหม่

(๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับนาฏกรรม ให้ความหมายรวมถึง เปลี่ยนงานที่มีใช้นาฏกรรมให้เป็นนาฏกรรม หรือเปลี่ยนนาฏกรรมให้เป็นงานที่มีใช้นาฏกรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าในภาษาเดิมหรือต่างภาษากัน

(๔) ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม ให้ความหมายรวมถึง เปลี่ยนงานที่เป็นรูปสองมิติหรือสามมิติให้เป็นรูปสามมิติหรือสองมิติ หรือทำหุ่นจำลองจากงานต้นฉบับ

(๕) ในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรม ให้ความหมายรวมถึง จัดลำดับเรียบเรียงเสียงประสานหรือเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองใหม่

“เผยแพร่ต่อสาธารณชน” หมายความว่า ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน โดยการแสดง การบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น

“การโฆษณา” หมายความว่า การนำสำเนาจำลองของงานไม่ว่าในรูปหรือลักษณะอย่างใดที่สร้างขึ้นโดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ออกจำหน่าย โดยสำเนาจำลองนั้นมีปรากฏต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานนั้น แต่ทั้งนี้ไม่หมายความรวมถึง การแสดงหรือการทำให้ปรากฏซึ่งนาฏกรรม ดนตรีกรรม หรือภาพยนตร์ การบรรยายหรือการปาฐกถา ซึ่งวรรณกรรม การแพร่เสียงแพร่ภาพเกี่ยวกับงานใด การนำศิลปกรรมออกแสดงและการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อดี

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ โดยกำหนดเพิ่มเติมให้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการรวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งสามารถสรุปข้อดีของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ดังนี้

๑. เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการโฆษณา
๒. เพื่อให้คนพิการได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันกับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์
๓. เพื่อเป็นการกำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงอันมีลิขสิทธิ์หรือเผยแพร่ซึ่งสำเนางานที่จัดทำขึ้นนั้นแก่คนพิการได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด
๔. การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ เป็นประโยชน์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย ซึ่งเป็นพัฒนาการสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่สะท้อนความมุ่งมั่นและตั้งใจของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการอย่างต่อเนื่อง

กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้ทำการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมาร่วมกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว เห็นว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา ๗๗ วรรคสอง แล้ว (ดังปรากฏอยู่ในส่วนข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ หัวข้อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการ งานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น เพื่อประกอบการพิจารณา ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
พฤษภาคม ๒๕๖๑

เอกสารประกอบการพิจารณา จัดทำโดย

นายรัช ผาสุข	เลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางเกตุจลินท์ วลัยจำนงค์	นิติกรชำนาญการ
นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์	วิทยากรชำนาญการ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกาลญัตต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวกาญจนา พาลดีหุด	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ ณ ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายวุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.....ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)

คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ.....๑

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

กับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.....๗

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

๑. การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย..... - ๑ -

๒. คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็น

ในการตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (Checklist)..... - ๑๓ -

๓. บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. - ๒๖ -

๔. ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรื่อง “สนธิสัญญามาร์ราเคช” - ๒๗ -

๕. สนธิสัญญามาร์ราเคช (Marrakesh Treaty) (ฉบับภาษาอังกฤษ)..... - ๒๙ -

๖. วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. - ๔๐ -

ภาคผนวก

: พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗.....(๑)

: หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๓๐๕/๑๓๓๑๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.....(๒๗)

: ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้น

การละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ).....(๒๙)

: แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่จะต้องออกตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ).....(๓๓)

: บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๓๕)

: สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๔๙)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์
สำหรับคนพิการ)

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังนี้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ ให้รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (ยกเลิกมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙) และเพิ่มมาตรา ๓๒/๔)
- (๒) กำหนดให้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการใช้บังคับกับกรณีสิทธิของนักแสดงด้วยโดยอนุโลม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีแห่งสนธิสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทาง การเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled) โดยสนธิสัญญาดังกล่าวกำหนดให้รัฐภาคีบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อรองรับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการมองเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

๔. บทจำกัดสิทธิ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้คนพิการซึ่งไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่น ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

๕. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๒๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๖. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๖.๑ ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙)^๑ (ร่างมาตรา ๓ ยกเลิกมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙))

^๑ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติไว้ ดังนี้

“มาตรา ๓๒ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์”

ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

๑. ฯลฯ

(๙) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ และองค์กรผู้จัดทำ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๙) ของวรรคสองของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

๖.๒ กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ ดังต่อไปนี้

๖.๒.๑ กำหนดประเภทคนพิการที่จะได้รับประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ ได้แก่ คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

๖.๒.๒ กำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลง ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน^๒แล้ว และองค์กรได้งานนั้นมา

^๒ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดบทนิยามของคำว่า “ทำซ้ำ” “ดัดแปลง” “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” และ “การโฆษณา” ไว้ดังนี้

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ ฯลฯ

“ทำซ้ำ” หมายความว่า รวมถึง คัดลอกไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงและภาพ จากต้นฉบับ จากสำเนา หรือจากการโฆษณาในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้หมายความถึง คัดลอกหรือทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากสื่อบันทึกใด ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

“ดัดแปลง” หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ให้หมายความรวมถึง แปลวรรณกรรม เปลี่ยนรูปวรรณกรรมหรือรวบรวมวรรณกรรมโดยคัดเลือกและจัดลำดับใหม่

(๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้หมายความรวมถึง ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำชิ้นใหม่

(๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับนาฏกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่มีใช้นาฏกรรมให้เป็นนาฏกรรม หรือเปลี่ยนนาฏกรรมให้เป็นงานที่มีใช้นาฏกรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าในภาษาเดิมหรือต่างภาษากัน

(๔) ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่เป็นรูปสองมิติหรือสามมิติให้เป็นรูปสามมิติหรือสองมิติ หรือทำหุ่นจำลองจากงานต้นฉบับ

(๕) ในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรม ให้หมายความรวมถึง จัดลำดับเรียบเรียงเสียงประสานหรือเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองใหม่

“เผยแพร่ต่อสาธารณชน” หมายความว่า ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน โดยการแสดง การบรรยาย การสด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น

“การโฆษณา” หมายความว่า การนำสำเนาจำลองของงานไม่ว่าในรูปหรือลักษณะอย่างใดที่สร้างขึ้นโดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ออกจำหน่าย โดยสำเนาจำลองนั้นมีปรากฏต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานนั้น แต่ทั้งนี้ไม่หมายความรวมถึง การแสดงหรือการทำให้ปรากฏซึ่งนาฏกรรม ดนตรีกรรม หรือภาพยนตร์ การบรรยาย หรือการปาฐกถา ซึ่งวรรณกรรม การแพร่เสียงแพร่ภาพเกี่ยวกับงานใด การนำศิลปกรรมออกแสดงและการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม

โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ต้องไม่เป็นการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

๖.๒.๓ กำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถนำสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตนได้ทำซ้ำหรือดัดแปลง หรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับจากองค์กรอื่นที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศหรือต่างประเทศมาเผยแพร่แก่คนพิการ์ที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นได้ แต่ต้องไม่เป็นการเผยแพร่ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

๖.๒.๔ การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์โดยองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ และการเผยแพร่สำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตนได้ทำซ้ำหรือดัดแปลงหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ตนได้รับจากองค์กรอื่นที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศหรือต่างประเทศ ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

๖.๒.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ์ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงและเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๓๒/๔)

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

“มาตรา ๓๒/๔ การกระทำใด ๆ ดังต่อไปนี้ โดยองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับเพื่อประโยชน์ของคนพิการ์ซึ่งไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้มีการโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานตาม (๑) รวมถึงสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับจากองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศหรือต่างประเทศ

องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ รูปแบบการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ์ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงและเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

๖.๓ แก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์กรณีสิทธิของนักแสดง โดยกำหนดให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามมาตรา ๓๒/๔ มาใช้บังคับกับกรณีสิทธิของนักแสดงด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ ให้นำมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๒/๒ มาตรา ๓๒/๓ มาตรา ๓๒/๔ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่สิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

กับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

สำหรับคนพิการ)

ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ กับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
	<p>ร่าง</p> <p>พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย ลิขสิทธิ์</p> <p>พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบ กับมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมาย</p> <p>เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้คนพิการซึ่งไม่สามารถ เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ อันเนื่องมาจากความบกพร่อง ทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้</p>	

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>บุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามที่ตามกฎหมายลิขสิทธิ์และ ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่สมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์</p> <p>ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ควรคุ้มครอง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้</p> <p>ฯลฯ</p>	<p>หรือความบกพร่องอื่น ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้ สอดคล้องกับข้อบังคับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว</p> <p>.....</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๘) ของวรรคสองของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘</p>	<p>กำหนดวันใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้มีระยะเวลาเตรียมการในการออกประกาศกระทรวง และประกาศสัมพันธให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ</p> <p>ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ สำหรับคนพิการเพื่อนำไปกำหนดเพิ่มเป็นร่างมาตรา ๓๒/๔</p>

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>(๙) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของบุคคลที่มิสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อื่นเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของบุคคลพิการ และองค์ครูผู้จัดทำ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗</p> <p>“ มาตรา ๓๒/๔ การกระทำใด ๆ ดังต่อไปนี้ โดยองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับเพื่อประโยชน์ของบุคคลที่มิสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ในราชกิจจานุเบกษา มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่มีการดัดแปลงเพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒วรรคหนึ่ง</p> <p>(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้มีการโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงตาม (๑) รวมถึงสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับจากองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศหรือต่างประเทศ</p>	<p>กำหนดประเภทบุคคลที่ควรได้รับประโยชน์ ได้แก่ คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>กำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลง ซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และองค์กรได้นำมันมาโดยชอบด้วยกฎหมาย และให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับเผยแพร่สำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของบุคคลที่รวมถึงเผยแพร่สำเนางานที่ได้รับจากองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับอื่นได้ด้วย</p>

พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๓๗	ร่างพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๕๓ ให้นำมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๒/๒ มาตรา ๓๒/๓ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่สิทธิของนักประดิษฐ์โดยอนุโลม</p>	<p>องค์การที่รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ รูปแบบ การทำซ้ำหรือคัดแปลงตามความจำเป็นของคณาพิการ รวมทั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือคัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นต้นแบบที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”</p> <p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่ง พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติสิทธิบัตร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“มาตรา ๕๓ ให้นำมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๒/๒ มาตรา ๓๒/๓ มาตรา ๓๒/๔ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่สิทธิของนักประดิษฐ์โดย อนุโลม”</p> <p>ผู้รับสนองพระราชาโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>กำหนดให้องค์การที่รับอนุญาตหรือได้รับการ ยอมรับ รูปแบบการทำซ้ำหรือคัดแปลงตามความจำเป็น ของคณาพิการ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการ เพื่อทำซ้ำหรือคัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เป็นไป ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>กำหนดให้นำข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อประโยชน์ของคณาพิการตามมาตรา ๓๒/๔ ไปใช้บังคับ กับเรื่องสิทธิของนักประดิษฐ์โดยอนุโลม</p>

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์
สำหรับคนพิการ)

การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑. สรุปความจำเป็นในการตรากฎหมาย

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้ โดยมีขอบเขตที่ให้ประโยชน์กับคนพิการในเรื่องประเภทของคนพิการและประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์กว้างกว่าสนธิสัญญามาร์ราเคซแล้วก็ตาม แต่มีบางประเด็นที่ยังไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญามาร์ราเคซ เช่น ขอบเขตสิทธิที่กำหนดให้เป็นข้อยกเว้นของการละเมิด โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ กำหนดเฉพาะสิทธิในการทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ ขณะที่สนธิสัญญามาร์ราเคซให้รวมถึงสิทธิในการจำหน่าย และสิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (สิทธิเผยแพร่ต่อสาธารณชน) เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลสิทธิของบุคคลอื่นได้ตามความจำเป็น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๒ (๙)^๑

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือคนพิการประเภทอื่น ๆ อาจไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้โดยสะดวก อันเนื่องมาจากหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่อยู่ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ในปัจจุบันยังมีอยู่อย่างจำกัด การเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซจะเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงงานลิขสิทธิ์มากขึ้น เนื่องจาก สนธิสัญญาให้สิทธิในการเผยแพร่สำเนางานที่ได้จัดทำขึ้นในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ในระดับภายในประเทศ และระดับระหว่างประเทศ ซึ่งมาตรา ๓๒ (๙) ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังไม่ได้ให้สิทธิเผยแพร่ต่อสาธารณชนไว้

๒. สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ ดังนี้^๒

๒.๑ วิธีในการรับฟังความคิดเห็น

กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๒.๑.๑ จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ จำนวน ๓ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙

- ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙

^๑ หลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (Check list).

^๒ รายงานการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

- ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

๒.๑.๒ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้อยู่ใต้บังคับกฎหมาย จำนวน ๒ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๔๒ คน

- ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๗๐ คน

๒.๑.๓ ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา <https://www.ipthailand.go.th/th/home.html> จำนวน ๒ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ ระยะเวลา ๑๔ วัน มีผู้เข้าชมหน้าเว็บไซต์ จำนวน ๖๘๑ ครั้ง ไม่มีหน่วยงานหรือบุคคลใดแสดงความคิดเห็น

- ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ระยะเวลา ๑๗ วัน มีผู้เข้าชมหน้าเว็บไซต์ จำนวน ๑,๘๖๘ ครั้ง มีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๖ คน เป็นความเห็นจากเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ๒ คน สถาบันอุดมศึกษา ๑ คน และไม่ระบุสังกัด ๓ คน

๒.๒ จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

๒.๒.๑ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้อยู่ใต้บังคับกฎหมาย จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือผู้ที่มีความบกพร่องในการอ่าน (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled) โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๔๒ คน แบ่งออกเป็น

- หน่วยงานภาครัฐ เช่น ประธานอนุกรรมการกิจการคนพิการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น

- องค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ เช่น สมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย เป็นต้น

- เจ้าของลิขสิทธิ์ เช่น บริษัทดิลลิโก้ แอนด์กิบบิเนส จำกัด เป็นต้น

(๒) เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เป็นการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) มีผู้เข้าร่วมการรับฟังทั้งหมด ๗๐ คน แบ่งออกเป็น

- หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น

- องค์กรที่เกี่ยวกับคนพิการ เช่น สมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย เป็นต้น

- เจ้าของลิขสิทธิ์ เช่น สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ สมาคมทรัพย์สินแห่งประเทศไทย สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจบันเทิงไทย เป็นต้น

๒.๒.๒ นำร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เผยแพร่ในเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

(๑) ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๑-๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๑๔ วัน โดยได้นำข้อมูลสาระสำคัญของสนธิสัญญามาร์ราเคซ ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) และตารางเปรียบเทียบบทบัญญัติสนธิสัญญามาร์ราเคซ และข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ กับประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ มีผู้เข้าชมหน้าเว็บไซต์ จำนวน ๖๘๑ ครั้ง ไม่มีหน่วยงานใดหรือบุคคลใดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ

(๒) ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๕-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๑๗ วัน โดยได้นำข้อมูล สภาพปัญหา และสาเหตุของปัญหา ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหานั้น หลักการอันเป็นสาระสำคัญของร่างกฎหมาย และร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) ลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ มีผู้เข้าชมหน้าเว็บไซต์ จำนวน ๑,๘๖๘ ครั้ง มีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๖ คน โดยเป็นความเห็นจากเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่เกี่ยวกับคนพิการ ๒ คน สถาบันอุดมศึกษา ๑ คน และไม่ระบุสังกัด ๓ คน

๒.๓ พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

เจ้าของลิขสิทธิ์ คนพิการจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด รวมทั้งประชาชนทั่วไป ร่วมแสดงความคิดเห็น

๒.๔ ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

สรุปการรับฟังความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

๒.๔.๑ สรุปความเห็นจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙

นายมนต์ชัย บุญตัน ประธานอนุกรรมการกิจการคนพิการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นว่าองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization : WIPO) ได้ให้การรองรับสนธิสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ โดยให้รัฐภาคีสามารถทำซ้ำ ดัดแปลง จำหน่ายแจกจ่าย รวมถึงเผยแพร่ในงานที่มีการโฆษณาแล้วในรูปแบบของงานที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ (Accessible Format) และสามารถแลกเปลี่ยนงานนั้นข้ามพรมแดนระหว่างรัฐภาคีได้ (Cross border) โดยผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรองและไม่จำเป็นต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์แต่อย่างใด ซึ่งสนธิสัญญานี้จะมีประโยชน์ต่อคนพิการของไทยที่จะสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ

ทั้งนี้ ในการประชุมดังกล่าว ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นตรงกันว่า สนธิสัญญามาร์ราเคช มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการของไทยที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศที่ไม่สามารถเข้าถึงได้อันเนื่องมาจากความพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวรรณกรรมหรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปวิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์

๒.๔.๒ สรุปความเห็นจากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

(๑) ความเห็นเกี่ยวกับองค์กรที่จะได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดเพื่อประโยชน์ของคนพิการ (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : ใช้คำว่า “องค์กรผู้จัดทำ”)

- สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยเห็นว่า ไม่ควรกำหนดให้ “ผู้จัดทำ” สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลง แต่ควรให้เฉพาะองค์กรกระทำได้

- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และสมาคมการค้าผู้ประกอบการบันเทิงไทยเห็นว่า “องค์กรผู้จัดทำ” ต้องเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคนพิการ และต้องรับรองโดยรัฐ

(๒) ความเห็นเกี่ยวกับประเภทของความพิการที่จะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : ผู้ได้รับประโยชน์ คือ คนพิการทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง)

- สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรกำหนดความพิการแต่ละประเภทโดยนำนิยามตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาพิจารณาในประเด็นการให้หรือไม่ให้สิทธิในการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน และเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทนั้น ๆ

- สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ผู้ได้รับประโยชน์ และประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ ให้สิทธิมากเกินไปที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดไว้

- สมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรเพิ่มประเภทคนพิการทางการเคลื่อนไหว

- สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ เห็นว่า ควรแยกสิทธิที่จะได้รับช้อยกเว้นสำหรับผู้พิการแต่ละประเภทที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้อันเนื่องมาจากความบกพร่องไม่ควรยกร่างการให้สิทธิแบบเหมารวม

(๓) ความเห็นเกี่ยวกับการกระทำที่รับช้อยกเว้น (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : กำหนดให้องค์กรผู้จัดทำสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ผู้จัดทำหรือองค์กรผู้จัดทำได้มีการทำซ้ำหรือดัดแปลงไว้แล้ว หรือสำเนาที่ได้รับจากองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ)

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า การเผยแพร่ต่อสาธารณชน การแลกเปลี่ยนงานระหว่างประเทศ จึงอาจต้องคำนึงถึงความได้เปรียบเสียเปรียบ เนื่องจากการที่กำหนดให้สิทธิที่กว้างกว่า และประเภทของงานที่อนุญาตมากกว่า อาจทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบจากการที่กฎหมายในประเทศภาคอื่น ๆ กำหนดให้สามารถทำได้เฉพาะงานวรรณกรรมและงานศิลปกรรม ซึ่งเป็นไปตามที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดขั้นต่ำไว้ก็ได้

- สมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรปรับถ้อยคำว่า “การเผยแพร่ต่อสาธารณชน” เป็นคำว่า “ให้ปรากฏต่อสาธารณชนผู้เป็นคนพิการ”

- สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจบันเทิงไทย เห็นว่า สนธิสัญญามาร์ราเคซ ไม่รวมงานสิ่งบันทึกเสียง และงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ให้มีการทำซ้ำ หรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนในงานเพลง ภาพยนตร์ หนังสือ หรืองานแอนิเมชันทั้งหลาย

- สมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทย เห็นว่า การนำงานขึ้นบน You Tube ควรขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ เนื่องจากบุคคลที่เข้าถึงงานได้ไม่ใช่เฉพาะผู้พิการเพียงกลุ่มเดียว แต่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน และอาจมีการใช้ช้อยกเว้นสำหรับคนพิการขึ้นมากล่าวอ้างได้

๒.๔.๓ สรุปความเห็นจากการเผยแพร่ในเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

(๑) คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ มีข้อเสนอแนะต่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

- เจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ เป็นการกำหนดช้อยกเว้นไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ เพื่อให้คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้

แต่บทบัญญัติใน (๑) ของมาตรา ๓๒/๔ “ทำซ้ำหรือดัดแปลง โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์ และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย” เป็นการบัญญัติให้การทำซ้ำหรือดัดแปลงต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จึงขัดต่อเจตนารมณ์และบทบัญญัติของสนธิสัญญามาร์ราเคซ ดังนั้น จึงขอให้แก้ไขเป็น “ทำซ้ำหรือดัดแปลง... โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์”

- คำว่า “คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์” (Print Disabled) ตามเจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ หมายความว่าคนพิการทุกประเภทที่มีข้อจำกัดในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ จึงขอให้เพิ่มความในมาตรา ๓๒/๔ วรรคหนึ่ง โดยเพิ่มคำว่า “การเคลื่อนไหว” ระหว่างคำว่า “การได้ยิน” และ “สติปัญญา” เพื่อให้ครอบคลุมถึงคนพิการรุนแรงซึ่งไม่สามารถใช้มือในการอ่านหนังสือได้ด้วย

(๒) ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มธ./กรรมการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค แสดงความเห็น เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ ฉบับรับฟังความเห็นนี้ แต่ควรแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาโดยตัดข้อความ “โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์” ออก เนื่องจากองค์กรผู้จัดทำเป็นหน่วยงานของรัฐ มูลนิธิ สมาคม ฯลฯ มิได้ใช้งานเพื่อหากำไรหรือจำหน่ายอยู่แล้ว หากได้ใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย จึงไม่ควรถูกขออนุญาตอีก มิฉะนั้น จะเป็นการดำเนินการแบบ ๒ มาตรฐาน ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๓๒ เนื้อหาที่ควรแก้ไขมีดังนี้

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลงโดยองค์กรผู้จัดทำซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยองค์กรผู้จัดทำซึ่งสำเนางานที่ได้จัดทำขึ้นตาม (๑) รวมถึงสำเนาที่ได้รับจากองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ

ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ องค์กรผู้จัดทำและองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๓) สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เสนอความเห็น ๓ ประการว่า

- ในมาตรา ๓๒/๔ ขอให้เพิ่มคำว่า “การเคลื่อนไหว” ระหว่าง “การได้ยิน” และ “สติปัญญา” เพื่อให้ครอบคลุมถึงคนพิการรุนแรงซึ่งไม่สามารถใช้มือในการอ่านหนังสือได้ด้วย ตามเจตนารมณ์ของคำว่า “คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์” (Print Disabled) ในสนธิสัญญามาร์ราเคซ

- คำว่า “โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์” หมายความว่าอย่างไร หมายถึง “ยินยอมให้ทำซ้ำหรือดัดแปลง” หรือยินยอมให้โฆษณา” โดยถ้าหมายถึงว่า “ยินยอมให้ทำซ้ำหรือ

ดัดแปลง” จะยังเป็นการจำกัดสิทธิคนพิการให้ต้องไปขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนถึงจะกระทำการดังกล่าวได้ การที่คนพิการไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ด้วยเหตุแห่งความพิการนั้น ๆ ก็เป็นเหตุผลที่เพียงพอแล้ว ควรจะสามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงได้ แม้เจ้าของลิขสิทธิ์จะให้ความยินยอมหรือไม่ก็ตาม

(๔) นายราชภัฏ สุ่มจินดา (ไม่ทราบสังกัด) เห็นว่า ถ้อยคำของมาตรา ๓๒/๔ ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าที่มีการเพิ่มเติมใหม่นั้น กำหนดเงื่อนไขว่าผู้จัดทำต้องมีสภาพเป็นองค์กร หรือจัดทำในนามองค์กร ซึ่งจากข้อเท็จจริงที่เคยเห็นการทำซ้ำ ฯลฯ เพื่อประโยชน์ของผู้พิการนั้นบุคคลธรรมดาก็สามารถทำได้ โดยไม่ต้องอาศัยสภาพของความเป็นองค์กร จึงสงสัยว่าการตีความมาตรา ๓๒/๔ (๑) นั้นเป็นการจำกัดเฉพาะกลุ่มองค์กรให้มีการทำซ้ำหรือเผยแพร่งานสำหรับผู้พิการเพียงกลุ่มเดียวหรือไม่

๒.๔.๔ สรุปความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชั้นการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

(๑) กระทรวงวัฒนธรรม เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนการ) ซึ่งเป็นการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในสังคมในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างเพียงพอ และเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ

(๒) ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นว่า โดยหลักการการปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ จะทำให้ประเทศสามารถใช้ประโยชน์จากสนธิสัญญาดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการของไทยจะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศในงานวรรณกรรม หรือสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปวิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นับว่ามีเหตุผลและความเหมาะสม จึงให้ความเห็นชอบเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

(๓) กระทรวงการต่างประเทศ พิจารณาแล้วไม่ขัดข้องต่อร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนการ) เพื่อรองรับการเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ และเห็นว่า การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ เป็นการเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีในข้อ ๙ เรื่องความสามารถในการเข้าถึง และข้อ ๓๐ เรื่องการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นันทนาการ การผ่อนคลายยามว่าง และกีฬา อีกทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งนี้ คณะกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะให้ไทยเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซโดยเร็ว นอกจากนี้ การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ ยังเป็นประโยชน์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย โดยเป็นพัฒนาการสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่สะท้อนความมุ่งมั่นและตั้งใจของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคนพิการของไทย

จะได้รับประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ โดยเฉพาะงานวรรณกรรม หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นข้อมูลทางศิลปะวิทยาการหรือข่าวสารความรู้ที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพของคนพิการ

(๔) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นว่า ควรให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับคนพิการในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ต่าง ๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ โดยมีข้อสังเกตว่า เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่องค์กรผู้จัดทำทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของคนพิการให้มากยิ่งขึ้น กระทรวงพาณิชย์ควรจัดให้มีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานราชการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาการร่างประกาศกระทรวง ให้ความชัดเจน เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อคนพิการอย่างแท้จริงต่อไป

(๕) กระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้ โดยมีขอบเขตที่ให้ประโยชน์กับคนพิการในเรื่องประเภทของคนพิการ และประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์กว้างกว่าสนธิสัญญาอาร์ราเคซแล้วก็ตาม แต่ก็มีบางประเด็นที่ยังไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญาอาร์ราเคซ เช่น ขอบเขตของสิทธิที่กำหนดให้เป็นข้อยกเว้นของการละเมิดโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ กำหนดเฉพาะสิทธิในการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ ขณะที่สนธิสัญญาอาร์ราเคซให้รวมถึงสิทธิในการจำหน่าย และสิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (สิทธิเผยแพร่ต่อสาธารณชน) เป็นต้น ซึ่งร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการไทยที่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวรรณกรรมหรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปะวิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญาอาร์ราเคซ จึงเห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ

๒.๔.๕ สรุปความเห็นในขั้นการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้ประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคซ รวม ๕ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

โดยในการประชุมได้เชิญนายมนเฑียร บุญตัน ประธานอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการ สังกศคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกรมส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้าร่วมชี้แจงกับ กรมทรัพย์สินทางปัญญาด้วย สรุปความเห็นในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ดังนี้

(๑) นายมนเฑียร บุญตัน เสนอว่า ควรเพิ่มเติมประเภทคนพิการทางการเคลื่อนไหว ในร่างมาตรา ๓๒/๔ ให้เป็นผู้ได้รับประโยชน์ตามข้อยกเว้นนี้ด้วย เนื่องจากตามสนธิสัญญามาร์ราเคช Article 3 (C) มีการกล่าวถึงคนพิการที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวในการเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บุคคล ที่เป็นอัมพาตตั้งแต่คอลงมา ตัวอย่าง เช่น ศาสตราจารย์ สตีเฟน ฮอว์กิง ซึ่งมีความรู้ ความสามารถที่จะทำประโยชน์ได้อย่างมากมายแต่ด้วยข้อจำกัดของสภาพทางกายทำให้ไม่สามารถเข้าถึง งานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบปกติได้ ทั้งนี้ การเพิ่มเติมดังกล่าวไม่เกินไปกว่าเจตนารมณ์ของสนธิสัญญา

(๒) คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคช สรุปได้ดังนี้

- ปรับปรุงถ้อยคำในหลักการและเหตุผลเล็กน้อย เพื่อให้เจตนารมณ์ในการ แก้ไขกฎหมายมีความชัดเจนขึ้น

- ปรับปรุง คำว่า “องค์กรผู้จัดทำ” เป็นคำว่า “องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือ ได้รับการยอมรับ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบทในสนธิสัญญามาร์ราเคช Article 2 (C) ที่กำหนดว่า “authorized entity” means an entity that is authorized or recognized by the government...”

- เพิ่มประเภทความบกพร่องของคนพิการที่ได้รับประโยชน์ ให้รวมถึงความบกพร่อง ทางทางการเคลื่อนไหวด้วย เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคชที่รวมถึงผู้ที่มีความบกพร่อง ทางกายภาพ เช่น ไม่สามารถถือหรือหยิบจับหนังสือได้

- เปลี่ยนจากการกำหนดความพิการอื่นที่ได้รับประโยชน์ในกฎกระทรวง เป็นให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การดำเนินการกำหนดประเภทของความพิการ ที่จะได้รับประโยชน์มีความคล่องตัว

หมายเหตุ รายละเอียดสรุปการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โปรดศึกษาเพิ่มเติมจาก (เอกสารแนบท้ายภาคผนวก หน้า (๔๙)-(๖๙))

๓. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตรากฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ

ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคช อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ มีดังนี้^๓

^๓ การวิเคราะห์ผลกระทบของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม

ผลกระทบเชิงบวก : คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่น ๆ จะเป็นผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบกพร่องการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกันทางสังคมในการได้รับและเข้าถึงข้อมูลทางศิลปะวิชาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งหนังสือที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

จากข้อมูลการจดทะเบียนของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๐ พบว่า ในประเทศไทยมีคนพิการทางการเห็น จำนวน ๑๘๗,๒๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๕ ของคนพิการทั้งหมด ในขณะที่มีข้อมูลระบุว่าหนังสือที่มีการจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่คนพิการทางสายตาสสามารถเข้าถึงได้ (Accessible Format) เช่น ตัวอักษรขนาดใหญ่ หนังสือเสียง หรือหนังสืออักษรเบลล์ มีอยู่เพียงไม่เกินร้อยละ ๗ อีกทั้ง หนังสือสำหรับความผิดปกติของคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทยังมีอยู่น้อยมากและพบว่า เป็นหนังสือที่จำหน่ายในต่างประเทศเกือบทั้งหมด เช่น คนพิการทางการเรียนรู้ (Dyslexia) ซึ่งเป็นความผิดปกติของสมอง ทำให้มองเห็นตัวอักษรสลับที่และมีปัญหาในการสะกดคำ ต้องอาศัยหนังสือที่สร้างขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อให้อ่านและสะกดคำ ทำให้ปัจจุบันหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ที่อ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ หรือเพื่อพัฒนาศักยภาพคนที่มีความบกพร่องต่าง ๆ มีอยู่อย่างจำกัด และนำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมระหว่างผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ทั่วไปกับผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ที่เป็นคนพิการ

นอกจากนี้ แม้ว่ามาตรา ๓๒ (๙) ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ จะกำหนดข้อยกเว้นสำหรับการทำซ้ำหรือดัดแปลงเพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้แล้ว แต่ข้อยกเว้นดังกล่าวยังไม่รวมถึงการเผยแพร่งานที่ได้จัดทำขึ้น ทำให้องค์กรที่ทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของคนพิการไม่สามารถนำสำเนางานที่ได้จัดทำขึ้นในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ไปแจกจ่ายเพราะอาจเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และการจัดทำขึ้นใหม่ทั้งหมดมีต้นทุนสูง ต้องมีเครื่องมือเฉพาะ จึงทำให้ที่ผ่านมาคนพิการยังไม่ได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เรื่องนี้อย่างเต็มที่

สนธิสัญญามาร์ราเคซเป็นสนธิสัญญาที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการจัดทำหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่คนพิการทางสายตาและผู้พิการทางสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเข้าถึงได้ และอนุญาตให้เผยแพร่สำเนางานดังกล่าวให้แก่ผู้รับประโยชน์หรือองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับซึ่งอยู่ในรัฐภาคีอื่นได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ สนธิสัญญาได้กำหนดประเภทคนพิการที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์เริ่มจากแคบที่สุดที่เห็นเป็นประจักษ์ คือ คนตาบอด (Blind) รองลงมาคือ คนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น (Visual impairment) และท้ายที่สุด คือ คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Print Disabled) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ด้วยวิธีปกติ เช่น คนพิการทางการเรียนรู้ (Dyslexia) คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายจนไม่สามารถจับ ถือ หรือเปิดหนังสือได้

การปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการนี้ กำหนดขอบเขตผู้ได้รับประโยชน์กว้างกว่าที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนด เนื่องจากรวมถึงคนพิการที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์อยู่แล้วตามมาตรา ๓๒ (๙) ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ คือ คนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญาหรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่น ซึ่งสอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคซที่ไม่ตัดสิทธิประเทศสมาชิกที่จะกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่กว้างกว่าที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดได้ ดังนั้น ผู้ได้รับประโยชน์ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงได้แก่ คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือ การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยสามารถสรุปจำนวนจากข้อมูลการจดทะเบียนของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๐ ได้ดังนี้

ประเภทความพิการ	จำนวนคนพิการ
๑. ทางการเห็น	๑๘๗,๒๔๙ คน ร้อยละ ๑๐.๓๕
๒. ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	๓๓๒,๒๙๔ คน ร้อยละ ๑๘.๓๗
๓. ทางสติปัญญา	๑๒๖,๖๐๔ คน ร้อยละ ๗.๐๐
๔. ทางการเรียนรู้	๘,๗๒๖ คน ร้อยละ ๐.๔๘
รวม	๖๕๔,๘๗๓ คน

จากข้อมูลข้างต้น ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวกจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย มีอย่างน้อย ๖๕๔,๘๗๓ คน ทั้งนี้ ในปัจจุบันยังไม่มีการสำรวจข้อมูลคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น คนพิการทางการเรียนรู้ (Dyslexia) หรือคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่ความบกพร่องทางร่างกายเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ ในขั้นนี้จึงยังไม่มีข้อมูลจำนวนคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากตามกฎหมายไทยยังไม่เคยมีการบัญญัติผู้พิการประเภทนี้ไว้

ผลกระทบเชิงลบ : เจ้าของลิขสิทธิ์ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับผลกระทบเชิงลบ เว้นแต่เจ้าของลิขสิทธิ์ที่จำหน่ายงานในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้อยู่แล้ว อาจมีรายได้จากการจำหน่ายลดลงบ้างเล็กน้อย เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้เพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการให้รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย ทำให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้จัดทำขึ้นเอง หรือได้รับจากองค์กรอื่นให้กับคนพิการได้ โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

อย่างไรก็ดี เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบแก่เจ้าของลิขสิทธิ์มากเกินไป กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่..) พ.ศ. ได้กำหนดให้การกระทำที่รับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ต้องเป็นการกระทำที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ คำว่า ต้องเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการ

คุ้มครองแรงงานวรรณกรรมและศิลปกรรม (Berne Convention) (Article ๙ (๒)) ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS Agreement) (Article ๑๓) และสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) (Article ๑ D (๑) และ (๒)) ประกอบกับมีหลายประเทศที่ได้มีการขยายกลุ่มผู้พิการที่ได้รับประโยชน์ครอบคลุมไปถึงสติปัญญาและการได้ยินด้วย เช่น ประเทศแคนาดา สิงคโปร์ และออสเตรเลีย

สำหรับข้อกังวลในเรื่องการเผยแพร่ต่อสาธารณชนที่ไม่ใช่ผู้พิการ ตามร่างมาตรา ๓๒/๔ วรรคแรก กำหนดว่า “การกระทำใด ๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่อง” เป็นการจำกัดว่าการเผยแพร่ต่อสาธารณชนจะต้องเผยแพร่ต่อผู้พิการเฉพาะที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้เพราะเหตุแห่งความพิการเท่านั้น มิใช่เป็นการทั่วไป ประกอบกับจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ในประกาศกระทรวงพาณิชย์ ให้มีความรัดกุมและก่อให้เกิดผลกระทบแก่เจ้าของลิขสิทธิ์น้อยที่สุด

ทั้งนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ชี้แจงในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของเจ้าของและผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคช เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แล้ว และภาคเอกชนมีความเข้าใจในเหตุผลความจำเป็น เนื่องจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่คนพิการจะได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยสิทธิในการเข้าถึงหนังสือเรียนของนักเรียนพิการทางการเห็น : มุมมองของสำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์ โดย ดร.อิศวรา ศิริรุ่งเรือง ภาควิชาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล มกราคม ๒๕๕๘ โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่า จากสัดส่วนของนักเรียนพิการทางการเห็นเป็นจำนวนที่น้อย เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มีการมองเห็นปกติ สำนักพิมพ์จึงไม่คิดว่าการผลิตหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดในรูปแบบสื่อทางเลือกอย่างอักษรเบรลล์ อักษรขยาย หรือหนังสือเสียง จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจของสำนักพิมพ์

๔. การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชน

ได้มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบต่อประชาชนผ่านเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา (<https://www.ipthailand.go.th/th/home.html>)

๕. การนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว เห็นควรยืนยันตามร่างเดิม เนื่องจากได้พิจารณาครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ แล้ว

๖. ความเห็นต่อการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากการตรวจสอบเอกสารและหลักฐานที่เสนอมาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้ว เห็นว่าได้มีการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗

คำชี้แจงตามหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบความจำเป็นในการตราพระราชบัญญัติ (Checklist)

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

๑. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๑.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจคืออะไร

เพื่อให้คนพิการอันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวสติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องใด

(๑) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๒ (๙) ยังไม่มีความชัดเจนว่าเมื่อมีการทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์แล้วจะเผยแพร่สำเนางานลิขสิทธิ์ให้ถึงกลุ่มคนพิการได้อย่างไรโดยไม่ละเมิดงานอันมีลิขสิทธิ์ จึงทำให้องค์กรต่างๆ ยังไม่ใช้ประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์มากเท่าที่ควร

(๒) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Printed Disabled) ซึ่งเป็นสนธิสัญญาที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการจัดทำหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่คนพิการทางสายตาและผู้พิการทางสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเข้าถึงได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

๑.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

แม้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้ โดยมีขอบเขตที่ให้ประโยชน์กับคนพิการในเรื่องประเภทของคนพิการและประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่กว้างกว่าสนธิสัญญามาร์ราเคชแล้วก็ตาม แต่มีบางประเด็นที่ยังไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญามาร์ราเคช เช่น ขอบเขตสิทธิที่กำหนดให้เป็นข้อยกเว้นของการละเมิด โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ กำหนดเฉพาะสิทธิในการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ ขณะที่สนธิสัญญามาร์ราเคชให้รวมถึงสิทธิในการจำหน่าย และสิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (สิทธิเผยแพร่ต่อสาธารณชน) เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นได้ตามความจำเป็น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๒ (๙)

หากไม่ทำภารกิจนั้นจะมีผลประการใด

คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือคนพิการประเภทอื่นๆ อาจไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้โดยสะดวก อันเนื่องมาจากหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่อยู่ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ ในปัจจุบันยังมีอยู่อย่างจำกัด การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาราคะจะเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงงานลิขสิทธิ์มากขึ้น เนื่องจาก สันติสัญญาให้สิทธิในการเผยแพร่สำเนางานที่ได้จัดทำขึ้นในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ในระดับภายในประเทศและระดับระหว่างประเทศ ซึ่งมาตรา ๓๒ (๙) ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังไม่ได้ให้สิทธิเผยแพร่ต่อสาธารณชนไว้

๑.๓ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์มีกี่ทางเลือก มีทางเลือกอะไรบ้าง

(๑) ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยยกเลิกมาตรา ๓๒ (๙) และกำหนดเป็นมาตราใหม่ให้ชัดเจนว่าองค์กรผู้จัดทำ เช่น หน่วยงานของรัฐ สมาคม มูลนิธิ เป็นต้น สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ที่เจ้าของลิขสิทธิ์นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และให้องค์กรผู้จัดทำเผยแพร่สำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อประโยชน์ของคนพิการโดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๒) รัฐบาลอาจจัดสรรงบประมาณอุดหนุนช่วยเหลือให้คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญาหรือการเรียนรู้ หรือคนพิการประเภทอื่นๆ สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้

แต่ละทางเลือกมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

ทางเลือกตาม (๑) มีข้อดี ดังนี้

- ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ เกิดความชัดเจน ไม่มีปัญหาในการตีความ โดยเฉพาะเรื่องของการเผยแพร่ต่อสาธารณชนที่จำเป็นต้องกำหนดในการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้

- คนพิการของไทยสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นในการศึกษา สอดคล้องกับหลักการไม่เลือกปฏิบัติ ความเท่าเทียม และความเสมอภาค ความสามารถในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ การมีส่วนร่วมอย่างเต็มรูปแบบและมีประสิทธิภาพ และสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน เป็นไปตามแนวทางและเจตจำนงของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ในเรื่องของการพัฒนาคนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นการสร้างและพัฒนาคนอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ควรได้รับการพัฒนาความรู้ที่จำเป็น

ส่วนทางเลือกตาม (๒) มีข้อเสียคือ อาจทำให้รัฐบาลต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณในการอุดหนุนช่วยเหลือคนพิการเป็นจำนวนมาก เพราะมีผู้ที่มีความบกพร่องตามกฎหมายที่จำเป็นต้องเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จำนวนกว่า ๖๕๔,๘๗๓ คน (ข้อมูลสถิติคนพิการจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ กรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๐)

๑.๔ มาตรการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของภารกิจคืออะไร

ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยยกเลิกมาตรา ๓๒ (๙) และกำหนดเป็นมาตราใหม่ให้ชัดเจนว่า องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้มีการนำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้วและได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งเผยแพร่สำเนางานนั้นหรือสำเนาอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับ

จากองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับอื่น เพื่อประโยชน์ของคนพิการได้โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

๑.๕ ภารกิจนั้นจะแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้เพียงใด

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญาหรือการเรียนรู้ หรือคนพิการประเภทอื่นๆ รวมทั้งสามารถเผยแพร่สำเนา งาน หรือการรับสำเนานั้นจากองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในต่างประเทศได้โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานราชการหรือองค์กรต่างๆ ที่ผลิตและเผยแพร่หนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้มีความมั่นใจในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของคนพิการมากยิ่งขึ้น

๑.๖ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจคืออะไร

องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญาหรือการเรียนรู้ หรือคนพิการประเภทอื่นๆ โดยได้รับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

ตัวชี้วัดความสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีอย่างไร

องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับมีการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญาหรือการเรียนรู้ หรือคนพิการประเภทอื่นๆ ทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้กว้างขวางมากขึ้น

๑.๗ การทำภารกิจสอดคล้องกับพันธกรณีและความผูกพันตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยมีต่อรัฐต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศใด ในเรื่องใด

สอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้วสำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled) ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐ และหลักการในปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)) ข้อ ๓๐ การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม การผ่อนคลายยามว่าง และกีฬา ซึ่งประเทศไทยได้เป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว

นอกจากนี้ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวยังสอดคล้องกับความตกลงด้านทรัพย์สินทางปัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ เช่น ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS Agreement) และอนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม (Berne Convention) ที่ให้ประเทศสมาชิกสามารถกำหนดข้อยกเว้นได้ รวมทั้งเป็นไปตามแนวทางและเจตจำนงของสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ในเรื่องของการพัฒนาคนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในการที่จะให้คนพิการเข้าถึง

งานวรรณกรรมที่โฆษณาแล้ว เป็นการสร้างและพัฒนาคนอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ควรได้รับการพัฒนาความรู้ที่จำเป็น ซึ่งมีคนพิการร้อยละ ๙๐ ในประเทศกำลังพัฒนาที่มีปัญหาการเข้าถึงผลงานการพิมพ์ และมีหนังสือจำนวนน้อยกว่าร้อยละ ๑ ของหนังสือในประเทศกำลังพัฒนาที่สามารถใช้สำหรับคนพิการทางการเห็น และสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของ UNDP ตามวาระ ค.ศ. ๒๐๓๐ ที่เชื่อว่าการเข้าสู่แหล่งความรู้ในทุกรูปแบบจะมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาคน เช่น หนังสือเบรลล์ และ E-Book เป็นต้น

๒. ผู้ทำภารกิจ

๒.๑ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพ ต้นทุน และความคล่องตัวแล้ว เหตุใดจึงไม่ควรให้เอกชนทำภารกิจนี้

เรื่องนี้เป็นเรื่องของการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เป็นการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ จึงจำเป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐโดยตรง

ภารกิจนี้ควรทำร่วมกับเอกชนหรือไม่ อย่างไร

เอกชนจะเข้ามามีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย แต่กระบวนการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายเป็นภารกิจของรัฐโดยตรง

๒.๒ เมื่อคำนึงถึงประสิทธิภาพและประโยชน์ที่จะเกิดแก่การให้บริการประชาชน ควรทำภารกิจนี้ร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด

การแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบกฎหมายฉบับนี้ ตลอดจนสนธิสัญญามาร์ราเคซเป็นความตกลงระหว่างประเทศ ภายใต้การกำกับดูแลองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) จึงไม่อาจให้หน่วยงานอื่นร่วมทำภารกิจได้

๒.๓ ภารกิจดังกล่าวหากให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำ จะได้ประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าหรือไม่

ในเรื่องนี้ไม่สามารถมอบภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เพราะสภาพการบังคับใช้กฎหมายครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ทั่วราชอาณาจักรและทุกคน มิใช่จำกัดเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. ความจำเป็นในการตรากฎหมาย

๓.๑ การจัดทำภารกิจนั้นมีความสอดคล้องกับเรื่องใด อย่างไร

หน้าที่หลักของหน่วยงานของรัฐ (ตามภารกิจพื้นฐาน (Function)) ในเรื่อง.....

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ ในเรื่อง การให้ความช่วยเหลือคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรา ๗๑ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ยุทธศาสตร์ชาติ ในเรื่อง.....

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในเรื่อง.....

แนวทางการปฏิรูปประเทศ ในเรื่อง.....

๓.๒ การทำภารกิจนั้นสามารถใช้มาตรการทางบริหารโดยไม่ต้องออกกฎหมายได้หรือไม่
ไม่ได้

ถ้าใช้มาตรการทางบริหารจะมีอุปสรรคอย่างไร

เรื่องนี้เป็นการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อกำหนดช้อยกเว้นให้ทุกคนปฏิบัติตาม
จึงไม่สามารถใช้มาตรการทางบริหารดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

๓.๓ ในการทำภารกิจนั้น เหตุใดจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้

เนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญา
มาร์ราเคชฯ แล้วเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐ แต่การเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาดังกล่าวจำเป็นต้อง
แก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ให้สอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคชก่อน จึงจะดำเนินการ
ยื่นภาคยานุวัติสารสมัครเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาต่อไปได้ จึงจำเป็นต้องตรากฎหมายในขณะนี้
เพื่อให้คนพิการของไทยได้รับประโยชน์จากพันธกรณีตามสนธิสัญญามาร์ราเคชโดยเร็ว

๓.๔ การใช้บังคับกฎหมายและระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

(ก) การใช้บังคับกฎหมาย

ต้องใช้บังคับพร้อมกันทุกท้องที่ทั่วประเทศ

เนื่องจากร่างกฎหมายฉบับนี้เป็นการกำหนดช้อยกเว้นของการกระทำละเมิดเพื่อประโยชน์
ของคนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญาหรือการเรียนรู้ หรือคนพิการ
ประเภทอื่นๆ ที่ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ จึงต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และพร้อมกัน
ทุกท้องที่ทั่วประเทศ

ทอยยใช้บังคับเป็นท้องที่ ๆ ไป เนื่องจาก

ใช้บังคับเพียงบางท้องที่ เนื่องจาก

(ข) ระยะเวลาในการใช้บังคับกฎหมาย

ใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจาก

มีการทอระยะเวลาในการบังคับใช้เป็นเวลาเท่าใด เพราะเหตุใด

มีการทอระยะเวลาการบังคับใช้ภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เนื่องจาก มีกระบวนการขั้นตอนที่จะต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกสนธิสัญญามาร์ราเคชและ
ต้องประชาสัมพันธ์เผยแพร่กฎหมาย

ควรกำหนดระยะเวลาการสิ้นสุดไว้ด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

๓.๕ เหตุใดจึงไม่สมควรตราเป็นกฎในลักษณะอื่น เช่น ข้อบัญญัติท้องถิ่น

เนื่องจากการแก้ไขกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ

๓.๖ ลักษณะการใช้บังคับ

ควบคุม กำกับ/ติดตาม (ข้ามไปข้อ ๓.๘) ส่งเสริม

ระบบผสม

เหตุใดจึงต้องใช้ระบบดังกล่าว เนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายที่ควบคุมมิให้มี
การกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ และส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากช้อยกเว้นนี้สำหรับคนพิการ

๓.๗ การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย

๓.๗.๑ เพราะเหตุใดจึงกำหนดให้ใช้ระบบอนุญาต หรือใช้ระบบอื่นที่มีผลเป็นการควบคุม

.....

๓.๗.๒ มีการกำหนดค่าธรรมเนียมการอนุญาตหรือไม่ ถ้ามี มีความจำเป็นอย่างไร
คุ้มค่าต่อภาระที่เกิดแก่ประชาชนอย่างไร.....

๓.๗.๓ มีหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจในการอนุญาตหรือไม่ อย่างไร.....

๓.๗.๔ มีขั้นตอนและระยะเวลาที่แน่นอนในการอนุญาตหรือไม่.....

๓.๗.๕ มีการเปิดโอกาสให้อุทธรณ์การปฏิเสธคำขอ การให้ยื่นคำขอใหม่ หรือไม่ อย่างไร

.....

๓.๗.๖ มีการต่ออายุการอนุญาตหรือไม่.....

มีการตรวจสอบก่อนการต่อใบอนุญาตหรือไม่.....

๓.๘ การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย

๓.๘.๑ กฎหมายที่จะตราขึ้นมีการใช้ระบบคณะกรรมการ หรือไม่ มีความจำเป็นอย่างไร

.....

๓.๘.๒ คณะกรรมการที่กำหนดขึ้นมีอำนาจซ้ำซ้อนกับคณะกรรมการอื่นหรือไม่.....
หากมีความซ้ำซ้อน จะดำเนินการอย่างไรกับคณะกรรมการอื่นนั้น.....

๓.๘.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการมีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือนายกรัฐมนตรี
หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือไม่.....

เหตุใดจึงต้องกำหนดให้บุคคลดังกล่าวเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการ.....

๓.๙ มีกรอบหรือแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือไม่ อย่างไร.....

๓.๑๐ ประเภทของโทษที่กำหนด

โทษทางอาญา โทษทางปกครอง ระบบผสม

๓.๑๑ การกำหนดโทษทางอาญาจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายสัมฤทธิ์ผล เพราะเหตุใด.....

๓.๑๒ ความผิดที่กำหนดให้เป็นโทษทางอาญาเป็นความผิดที่มีความร้ายแรงอย่างไร.....

๔. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

๔.๑ การดำเนินการตามภารกิจในเรื่องนี้มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่
กฎหมายลิขสิทธิ์เป็นกฎหมายเฉพาะ จึงไม่มีความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น และ
ร่างกฎหมายดังกล่าวมีหลักการเช่นเดียวกันกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของ
คนพิการที่กำหนดในกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศต่างๆ ที่เข้าเป็นภาคีสันติสัญญาแล้ว
แล้ว เช่น ประเทศเกาหลี สิงคโปร์ อินเดีย อาร์เจนตินา และออสเตรเลีย เป็นต้น

๔.๒ ในกรณีที่มีกฎหมายขึ้นใหม่ เหตุใดจึงไม่ยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่อง
เดียวกันหรือทำนองเดียวกันที่มีอยู่.....

๕. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๕.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

- ผู้มีหน้าที่ตามร่างกฎหมายหรือที่จะได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมายนั้นโดยตรง
เจ้าของลิขสิทธิ์ และคนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว
สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นๆ
- ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย.....

๕.๒ ผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่บุคคลดังกล่าว

- ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- เชียงบวก

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เปิดโอกาสให้กับประชากรคนพิการที่มีความบกพร่อง
ทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นๆ
ได้รับความรู้และข่าวสารที่เป็นประโยชน์ จะลดความเหลื่อมล้ำ เกิดความเสมอภาค และ
มีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงศิลปะวิทยาการ มีผลให้ประชากรผู้พิการได้รับความสุข และ
ประสบความสำเร็จในชีวิตโดยทั่วหน้ากัน

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงบวก

คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือ
การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นๆ

- เชียงลบ

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้เพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการให้
รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย ทำให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถ
เผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้จัดทำขึ้นเอง หรือได้รับจากองค์กร
ในต่างประเทศให้กับคนพิการได้ โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ จึงอาจทำให้รายได้จาก
การจำหน่ายของเจ้าของลิขสิทธิ์ลดลงบ้างเล็กน้อย

ผู้ได้รับผลกระทบเชียงลบ

เจ้าของลิขสิทธิ์ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับผลกระทบเชียงลบ เว้นแต่เจ้าของลิขสิทธิ์ที่จำหน่าย
งานในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้อยู่แล้วอาจมีรายได้จากการจำหน่ายลดลงบ้างเล็กน้อย

๕.๓ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดบ้างที่ต้องถูกจำกัด

สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน

การจำกัดนั้นเป็นการจำกัดเท่าที่จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์จะถูกจำกัดเท่าที่จำเป็น เพื่อให้คนพิการที่มีความบกพร่อง
ทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นๆ
สามารถเข้าถึงงานลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่เหมาะสมได้ตามความจำเป็น

๕.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๕.๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นๆ จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการได้รับประโยชน์ในการเข้าถึงหนังสือและตำราเรียนต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ โดยเฉพาะงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศที่เป็นงานวรรณกรรมหรือสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปวิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งหนังสือที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งจะได้รับประโยชน์และก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ดังนี้

(๑) การพัฒนาตนเองด้วยตนเอง คนพิการจะมีชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในสังคมนั้น มีการพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิต โดยไม่มีความผิดแผกแตกต่างมากนักกับคนทั่วไปในสังคม มีความพยายามในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีพฤติกรรม ท่าที ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนการดำเนินวิถีชีวิตที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม

(๒) การพัฒนาตนเองด้วยการศึกษา การฝึกทักษะช่วยเหลือตัวเองได้ในชีวิตประจำวัน ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการวางรากฐานชีวิตของคนพิการทุกประเภท เพราะการศึกษาถือเป็นหัวใจของการพัฒนาให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยการมีอาชีพและการทำงานที่มั่นคง สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการรับรู้ความเป็นไปในสังคม มีความรู้และเท่าทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว อันเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการปรับตัวปรับใจ ให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้โดยปกติสุข

(๓) สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้คนพิการสามารถเอาชนะต่ออุปสรรคและปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งหมายรวมถึงปัญหาที่เกิดจากอุปสรรคและข้อเสียเปรียบจากสภาพความพิการของตนเอง และอุปสรรคต่อทัศนคติของบุคคลในสังคม และบุคคลรอบข้างตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆ ดังนั้น เมื่อคนพิการมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นคนพิการที่ยอมรับตนเองได้ และจะเป็นคนที่ไม่คิดว่าตนเองมีปมด้อย

๕.๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

ลดความเหลื่อมล้ำ เกิดความเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงศิลปะความรู้ วิทยาการ และข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยมีความรู้เป็นพื้นฐาน

การประกอบกิจการเป็นไปโดยสะดวกหรือลดต้นทุนของผู้ประกอบการได้มากน้อยเพียงใด

-

ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาได้มากน้อยเพียงใด

-

๕.๔.๓ เสริมสร้างประสิทธิภาพหรือนวัตกรรมในการปฏิบัติราชการอย่างไร
สามารถลดงบประมาณแผ่นดินได้มากน้อยเพียงใด

๕.๔.๔ วิธีการและระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนและ
สังคมจะได้รับ ได้แก่
ผู้ได้รับประโยชน์ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงได้แก่ คนพิการที่มี
ความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือ การเรียนรู้ หรือ
ความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยสามารถสรุปจำนวนจากข้อมูล
การจดทะเบียนของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๐
ได้ดังนี้

ประเภทความพิการ	จำนวนคนพิการ
๑. ทางการเห็น	๑๘๗,๒๔๙ คน ร้อยละ ๑๐.๓๕
๒. ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	๓๓๒,๒๙๔ คน ร้อยละ ๑๘.๓๗
๓. ทางสติปัญญา	๑๒๖,๖๐๔ คน ร้อยละ ๗.๐๐
๔. ทางการเรียนรู้	๘,๗๒๖ คน ร้อยละ ๐.๔๘
รวม	๖๕๔,๘๗๓ คน

จากข้อมูลข้างต้น หากร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ ในส่วนนี้มีผลมีผลใช้บังคับ
ผู้พิการดังกล่าว จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการได้รับประโยชน์ในการเข้าถึงหนังสือและ
ตำราเรียนต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ โดยเฉพาะงานอันมีลิขสิทธิ์
จากต่างประเทศที่เป็นงานวรรณกรรม หรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปะวิทยาการ
หรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งหนังสือที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งจะได้รับ
ประโยชน์และก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม

๕.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย

๕.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับประชาชน
และการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

๖. ความพร้อมของรัฐ

๖.๑ ความพร้อมของรัฐ

(ก) กำลังคนที่จะต้องใช้อาจไม่มีผลกระทบต่ออัตรากำลังคน

(ข) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องมี.....

(ค) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้ในระยะห้าปีแรกของการบังคับใช้กฎหมาย.....
โดยเป็นงบดำเนินงานจำนวน.....และงบลงทุนจำนวน.....

๖.๒ ในกรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่มีผลต่อการจัดตั้งหน่วยงานหรืออัตรากำลัง มีความเห็นของ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรากำลังและงบประมาณหรือไม่ อย่างไร

๖.๓ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจและพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย
 วิธีการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนผู้อยู่ใต้กฎหมาย
จัดประชุมสัมมนาเผยแพร่สาระสำคัญของร่างกฎหมาย สร้างความรู้ความเข้าใจ และ
ประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา และ
ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของกรมทรัพย์สินทางปัญญา
 การเข้าถึงข้อมูลของประชาชน
เว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของกรมทรัพย์สินทางปัญญา
และการจัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้

๗. หน่วยงานที่รับผิดชอบและผู้รักษาการตามกฎหมาย

๗.๑ มีหน่วยงานอื่นใดที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกันหรือไม่ มีข้อเสนอแนะในการ
ดำเนินการกับหน่วยงานนั้นอย่างไร

๗.๒ มีความเกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

๗.๓ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นหรือไม่ อย่างไร

๗.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย ได้แก่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายเนื่องจาก
พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ เป็นกฎหมายที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกรมทรัพย์สิน
ทางปัญญา ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงพาณิชย์

๘. วิธีการทำงานและตรวจสอบ

๘.๑ ระบบการทำงานที่กำหนดสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่
 เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
 มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
 ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

- มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๘.๒ การเปิดเผยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ๘.๒.๑ ในกฎหมายมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องใดบ้าง
.....แต่ละขั้นตอนใช้เวลาดำเนินการเท่าใด.....
- ๘.๒.๒ หากมีการใช้ดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม
อย่างไร.....
- ๘.๒.๓ ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ใช้หลักกระจายอำนาจ หรือมอบอำนาจเพื่อให้ประชาชน
ได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพอย่างไร.....

๘.๓ มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจอย่างไรบ้าง

ตามร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์นี้ให้อำนาจองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถ
ทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่สำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ การดำเนินการนั้นต้องกระทำภายใต้มาตรา
๓๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กล่าวคือ
ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของ
เจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร
และเป็นไปตามแนวทางมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- ๘.๓.๑ มีระบบการตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในหรือไม่ อย่างไร.....
- ๘.๓.๒ มีกระบวนการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือไม่ อย่างไร.....

๙. การจัดทำกฎหมายลำดับรอง

๙.๑ ได้จัดทำแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง กรอบระยะเวลา ตลอดจนกรอบ
สาระสำคัญของกฎหมายลำดับรองนั้น หรือไม่

ได้จัดทำแผนการดำเนินการไว้แล้ว โดยกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะยกร่างประกาศ
กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นอนุบัญญัติที่จะต้องออกตามความในร่างมาตรา ๓๒/๔ ให้แล้วเสร็จและ
มีผลใช้บังคับพร้อมกันวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

ได้ยกร่างกฎหมายลำดับรองในเรื่องใดบ้าง

มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๑) กำหนดประเภทของความพิการที่สามารถเป็นผู้รับประโยชน์จากช้อยกเว้น
การละเมิดลิขสิทธิ์

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และความหมายขององค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ

(๓) กำหนดรูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามความจำเป็น
ของคนพิการ

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการซึ่งได้รับช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ของ
องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในการทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน

๙.๒ มีการอบในการตราอนุบัญญัติเพื่อป้องกันการขยายอำนาจหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลเกินสมควรอย่างไร.....

๑๐. การรับฟังความคิดเห็น

มีการรับฟังความคิดเห็น

ไม่ได้รับฟังความคิดเห็น

๑๐.๑ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออาจได้รับผลกระทบที่รับฟังความคิดเห็น

หน่วยงานภาครัฐ

สำนักงานประมาณ

สำนักงาน ก.พ.

สำนักงาน ก.พ.ร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกิจ ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ภาคประชาชน/องค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ

ประชาชนทั่วไป

องค์กรอื่น ได้แก่

สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจบันเทิงไทย สมาคมผู้สร้างภาพยนตร์แห่งสหรัฐอเมริกา สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ เป็นต้น

๑๐.๒ มีการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชนหรือไม่ อย่างไร

กรมฯ มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียและผู้อยู่ใต้บังคับกฎหมาย (Focus Group) เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ และวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยเชิญสมาคมคนพิการประเภทต่างๆ และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน (เจ้าของลิขสิทธิ์) ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเพื่อพิจารณาร่างพระบัญญัติฯ ซึ่งทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบหลักการและแนวทางการยกร่างกฎหมาย และได้เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายความเห็นได้ในที่ประชุม พร้อมทั้งจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบในการตรากฎหมาย เผยแพร่บนเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว

๑๐.๓ จัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอมาประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

จัดทำ

ไม่มีการจัดทำ

ในกรณีจัดทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น มีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้หรือไม่

วิธีการในการรับฟังความคิดเห็น

จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นแต่ละครั้ง

พื้นที่ในการรับฟังความคิดเห็น

ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

ข้อคัดค้านหรือความเห็นของหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

คำชี้แจงเหตุผลรายประเด็นและการนำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

ขอรับรองว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรีฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ แล้ว

ลงชื่อ..... *ท. กิ่ง*.....
(นายทศพล ทังสุบุตร)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา
วัน/เดือน/ปีที่จัดทำ..... *๕* *เมษายน* *๒๕๖๑*.....

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ *กรมทรัพย์สินทางปัญญา*
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ *ดร. ปณ*
(นางสาวนุสรุภา กาญจนกุล)
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
หมายเลขติดต่อ *๐๒-๕๕๗-๕๑๙๕*

บทวิเคราะห์ข้อดีและข้อสังเกต
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.*

ข้อดี

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาอาร์ราเคซ โดยกำหนดเพิ่มเติมให้ช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการรวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชน ซึ่งสามารถสรุปข้อดีของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ดังนี้

- ๑) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการโฆษณา
 - ๒) เพื่อให้คนพิการได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันกับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์
 - ๓) เพื่อเป็นการกำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงอันมีลิขสิทธิ์หรือเผยแพร่ซึ่งสำเนางานที่จัดทำขึ้นนั้นแก่คนพิการได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด
 - ๔) การเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาอาร์ราเคซ เป็นประโยชน์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย ซึ่งเป็นพัฒนาการสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่สะท้อนความมุ่งมั่นและตั้งใจของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการอย่างต่อเนื่อง
-

* เรียบเรียงโดย นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์ วิทยากรชำนาญการ กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย, จากบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สนธิสัญญามาร์ราเคช (Marrakesh Treaty)*

๑. สาระสำคัญของสนธิสัญญา

ชื่อสนธิสัญญา

สนธิสัญญามาร์ราเคชเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้วสำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled)

๒. สภาพบังคับ

จัดทำขึ้นเมื่อ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๖ ณ เมืองมาร์ราเคช ประเทศโมร็อกโก ขณะนี้ยังไม่มีผลใช้บังคับ จะมีผลใช้บังคับเมื่อมีประเทศสมาชิก ๒๐ ประเทศได้ยื่นสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสาร ขณะนี้มี ๑๖ ประเทศ ให้สัตยาบัน

๓. วัตถุประสงค์ของสนธิสัญญา

เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ มีโอกาสเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์

๔. ผู้ได้รับประโยชน์ (Beneficiary Persons) ตามสนธิสัญญา

คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์

๕. ขอบเขตของสิทธิที่อนุญาต

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับการทำซ้ำ (Right of reproduction) การจำหน่าย (Right of distribution) และการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (Right of making available to the public) และอาจรวมถึงการแสดงต่อสาธารณะ (Right of public performance) ทั้งนี้ สามารถกำหนดข้อยกเว้นในการดัดแปลงเฉพาะในรูปแบบเพื่อให้ผู้ได้รับประโยชน์ตามสนธิสัญญา เข้าถึงได้เท่านั้น

นอกจากนี้ รัฐภาคีสามารถแลกเปลี่ยนข้ามพรมแดน (Cross-border) ระหว่างกัน ซึ่งสามารถทำได้ทั้งนำเข้า จำหน่าย หรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนในรูปแบบที่ผู้ได้รับประโยชน์ตามสนธิสัญญา เข้าถึงได้ โดยผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรองโดยรัฐ (Authorized entity) รวมทั้งนำเข้า (Importation) สำเนางานดังกล่าว

๖. งาน (Works) ที่อนุญาต

งานลิขสิทธิ์ (งานวรรณกรรมและศิลปกรรม ตามอนุสัญญากรุงเบิร์น ซึ่งไม่รวมถึงงานสิ่งบันทึกเสียง และงานแพร่เสียงแพร่ภาพ) ที่มีการโฆษณาหรือเผยแพร่ไว้แล้วในสื่อต่าง ๆ ในรูปแบบของบทความ (Text) เอกสารหรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทนข้อมูล (Notation) และหรือภาพประกอบที่เกี่ยวข้อง (Illustrations) และสื่ออื่น ๆ รวมถึงหนังสือเสียง (Audio books)

* ที่มา : สำนักกฎหมาย กรมทรัพย์สินทางปัญญา, เรื่อง “สนธิสัญญามาร์ราเคช (Marrakesh Treaty)”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑, จากเว็บไซต์ https://www.ipthailand.go.th/images/copy_xx2.pdf.

๗. ข้อกำหนดอื่น

WIPO ต้องจัดตั้งหน่วยงานในการเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Information access point) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่รัฐภาคีในการแลกเปลี่ยนข้ามพรมแดนซึ่งสำเนางานที่ได้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ ของคนพิการตามสนธิสัญญาฯ

๘. เปรียบเทียบสาระสำคัญของสนธิสัญญามาร์ราเคซา และกฎหมายลิขสิทธิ์

ประเด็น	สนธิสัญญามาร์ราเคซา	พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๕๘
ขอบเขตของสิทธิที่อนุญาต	ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับ - การทำซ้ำ - การจำหน่าย - การทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน - การแสดงต่อสาธารณะ - การดัดแปลงเฉพาะในรูปแบบเพื่อให้ ผู้ได้รับประโยชน์ตามสนธิสัญญาฯ เข้าถึงได้เท่านั้น - การแลกเปลี่ยนข้ามพรมแดน/นำเข้า ผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรองโดยรัฐ	ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับ - การทำซ้ำ - การดัดแปลง
ผู้ได้รับประโยชน์	คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือผู้มีความบกพร่องในการอ่าน	คนพิการที่มีความบกพร่องทาง การเห็น การได้ยิน สติปัญญาหรือ การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่น ที่กำหนดในกฎกระทรวง
ประเภทของงาน (Works) ที่อนุญาต	งานวรรณกรรมและศิลปกรรมตาม อนุสัญญากรุงเบิร์น (ไม่รวมงานสิ่ง บันทึกเสียง และงานแพร่เสียง แพร่ภาพ) ที่อยู่ในรูปของบทความ (Text) เอกสารหรือสัญลักษณ์ที่ชี้แทน ข้อมูล (Notation) และสื่ออื่น ๆ รวมถึง หนังสือเสียง (Audio books)	งานลิขสิทธิ์ทุกประเภท (วรรณกรรม ศิลปกรรม นาฏกรรม ดนตรีกรรม ภาพยนตร์ โสตทัศนวัสดุ สิ่ง บันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ ภาพ งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี ศิลปะ และวิทยาศาสตร์)
องค์กรที่ได้รับการรับรอง โดยรัฐ (Authorized entity)	รัฐ ภาคี จัดตั้ง องค์กร ที่ ได้ รับ การรับรองโดยรัฐ เพื่อแลกเปลี่ยน งานข้ามพรมแดนระหว่างกัน	-

สนธิสัญญามาร์ราเคช (Marrakesh Treaty)
(ฉบับภาษาอังกฤษ)*

Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled^o

CONTENTS

Preamble

Article 1: Relation to Other Conventions and Treaties

Article 2: Definitions

Article 3: Beneficiary Persons

Article 4: National Law Limitations and Exceptions Regarding Accessible Format Copies

Article 5: Cross-Border Exchange of Accessible Format Copies

Article 6: Importation of Accessible Format Copies

Article 7: Obligations Concerning Technological Measures

Article 8: Respect for Privacy

Article 9: Cooperation to Facilitate Cross-Border Exchange

Article 10: General Principles on Implementation

Article 11: General Obligations on Limitations and Exceptions

Article 12: Other Limitations and Exceptions

Article 13: Assembly

Article 14: International Bureau

Article 15: Eligibility for Becoming Party to the Treaty

Article 16: Rights and Obligations Under the Treaty

Article 17: Signature of the Treaty

Article 18: Entry into Force of the Treaty

Article 19: Effective Date of Becoming Party to the Treaty

Article 20: Denunciation of the Treaty

Article 21: Languages of the Treaty

Article 22: Depositary

* ที่มา : สนธิสัญญามาร์ราเคช (ฉบับภาษาอังกฤษ), กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์, โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๕๑๙๑.

^o This Treaty was adopted by the Diplomatic Conference to Conclude a Treaty to Facilitate Access to Published Works by Visually Impaired Persons and Persons with Print Disabilities on June 27, 2013.

Preamble

The Contracting Parties,

Recalling the principles of non-discrimination, equal opportunity, accessibility and full and effective participation and inclusion in society, proclaimed in the Universal Declaration of Human Rights and the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities,

Mindful of the challenges that are prejudicial to the complete development of persons with visual impairments or with other print disabilities, which limit their freedom of expression, including the freedom to seek, receive and impart information and ideas of all kinds on an equal basis with others, including through all forms of communication of their choice, their enjoyment of the right to education, and the opportunity to conduct research,

Emphasizing the importance of copyright protection as an incentive and reward for literary and artistic creations and of enhancing opportunities for everyone, including persons with visual impairments or with other print disabilities, to participate in the cultural life of the community, to enjoy the arts and to share scientific progress and its benefits,

Aware of the barriers of persons with visual impairments or with other print disabilities to access published works in achieving equal opportunities in society, and the need to both expand the number of works in accessible formats and to improve the circulation of such works,

Taking into account that the majority of persons with visual impairments or with other print disabilities live in developing and least-developed countries,

Recognizing that, despite the differences in national copyright laws, the positive impact of new information and communication technologies on the lives of persons with visual impairments or with other print disabilities may be reinforced by an enhanced legal framework at the international level,

Recognizing that many Member States have established limitations and exceptions in their national copyright laws for persons with visual impairments or with other print disabilities, yet there is a continuing shortage of available works in accessible format copies for such persons, and that considerable resources are required for their effort of making works accessible to these persons, and that the lack of possibilities of cross-border exchange of accessible format copies has necessitated duplication of these efforts,

Recognizing both the importance of rightholders' role in making their works accessible to persons with visual impairments or with other print disabilities and the importance of appropriate limitations and exceptions to make works accessible to these persons, particularly when the market is unable to provide such access,

Recognizing the need to maintain a balance between the effective protection of the rights of authors and the larger public interest, particularly education, research and access to information, and that such a balance must facilitate effective and timely access to works for the benefit of persons with visual impairments or with other print disabilities,

Reaffirming the obligations of Contracting Parties under the existing international treaties on the protection of copyright and the importance and flexibility of the three-step test for limitations and exceptions established in Article 9(2) of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works and other international instruments,

Recalling the importance of the Development Agenda recommendations, adopted in 2007 by the General Assembly of the World Intellectual Property Organization (WIPO), which aim to ensure that development considerations form an integral part of the Organization's work,

Recognizing the importance of the international copyright system and desiring to harmonize limitations and exceptions with a view to facilitating access to and use of works by persons with visual impairments or with other print disabilities,

Have agreed as follows:

Article 1 **Relation to Other Conventions and Treaties**

Nothing in this Treaty shall derogate from any obligations that Contracting Parties have to each other under any other treaties, nor shall it prejudice any rights that a Contracting Party has under any other treaties.

Article 2 **Definitions**

For the purposes of this Treaty:

(a) "works" means literary and artistic works within the meaning of Article 2(1) of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, in the form of text, notation and/or related illustrations, whether published or otherwise made publicly available in any media¹;

(b) "accessible format copy" means a copy of a work in an alternative manner or form which gives a beneficiary person access to the work, including to permit the person to have access as feasibly and comfortably as a person without visual impairment or other print disability. The accessible format copy is used exclusively by beneficiary persons and it must respect the integrity of the original work, taking due consideration of the changes needed to make the work accessible in the alternative format and of the accessibility needs of the beneficiary persons;

(c) "authorized entity" means an entity that is authorized or recognized by the government to provide education, instructional training, adaptive reading or information access to beneficiary persons on a non-profit basis. It also includes a government institution or non-profit organization that provides the same services to beneficiary persons as one of its primary activities or institutional obligations².

An authorized entity establishes and follows its own practices:

(i) to establish that the persons it serves are beneficiary persons;

¹ Agreed statement concerning Article 2(a): For the purposes of this Treaty, it is understood that this definition includes such works in audio form, such as audiobooks.

² Agreed statement concerning Article 2(c): For the purposes of this Treaty, it is understood that "entities recognized by the government" may include entities receiving financial support from the government to provide education, instructional training, adaptive reading or information access to beneficiary persons on a non-profit basis.

(ii) to limit to beneficiary persons and/or authorized entities its distribution and making available of accessible format copies;

(iii) to discourage the reproduction, distribution and making available of unauthorized copies; and

(iv) to maintain due care in, and records of, its handling of copies of works, while respecting the privacy of beneficiary persons in accordance with Article 8.

Article 3 Beneficiary Persons

A beneficiary person is a person who:

(a) is blind;

(b) has a visual impairment or a perceptual or reading disability which cannot be improved to give visual function substantially equivalent to that of a person who has no such impairment or disability and so is unable to read printed works to substantially the same degree as a person without an impairment or disability; or³

(c) is otherwise unable, through physical disability, to hold or manipulate a book or to focus or move the eyes to the extent that would be normally acceptable for reading;

regardless of any other disabilities.

Article 4 National Law Limitations and Exceptions Regarding Accessible Format Copies

1. (a) Contracting Parties shall provide in their national copyright laws for a limitation or exception to the right of reproduction, the right of distribution, and the right of making available to the public as provided by the WIPO Copyright Treaty (WCT), to facilitate the availability of works in accessible format copies for beneficiary persons. The limitation or exception provided in national law should permit changes needed to make the work accessible in the alternative format.

(b) Contracting Parties may also provide a limitation or exception to the right of public performance to facilitate access to works for beneficiary persons.

2. A Contracting Party may fulfill Article 4(1) for all rights identified therein by providing a limitation or exception in its national copyright law such that:

(a) Authorized entities shall be permitted, without the authorization of the copyright rightholder, to make an accessible format copy of a work, obtain from another authorized entity an accessible format copy, and supply those copies to beneficiary persons by any means, including by non-commercial lending or by electronic communication by wire or wireless means, and undertake any intermediate steps to achieve those objectives, when all of the following conditions are met:

³ Agreed statement concerning Article 3(b): Nothing in this language implies that "cannot be improved" requires the use of all possible medical diagnostic procedures and treatments.

- (i) the authorized entity wishing to undertake said activity has lawful access to that work or a copy of that work;
- (ii) the work is converted to an accessible format copy, which may include any means needed to navigate information in the accessible format, but does not introduce changes other than those needed to make the work accessible to the beneficiary person;
- (iii) such accessible format copies are supplied exclusively to be used by beneficiary persons; and
- (iv) the activity is undertaken on a non-profit basis;

and

(b) A beneficiary person, or someone acting on his or her behalf including a primary caretaker or caregiver, may make an accessible format copy of a work for the personal use of the beneficiary person or otherwise may assist the beneficiary person to make and use accessible format copies where the beneficiary person has lawful access to that work or a copy of that work.

3. A Contracting Party may fulfill Article 4(1) by providing other limitations or exceptions in its national copyright law pursuant to Articles 10 and 11⁴.

4. A Contracting Party may confine limitations or exceptions under this Article to works which, in the particular accessible format, cannot be obtained commercially under reasonable terms for beneficiary persons in that market. Any Contracting Party availing itself of this possibility shall so declare in a notification deposited with the Director General of WIPO at the time of ratification of, acceptance of or accession to this Treaty or at any time thereafter⁵.

5. It shall be a matter for national law to determine whether limitations or exceptions under this Article are subject to remuneration.

Article 5

Cross-Border Exchange of Accessible Format Copies

1. Contracting Parties shall provide that if an accessible format copy is made under a limitation or exception or pursuant to operation of law, that accessible format copy may be distributed or made available by an authorized entity to a beneficiary person or an authorized entity in another Contracting Party⁶.

2. A Contracting Party may fulfill Article 5(1) by providing a limitation or exception in its national copyright law such that:

⁴ Agreed statement concerning Article 4(3): It is understood that this paragraph neither reduces nor extends the scope of applicability of limitations and exceptions permitted under the Berne Convention, as regards the right of translation, with respect to persons with visual impairments or with other print disabilities.

⁵ Agreed statement concerning Article 4(4): It is understood that a commercial availability requirement does not prejudice whether or not a limitation or exception under this Article is consistent with the three-step test.

⁶ Agreed statement concerning Article 5(1): It is further understood that nothing in this Treaty reduces or extends the scope of exclusive rights under any other treaty.

(a) authorized entities shall be permitted, without the authorization of the rightholder, to distribute or make available for the exclusive use of beneficiary persons accessible format copies to an authorized entity in another Contracting Party; and

(b) authorized entities shall be permitted, without the authorization of the rightholder and pursuant to Article 2(c), to distribute or make available accessible format copies to a beneficiary person in another Contracting Party;

provided that prior to the distribution or making available the originating authorized entity did not know or have reasonable grounds to know that the accessible format copy would be used for other than beneficiary persons⁷.

3. A Contracting Party may fulfill Article 5(1) by providing other limitations or exceptions in its national copyright law pursuant to Articles 5(4), 10 and 11.

4. (a) When an authorized entity in a Contracting Party receives accessible format copies pursuant to Article 5(1) and that Contracting Party does not have obligations under Article 9 of the Berne Convention, it will ensure, consistent with its own legal system and practices, that the accessible format copies are only reproduced, distributed or made available for the benefit of beneficiary persons in that Contracting Party's jurisdiction.

(b) The distribution and making available of accessible format copies by an authorized entity pursuant to Article 5(1) shall be limited to that jurisdiction unless the Contracting Party is a Party to the WIPO Copyright Treaty or otherwise limits limitations and exceptions implementing this Treaty to the right of distribution and the right of making available to the public to certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the rightholder^{8,9}.

(c) Nothing in this Article affects the determination of what constitutes an act of distribution or an act of making available to the public.

5. Nothing in this Treaty shall be used to address the issue of exhaustion of rights.

Article 6

Importation of Accessible Format Copies

To the extent that the national law of a Contracting Party would permit a beneficiary person, someone acting on his or her behalf, or an authorized entity, to make an accessible format copy of a work, the national law of that Contracting Party shall also permit them to import an

⁷ Agreed statement concerning Article 5(2): It is understood that, to distribute or make available accessible format copies directly to a beneficiary person in another Contracting Party, it may be appropriate for an authorized entity to apply further measures to confirm that the person it is serving is a beneficiary person and to follow its own practices as described in Article 2(c).

⁸ Agreed statement concerning Article 5(4)(b): It is understood that nothing in this Treaty requires or implies that a Contracting Party adopt or apply the three-step test beyond its obligations under this instrument or under other international treaties.

⁹ Agreed statement concerning Article 5(4)(b): It is understood that nothing in this Treaty creates any obligations for a Contracting Party to ratify or accede to the WCT or to comply with any of its provisions and nothing in this Treaty prejudices any rights, limitations and exceptions contained in the WCT.

accessible format copy for the benefit of beneficiary persons, without the authorization of the rightholder¹⁰.

Article 7

Obligations Concerning Technological Measures

Contracting Parties shall take appropriate measures, as necessary, to ensure that when they provide adequate legal protection and effective legal remedies against the circumvention of effective technological measures, this legal protection does not prevent beneficiary persons from enjoying the limitations and exceptions provided for in this Treaty¹¹.

Article 8

Respect for Privacy

In the implementation of the limitations and exceptions provided for in this Treaty, Contracting Parties shall endeavor to protect the privacy of beneficiary persons on an equal basis with others.

Article 9

Cooperation to Facilitate Cross-Border Exchange

1. Contracting Parties shall endeavor to foster the cross-border exchange of accessible format copies by encouraging the voluntary sharing of information to assist authorized entities in identifying one another. The International Bureau of WIPO shall establish an information access point for this purpose.
2. Contracting Parties undertake to assist their authorized entities engaged in activities under Article 5 to make information available regarding their practices pursuant to Article 2(c), both through the sharing of information among authorized entities, and through making available information on their policies and practices, including related to cross-border exchange of accessible format copies, to interested parties and members of the public as appropriate.
3. The International Bureau of WIPO is invited to share information, where available, about the functioning of this Treaty.
4. Contracting Parties recognize the importance of international cooperation and its promotion, in support of national efforts for realization of the purpose and objectives of this Treaty¹².

¹⁰ Agreed statement concerning Article 6: It is understood that the Contracting Parties have the same flexibilities set out in Article 4 when implementing their obligations under Article 6.

¹¹ Agreed statement concerning Article 7: It is understood that authorized entities, in various circumstances, choose to apply technological measures in the making, distribution and making available of accessible format copies and nothing herein disturbs such practices when in accordance with national law.

¹² Agreed statement concerning Article 9: It is understood that Article 9 does not imply mandatory registration for authorized entities nor does it constitute a precondition for authorized entities to engage in activities recognized under this Treaty; but it provides for a possibility for sharing information to facilitate the cross-border exchange of accessible format copies.

Article 10 **General Principles on Implementation**

1. Contracting Parties undertake to adopt the measures necessary to ensure the application of this Treaty.
2. Nothing shall prevent Contracting Parties from determining the appropriate method of implementing the provisions of this Treaty within their own legal system and practice¹³.
3. Contracting Parties may fulfill their rights and obligations under this Treaty through limitations or exceptions specifically for the benefit of beneficiary persons, other limitations or exceptions, or a combination thereof, within their national legal system and practice. These may include judicial, administrative or regulatory determinations for the benefit of beneficiary persons as to fair practices, dealings or uses to meet their needs consistent with the Contracting Parties' rights and obligations under the Berne Convention, other international treaties, and Article 11.

Article 11 **General Obligations on Limitations and Exceptions**

In adopting measures necessary to ensure the application of this Treaty, a Contracting Party may exercise the rights and shall comply with the obligations that that Contracting Party has under the Berne Convention, the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights and the WIPO Copyright Treaty, including their interpretative agreements so that:

- (a) in accordance with Article 9(2) of the Berne Convention, a Contracting Party may permit the reproduction of works in certain special cases provided that such reproduction does not conflict with a normal exploitation of the work and does not unreasonably prejudice the legitimate interests of the author;
- (b) in accordance with Article 13 of the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, a Contracting Party shall confine limitations or exceptions to exclusive rights to certain special cases which do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the rightholder;
- (c) in accordance with Article 10(1) of the WIPO Copyright Treaty, a Contracting Party may provide for limitations of or exceptions to the rights granted to authors under the WCT in certain special cases, that do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the author;
- (d) in accordance with Article 10(2) of the WIPO Copyright Treaty, a Contracting Party shall confine, when applying the Berne Convention, any limitations of or exceptions to rights to certain special cases that do not conflict with a normal exploitation of the work and do not unreasonably prejudice the legitimate interests of the author.

¹³ Agreed statement concerning Article 10(2): It is understood that when a work qualifies as a work under Article 2(a), including such works in audio form, the limitations and exceptions provided for by this Treaty apply *mutatis mutandis* to related rights as necessary to make the accessible format copy, to distribute it and to make it available to beneficiary persons.

Article 12

Other Limitations and Exceptions

1. Contracting Parties recognize that a Contracting Party may implement in its national law other copyright limitations and exceptions for the benefit of beneficiary persons than are provided by this Treaty having regard to that Contracting Party's economic situation, and its social and cultural needs, in conformity with that Contracting Party's international rights and obligations, and in the case of a least-developed country taking into account its special needs and its particular international rights and obligations and flexibilities thereof.
2. This Treaty is without prejudice to other limitations and exceptions for persons with disabilities provided by national law.

Article 13

Assembly

1. (a) The Contracting Parties shall have an Assembly.
(b) Each Contracting Party shall be represented in the Assembly by one delegate who may be assisted by alternate delegates, advisors and experts.
(c) The expenses of each delegation shall be borne by the Contracting Party that has appointed the delegation. The Assembly may ask WIPO to grant financial assistance to facilitate the participation of delegations of Contracting Parties that are regarded as developing countries in conformity with the established practice of the General Assembly of the United Nations or that are countries in transition to a market economy.
2. (a) The Assembly shall deal with matters concerning the maintenance and development of this Treaty and the application and operation of this Treaty.
(b) The Assembly shall perform the function allocated to it under Article 15 in respect of the admission of certain intergovernmental organizations to become party to this Treaty.
(c) The Assembly shall decide the convocation of any diplomatic conference for the revision of this Treaty and give the necessary instructions to the Director General of WIPO for the preparation of such diplomatic conference.
3. (a) Each Contracting Party that is a State shall have one vote and shall vote only in its own name.
(b) Any Contracting Party that is an intergovernmental organization may participate in the vote, in place of its Member States, with a number of votes equal to the number of its Member States which are party to this Treaty. No such intergovernmental organization shall participate in the vote if any one of its Member States exercises its right to vote and vice versa.
4. The Assembly shall meet upon convocation by the Director General and, in the absence of exceptional circumstances, during the same period and at the same place as the General Assembly of WIPO.
5. The Assembly shall endeavor to take its decisions by consensus and shall establish its own rules of procedure, including the convocation of extraordinary sessions, the requirements of a quorum and, subject to the provisions of this Treaty, the required majority for various kinds of decisions.

Article 14
International Bureau

The International Bureau of WIPO shall perform the administrative tasks concerning this Treaty.

Article 15
Eligibility for Becoming Party to the Treaty

1. Any Member State of WIPO may become party to this Treaty.
2. The Assembly may decide to admit any intergovernmental organization to become party to this Treaty which declares that it is competent in respect of, and has its own legislation binding on all its Member States on, matters covered by this Treaty and that it has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to become party to this Treaty.
3. The European Union, having made the declaration referred to in the preceding paragraph at the Diplomatic Conference that has adopted this Treaty, may become party to this Treaty.

Article 16
Rights and Obligations Under the Treaty

Subject to any specific provisions to the contrary in this Treaty, each Contracting Party shall enjoy all of the rights and assume all of the obligations under this Treaty.

Article 17
Signature of the Treaty

This Treaty shall be open for signature at the Diplomatic Conference in Marrakesh, and thereafter at the headquarters of WIPO by any eligible party for one year after its adoption.

Article 18
Entry into Force of the Treaty

This Treaty shall enter into force three months after 20 eligible parties referred to in Article 15 have deposited their instruments of ratification or accession.

Article 19
Effective Date of Becoming Party to the Treaty

This Treaty shall bind:

- (a) the 20 eligible parties referred to in Article 18, from the date on which this Treaty has entered into force;
- (b) each other eligible party referred to in Article 15, from the expiration of three months from the date on which it has deposited its instrument of ratification or accession with the Director General of WIPO.

Article 20
Denunciation of the Treaty

This Treaty may be denounced by any Contracting Party by notification addressed to the Director General of WIPO. Any denunciation shall take effect one year from the date on which the Director General of WIPO received the notification.

Article 21
Languages of the Treaty

1. This Treaty is signed in a single original in English, Arabic, Chinese, French, Russian and Spanish languages, the versions in all these languages being equally authentic.
2. An official text in any language other than those referred to in Article 21(1) shall be established by the Director General of WIPO on the request of an interested party, after consultation with all the interested parties. For the purposes of this paragraph, "interested party" means any Member State of WIPO whose official language, or one of whose official languages, is involved and the European Union, and any other intergovernmental organization that may become party to this Treaty, if one of its official languages is involved.

Article 22
Depositary

The Director General of WIPO is the depositary of this Treaty.

Done in Marrakesh on the 27th day of June, 2013.

[End of document]

วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
เรื่อง “ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ”

ความหมายของลิขสิทธิ์

มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ให้ความหมายของคำว่า "ลิขสิทธิ์" หมายถึง สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น

ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่ถูกกฎหมายให้ความคุ้มครอง โดยให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้น ทั้งนี้ การให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ต่างจากทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่น ได้แก่ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า กล่าวคือ ลิขสิทธิ์เกิดขึ้น โดยอัตโนมัติเมื่อมีการสร้างสรรค์งานขึ้นโดยไม่ต้องจดทะเบียน ส่วนสิทธิบัตรใช้ระบบจดทะเบียนและตรวจสอบ เครื่องหมายการค้าและเครื่องหมายบริการมีทั้งจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน อย่างไรก็ตาม การที่กรมทรัพย์สินทางปัญญารับแจ้งผลงานลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์นั้น มิใช่เป็นการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ แต่เป็นการแจ้งเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานหากมีคดีพิพาทขึ้นสู่ศาลว่าใครเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น ๆ เท่านั้น

องค์ประกอบของงานอันมีลิขสิทธิ์

(๑) ต้องเป็นงานที่สร้างสรรค์ด้วยตนเอง

งานอันจะได้รับลิขสิทธิ์นั้นผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้ทำหรือก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์ด้วยการริเริ่มของตนเอง (Originality) โดยมีได้ทำซ้ำ หรือดัดแปลงจากงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ งานอันมีลิขสิทธิ์นั้นไม่จำเป็นต้องเป็นงานใหม่ (Novelty) หรือไม่ใช่งานที่ปรากฏอยู่แล้วอันเป็นองค์ประกอบของการยื่นคำขอรับสิทธิบัตร

(๒) ต้องมีการแสดงออกซึ่งความคิด

กฎหมายลิขสิทธิ์คุ้มครองการแสดงออกซึ่งความคิด (Expression of Idea) เท่านั้น ไม่คุ้มครองความคิด (Idea) แนวความคิด (Concept) โครงเรื่อง (Plot) ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖ วรรคแรก ที่กำหนดว่าการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่คลุมถึงความคิด หรือขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบ หรือวิธีใช้หรือทางาน หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์

บทบัญญัติดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (TRIPs Agreement) ข้อ ๙ (๒) ที่ได้บัญญัติไว้โดยชัดเจนว่า “การคุ้มครองลิขสิทธิ์จะคลุมถึงการแสดงออก แต่ไม่รวมถึงความคิด กรรมวิธี หรือวิธีปฏิบัติ หรือแนวความคิดทางคณิตศาสตร์” กล่าวคือ การคุ้มครองลิขสิทธิ์จะคุ้มครองเฉพาะการแสดงออกทางความคิด แต่ไม่ได้คุ้มครองความคิดที่อยู่เบื้องหลังการแสดงออกนั้น ยกตัวอย่างเช่น การคัดลอกงานของผู้อื่นถือเป็น การละเมิดลิขสิทธิ์ แต่การแสดงออกถึงความคิดที่คล้ายคลึงกันด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไปไม่ถือเป็น การละเมิดลิขสิทธิ์

* วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ”, โดย นางสาวสุกัญญา เจริญวัย, นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. ๒๕๕๕, หน้า ๙-๓๓.

(๓) ต้องเป็นงานที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

กฎหมายให้ความคุ้มครองงานสร้างสรรค์ที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖ วรรคแรก ได้แก่ งานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานศิลปกรรม งานดนตรีกรรม งานโสตทัศนวัสดุ งานภาพยนตร์ งานสิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร

เหตุผลของการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์

เหตุผลที่ทำให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ มีดังนี้

๑. เหตุผลทางด้านความเป็นธรรมตามธรรมชาติ

ผู้สร้างสรรค์งานได้ก่อให้เกิดงานอันมีลิขสิทธิ์ขึ้น ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ สติปัญญา และความรู้ความสามารถของตนโดยไม่ได้ทำซ้ำ หรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้สร้างสรรค์ย่อมเป็นเจ้าของงานที่ตนเองได้สร้างสรรค์ขึ้นมา และมีสิทธิในการที่จะปกป้องงานไม่ให้ผู้อื่นมาใช้ประโยชน์จากงานของตนได้โดยไม่ได้รับอนุญาตและหากการใช้นั้นสามารถสร้างมูลค่าเป็นทรัพย์สินขึ้นมา ผู้สร้างสรรค์ก็ควรได้ประโยชน์จากการนั้นด้วยในรูปของค่าตอบแทนการใช้สิทธิ (Royalty)

๒. เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ

กรณีที่ผู้สร้างสรรค์งานได้สร้างสรรค์งานและต้องใช้จ่ายเงินลงทุนค่อนข้างสูงในการผลิตงานนั้น เช่น งานภาพยนตร์ งานสถาปัตยกรรม และงานสิ่งบันทึกเสียง เป็นต้น เมื่อมีการลงทุนแล้ว ผู้สร้างสรรค์งานก็ควรจะได้รับประโยชน์จากการที่ตนได้ลงทุนดังกล่าว หากการลงทุนนั้น ไม่ได้ทุนคืนหรือได้กำไรกลับคืนมาผู้สร้างสรรค์ก็คงจะไม่ลงทุนสร้างสรรค์งานขึ้น

๓. เหตุผลทางด้านวัฒนธรรม

งานลิขสิทธิ์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา กล่าวได้ว่าเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของชาตินั้น ในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้ง ในแง่เปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่การสร้าง ความก้าวหน้าทางวัฒนธรรมยิ่งขึ้น

๔. เหตุผลทางด้านสังคม

การเผยแพร่งานลิขสิทธิ์ไปสู่คนจำนวนมากจะทำให้เกิดความเชื่อมโยงกันได้ระหว่างชนชั้น และกลุ่มผู้มีวัยต่างกันอันส่งผลให้สังคมมีความมั่นคงยิ่งขึ้น จึงถือได้ว่าผู้สร้างสรรค์เป็นผู้บริการ และสร้างความก้าวหน้าให้แก่สังคม

ลักษณะของงานที่มีลิขสิทธิ์

งานที่มีลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖ วรรคแรก ได้แก่ งาน ๙ ประเภท ดังนี้

(๑) งานวรรณกรรม หมายถึง งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คาปราศรัย สุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

(๒) งานนาฏกรรม หมายถึง งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดง ที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และให้หมายความรวมถึงการแสดงโดยวิธีใดด้วย

(๓) งานศิลปกรรม หมายถึง งานจิตรกรรม งานประติมากรรม งานภาพพิมพ์ งานสถาปัตยกรรม งานภาพถ่าย และงานศิลปะประยุกต์

(๔) งานดนตรีกรรม หมายถึง งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้น เพื่อบรรเลง หรือขับร้องไม่ว่าจะมี ทำนองและคำร้อง หรือมีทำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลง ที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว

(๕) งานโสตทัศนวัสดุ หมายถึง โสตทัศนวัสดุอันประกอบด้วยลำดับของภาพ ซึ่งสามารถ นำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่น เพื่อนำออกฉายต่อเนื่องได้ อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์ นั้นด้วย ถ้ามี

(๖) งานภาพยนตร์ หมายถึง โสตทัศนวัสดุประกอบด้วยลำดับของภาพซึ่งสามารถนำออก ฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่นเพื่อนำออกฉายได้อย่างต่อเนื่อง และให้รวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์ด้วย

(๗) งานสิ่งบันทึกเสียง หมายถึง งานอันประกอบด้วยลำดับของดนตรี เสียง การแสดง หรือ เสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีกโดยใช้ เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น แต่ทั้งนี้ มิให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์ หรือ เสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น

(๘) งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หมายถึง งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียง ทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน

(๙) งานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะของผู้สร้างสรรค์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗ ได้กำหนดให้สิ่งต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นงาน อันมีลิขสิทธิ์

(๑) ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนก วรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ

(๒) รัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(๓) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจงและหนังสือโต้ตอบของ กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น

(๔) คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ

(๕) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ตาม (๑) ถึง (๔) ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือ หน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

จะเห็นได้ว่า ลักษณะงานที่ไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับ ข้อมูลข่าวสารโดยทั่วไปที่ประชาชนมีหน้าที่ตามกฎหมายต้องรู้ เช่น รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบ ที่จัดทำขึ้นโดยรัฐ หรือท้องถิ่น หรือเป็นเรื่องที่ประชาชนมีสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะรู้ เช่น ข้อเท็จจริง หรือ ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น ดังนั้น งานประเภทดังกล่าวนี้ บุคคลใด ๆ สามารถทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ หรือ โฆษณาได้ ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้บัญญัติการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

๑) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ด้วยการสร้างสรรค์งาน

ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ด้วยการสร้างสรรค์งาน แบ่งเป็น ๒ กรณี ดังนี้

(๑) ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน ตามมาตรา ๘(๑) ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณา งานผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือเป็นผู้มีสัญชาติประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หากผู้สร้างสรรค์มิได้มีสัญชาติไทยหรือมิได้มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีตลอดระยะเวลาในการสร้างสรรค์งาน

ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ คำว่า “การโฆษณา” หมายความว่า การนำเสนอจำลองของงานไม่ว่าในรูปหรือลักษณะอย่างใดที่สร้างขึ้น โดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ ออกจำหน่าย โดยสำเนาจำลองนั้น มีปรากฏต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานนั้น แต่ทั้งนี้ ไม่หมายความรวมถึง การแสดงหรือการทำให้ปรากฏซึ่งนาฏกรรม ดนตรีกรรม หรือภาพยนตร์ การบรรยายหรือการปาฐกถาซึ่งวรรณกรรม การแพร่เสียงแพร่ภาพเกี่ยวกับงานใด การนำศิลปกรรม ออกแสดงและการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม

(๒) ในกรณีที่มีการโฆษณาแล้ว ตามมาตรา ๘(๒)

ก. การโฆษณาครั้งแรกได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคี

ข. กรณีที่การโฆษณาครั้งแรกได้กระทำนอกราชอาณาจักรหรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคี หากต่อมาภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรกนอกราชอาณาจักรได้มีการโฆษณางานดังกล่าวในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคี หรือ

ค. ไม่ว่าจะโฆษณาครั้งแรกที่ใด หากผู้สร้างสรรค์มีสัญชาติไทย หรืออยู่ในราชอาณาจักรไทย หรือมีสัญชาติ หรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีตลอดระยะเวลา หรือส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น ในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก

๒) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๙ กำหนดให้ลิขสิทธิ์ในงานนั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงานนั้น เว้นแต่จะได้ทำหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีนี้ นายจ้างมีสิทธิในงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงานนั้น ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่ามาตรานี้ให้สิทธินายจ้างเฉพาะการนำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนเท่านั้น แต่มิได้ให้สิทธินายจ้างในการทำซ้ำ หรือดัดแปลงงาน

๓) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ด้วยการรับจ้างบุคคลอื่น

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๐ กำหนดให้งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น โดยการรับจ้างบุคคลอื่นให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้

เป็นอย่างอื่น สัญญาจ้างในกรณีนี้ ก็คือ สัญญาจ้างทำของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๘๗ ที่บัญญัติว่า "จ้างทำของ นั้น คือ สัญญา ซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับจ้าง ตกลงรับ จะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้าง ตกลงจะให้ สิ้นจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น"

ทั้งนี้ การตกลงยกเว้นมาตรานี้ ไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง จึงอาจตกลงกันด้วยวาจาได้

๔) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ด้วยการดัดแปลงงานของผู้อื่น

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๑ บัญญัติว่า การดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ให้ผู้ที่ได้ดัดแปลงนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้ดัดแปลงตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกดัดแปลง

ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้คำนิยามของ "ดัดแปลง" หมายความว่า ทำซ้ำ โดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ให้หมายความรวมถึงแปลวรรณกรรม เปลี่ยนรูปวรรณกรรมหรือรวบรวมวรรณกรรมโดยคัดเลือกและจัดลำดับใหม่

(๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้หมายความรวมถึง ทำซ้ำ โดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำชิ้นใหม่

(๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับนาฏกรรม ให้หมายความรวมถึงเปลี่ยนงานที่มีใช้นาฏกรรมให้เป็นนาฏกรรม หรือเปลี่ยนนาฏกรรมให้เป็นงานที่มีใช้นาฏกรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าในภาษาเดิมหรือต่างภาษา

(๔) ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม ให้หมายความรวมถึงเปลี่ยนงานที่เป็นรูปสองมิติหรือสามมิติให้เป็นรูปสามมิติหรือสองมิติ หรือทำหุ่นจำลองจากงานต้นฉบับ

(๕) ในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรม ให้หมายความรวมถึงจัดลำดับเรียงเสียงประสาน หรือเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองใหม่

อนึ่ง การดัดแปลงตามมาตรานี้ จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์และต้องไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกดัดแปลง

๕) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการรวบรวมงานของผู้อื่น

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๒ กำหนดให้การนำงานอันมีลิขสิทธิ์มารวบรวมหรือประกอบเข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์หรือการนำเอาข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด ซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใด หากการรวบรวมหรือประกอบเข้ากันได้กระทำในลักษณะที่เป็นการสร้างสรรค์งาน โดยการคัดเลือกหรือจัดลำดับซึ่งมิได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น ผู้ที่ไดรรวบรวมหรือประกอบเข้ากันนั้น มีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้รวบรวมหรือประกอบ

เข้ากันตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงาน หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดของผู้สร้างสรรค์เดิมที่ถูกนำมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน

๖) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๔ กำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐมีลิขสิทธิ์ในงานที่สร้างสรรค์ขึ้น โดยการจ้างหรือตามคำสั่ง หรือในความควบคุมของตน เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

๗) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์โดยการเป็นผู้รับโอนลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๗ กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนลิขสิทธิ์ ของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่นได้ และจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้ ทั้งนี้ การโอนลิขสิทธิ์ซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอนให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสิบปี

สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ และผู้สร้างสรรค์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ให้ความคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นผู้สร้างสรรค์ ผลงานมีสิทธิแต่ผู้เดียวที่กระทำการใด ๆ แก่งานลิขสิทธิ์ทั้ง ๙ ประเภทที่กล่าวมาข้างต้น ตามมาตรา ๑๕ ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิในการทำซ้ำหรือดัดแปลง ทำซ้ำ หมายความว่ารวมถึง การคัดลอก เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ ไม่ว่าโดยวิธีใดในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน และดัดแปลง หมายความว่า ทำซ้ำ โดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน หมายความว่า การนำงานสร้างสรรค์ออกเผยแพร่ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนโดยวิธีใด ๆ เช่น การแสดง การบรรยาย การทำให้ปรากฏด้วยเสียงด้วยภาพ การก่อสร้าง หรือการจำหน่าย เป็นต้น

(๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สไลด์ทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง

(๔) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น

(๕) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ โดยจะกำหนดเงื่อนไขหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขที่กำหนดจะเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้

นอกจากการคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจของเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๑๕ แล้ว กฎหมายยังได้รับรองหลักการคุ้มครองธรรมสิทธิแก่ผู้สร้างสรรค์ในงานที่ตนสร้างสรรค์งานขึ้น โดยมีสิทธิที่จะแสดงว่าตนเป็นผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าว และมีสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์ หรือบุคคลอื่นใด บิดเบือน ตัดทอน ดัดแปลง หรือทำโดยประการอื่นใดแก่งานนั้น จนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของตน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๘

การกระทำที่มีลักษณะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิ์แต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะกระทำการใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้น บุคคลอื่นที่กระทำการใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๕ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกระทำในลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ใน มาตรา ๒๗-๓๑ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง (Direct Infringement) และการละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม (Indirect Infringement)

๑) การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง (Direct Infringement)

การละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง หมายถึง การกระทำซึ่งได้กระทำโดยตรงกับงานลิขสิทธิ์ ที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดการกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยตรงไว้ใน มาตรา ๒๗-๓๐ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานทั่วไป ได้แก่ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้แก่ งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕(๕)

ก. ทำซ้ำ หรือดัดแปลง

ข. เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๒) การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานโสทัดศนวนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียง ได้แก่

การกระทำดังต่อไปนี้แก่งานดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ ไม่ว่าในส่วที่เป็นเสียง และหรือภาพ

ก. ทำซ้ำ หรือดัดแปลง

ข. เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๓) การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ได้แก่ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้แก่งานแพร่เสียงแพร่ภาพอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๑๕(๕)

ก. จัดทำโสทัดศนวนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ข. แพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ค. จัดให้ประชาชนฟังและหรือชมงานแพร่เสียง แพร่ภาพ โดยเรียกเก็บเงินหรือ ผลประโยชน์อย่างอื่นในทางการค้า

(๔) การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้แก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕(๕)

ก. ทำซ้ำ หรือดัดแปลง

ข. เผยแพร่ต่อสาธารณชน

ค. ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว

๒) การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม (Indirect Infringement)

การละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อม หมายถึง การกระทำใด ๆ ต่องานที่ทำขึ้น ละเมิดลิขสิทธิ์ โดยเพื่อให้งานที่ละเมิดลิขสิทธิ์นั้นได้แพร่กระจายออกไป

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

๑) ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตราฐานระหว่างประเทศ

(๑) อนุสัญญากรุงเบอร์นว่ด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรม และศิลปกรรม ฉบับแก้ไข ณ กรุงปารีส ค.ศ. ๑๙๗๑ (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, 1971)

อนุสัญญากรุงเบอร์นว่ ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ ดังต่อไปนี้

- ตามอนุสัญญากรุงเบอร์นว่ ข้อ ๙(๒) วางหลักเกณฑ์ให้กฎหมายภายในของประเทศ ภาคิกำหนดให้สิทธิในการทำซ้ำ (Reproduction) งานลิขสิทธิ์ได้ในกรณีพิเศษ บางกรณี ทั้งนี้ การทำซ้ำ

นี้ จะต้องไม่ขัดกับการใช้ประโยชน์ของงานตามปกติ และต้องไม่เป็นการเสื่อมเสียแก่ประโยชน์อันชอบด้วย กฎหมายของผู้สร้างสรรค์เกินสมควร

- ตามอนุสัญญากรุงเบอร์นว่ ข้อ ๑๐(๑) ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้งานลิขสิทธิ์ เพื่อการอ้างอิงจากงานที่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว ทั้งนี้ การใช้งานนั้นจะต้องเป็นการใช้อย่าง เป็นธรรมและมีปริมาณการใช้ไม่เกินสมควรสำหรับวัตถุประสงค์ในการใช้ และให้รวมถึงการอ้างอิง จากบทความในหนังสือพิมพ์และนิตยสารในรูปของการสรุปข่าว

- ตามอนุสัญญากรุงเบอร์นว่ ข้อ ๑๐(๒) วางหลักเกณฑ์ให้กฎหมายภายในของประเทศ ภาคิและข้อตกลงระหว่างประเทศกำหนดขอบเขตจุดมุ่งหมายในการใช้งานลิขสิทธิ์วรรณกรรมและ ศิลปกรรมเพื่อการอธิบายในสื่อสิ่งพิมพ์ การแพร่เสียงแพร่ภาพ บันทึกเสียง หรือบันทึกภาพเพื่อการสอน โดยเป็นการใช้งานอย่างเป็นธรรม

- ตามอนุสัญญากรุงเบอร์นว่ ข้อ ๑๐(๓) ได้วางหลักเกณฑ์ให้กฎหมายภายในประเทศ ภาคิกำหนดว่าการใช้งานลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๑๐(๑) และ (๒) จะต้องแสดงการรับรู้ถึงแหล่งที่มาและ ชื่อผู้สร้างสรรค์ที่ปรากฏอยู่ที่ตัวงานด้วยเสมอ

- ตามอนุสัญญากรุงเบอร์นว่ ข้อ ๑๐(๑) บัญญัติให้กฎหมายภายในของประเทศภาคิ อนุญาตให้ทำซ้ำ ซึ่งบทความที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเมือง หรือ ศาสนาโดยการพิมพ์ หรือแพร่เสียงแพร่ภาพ หรือการสื่อสารต่อสาธารณชนทางสาย และต้องแสดง การรับรู้ถึงแหล่งที่มาของงานลิขสิทธิ์อย่างชัดเจน

หลักเกณฑ์ข้อยกเว้นตามข้อนี้จะมีควมสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อสื่อมวลชนต่าง ๆ ในการใช้ประโยชน์จากบทความที่เผยแพร่แล้วโดยต้องมีเงื่อนไข ดังนี้

ก. บทความนั้นต้องเป็นเรื่องปัจจุบันทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือศาสนา

ข. ต้องมีการเผยแพร่บทความนั้นมาก่อน

ค. ไม่มีข้อจำกัดหรือข้อห้ามในการทำซ้ำ หรือเผยแพร่ไว้โดยแจ้งชัด

ง. ต้องอ้างแหล่งที่มาของงานลิขสิทธิ์ที่นำมาใช้โดยชัดเจน

- ตามอนุสัญญากรุงเบอร์เนา ข้อ ๑๐(๒) ได้วางหลักเกณฑ์ให้กฎหมายภายในของประเทศภาคีอาจกำหนดเงื่อนไขในการรายงานเหตุการณ์ปัจจุบันใด ๆ โดยภาพถ่าย หรือภาพยนตร์ หรือการแพร่เสียงแพร่ภาพ หรือการสื่อสารต่อสาธารณชนทางสายนั้น

งานวรรณกรรม หรือศิลปกรรมที่เห็นหรือได้ยินในเหตุการณ์นั้น อาจมีการทำซ้ำ และทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนได้ตามความเหมาะสมแก่ความมุ่งหมายในการรายงานเหตุการณ์นั้น จะเห็นได้ว่าอนุสัญญากรุงเบอร์เนา จะนำมาใช้กับการทำซ้ำ การลอกเลียน และการเผยแพร่งานวรรณกรรม และศิลปกรรม โดยไม่นำมาใช้กับการยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานประเภทอื่นด้วย

๒) ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทย

(๑) ข้อยกเว้นทั่วไป ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๒ วรรคแรก ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความพยายามสร้างดุลแห่งผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์ และผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ โดยให้บุคคลอื่นสามารถใช้งานลิขสิทธิ์ได้ตามความเหมาะสมโดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ภายใต้เงื่อนไขทั้ง ๒ ประการ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ วรรคแรก ดังนี้

- การกระทำต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และ

- การกระทำนั้น ไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

ทั้งนี้ มาตรา ๓๒ วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ นั้น ได้บัญญัติขึ้นโดยสอดคล้องกับหลัก 3-Step Test ที่ปรากฏอยู่ในข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามอนุสัญญากรุงเบอร์เนา ข้อ ๙(๒) ความตกลง TRIPS ข้อ ๑๓ และหลักการใช้งานลิขสิทธิ์ได้โดยชอบธรรมอันเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งประเทศสหราชอาณาจักร เรียกว่า “Fair Dealing” ส่วน ประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกว่า “Fair Use”

(๒) ข้อยกเว้นทั่วไป ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๓๒ วรรคสอง

มาตรา ๓๒ วรรคสอง มีหลักเกณฑ์ว่าภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๓๒ วรรคแรก การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำ ดังต่อไปนี้

- วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร การใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่น เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยหรือศึกษาถือว่าเป็นการใช้ที่เป็นธรรม เพื่อพัฒนาวิชาการทางสังคม

- ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่น ในครอบครัวหรือญาติสนิทสำหรับการใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือในครอบครัวตามกรณีนี้เป็นการใช้ในปริมาณน้อย ซึ่งไม่น่าจะกระทบสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์จึงถือว่าการใช้ที่เป็นธรรม

- เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น การรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ (Sufficient Acknowledgement) ตามกรณีข้างต้น หมายถึง การระบุถึงตัวงานที่กล่าวถึง ที่คัดลอก เลียนมา หรือที่อ้างอิงถึงนั้น เป็นการเฉพาะเจาะจง เช่น การระบุชื่อ หรือลักษณะที่บ่งบอกถึงงานนั้น พร้อมทั้ง ต้องระบุชื่อ ผู้สร้างสรรค์ หรือผู้แต่งด้วย โดยไม่ต้องแสดงหรือรับรู้ออกมาตรง ๆ เพียงแค่ให้ผู้อ่าน ผู้รับฟัง หรือชมได้เข้าใจว่าเป็นงานของใครก็เพียงพอแล้ว

- ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายหรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว การใช้งานตามกรณีนี้มีวัตถุประสงค์ในการพิจารณาของศาลหรือในการรายงานผลการพิจารณาจึงเป็นการใช้ที่เป็นธรรม

- ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอนเพื่อประโยชน์ในการสอนของตนอันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

- ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอน หรือทำบทสรุป โดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษาเพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

- นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ ทั้งนี้ มาตรา ๓๒ วรรคแรก ใช้กับงานลิขสิทธิ์ทุกประเภทที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และการกระทำอันเป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตาม มาตรา ๓๒ วรรคสอง นั้น ต้องอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๓๒ วรรคแรก กล่าวคือ นอกจากจะเข้าเงื่อนไขในแต่กรณีตามวรรคสองแล้วยังจะต้องเป็นการกระทำที่มีลักษณะทั้ง ๒ ประการตามมาตรา ๓๒ วรรคแรก ประกอบด้วยเสมอคือ การกระทำต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และการกระทำนั้นไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการของไทย

ความหมายของคนพิการตามกฎหมายระหว่างประเทศ

๑. องค์การสหประชาชาติ (United Nations หรือ UN) ให้คำนิยามของคำว่า “คนพิการ” (Disabled Persons) ไว้ในกฎหมาย ๒ ฉบับ ได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Declaration on the Rights of Disabled Persons)) ให้คำนิยามของคำว่า “คนพิการ” ไว้ว่า หมายถึง บุคคลซึ่งไม่สามารถสร้างหลักประกันให้แก่ตนเองไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนในด้านสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในฐานะปัจเจกบุคคลหรือในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั่วไป เนื่องจากความสามารถทางร่างกายและจิตใจที่ไม่สมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ตาม หรือการรักษาไว้หรือการแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพการงานที่เหมาะสมของตนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจที่ปรากฏอย่างชัดเจน และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการที่จัดทำขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติได้ให้ ความหมายของ “คนพิการ” ไว้ว่า “คนพิการ” หมายความว่า

การแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพการงานที่เหมาะสมของตนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจที่ปรากฏอย่างชัดเจน และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการที่จัดทำขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายของ “คนพิการ” ไว้ว่า “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสในระยะยาว ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานัปการจะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิผลบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

๒. องค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ให้คำนิยามของคำว่า “ความพิการ” คือ “บุคคลพิการ คือ ทุกคนที่มีความบกพร่องทางกาย ทางจิตใจ หรือทางความรู้สึกไม่ว่าจะมีอย่างคงที่หรือเพิ่มขึ้นก็ตามซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความยากในการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ หรือการได้รับการจ้างงาน และทำให้บุคคลนั้นต้องอยู่ในสถานการณ์ที่เสียเปรียบทางสังคม หรือถูกกีดกันทางสังคม”

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ให้คำนิยามว่า “พิการ” หมายถึง เสียอวัยวะ มีแขน ขา เป็นต้น เสียไปจากสภาพเดิม

ตามกฎหมายไทย กฎหมายไทยกำหนดคำนิยามของคนพิการไว้ ดังนี้

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้คำนิยาม “คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

- ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติฉบับนี้ให้คำนิยาม “คนพิการ” ไว้ในมาตรา ๓ ว่า “คนพิการ” หมายความว่า บุคคล ซึ่งมีความสามารถถูกจำกัดให้ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน และการมีส่วนร่วมทางสังคมได้โดยวิธีการทั่วไป เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญาและการเรียนรู้และมีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษ ด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

ประเภทความพิการ

กฎหมายของไทยได้กำหนดประเภทความพิการไว้แตกต่างกันปรากฏ ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ประกาศกำหนดประเภทความพิการ ๖ ประเภท ได้แก่ คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย คนพิการทางการเห็น

คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก คนพิการทางสติปัญญา และคนพิการทางการเรียนรู้ โดยคนพิการแต่ละประเภทมีรายละเอียดความพิการกำหนดไว้ในกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมีหลักเกณฑ์การกำหนดความพิการ ดังนี้

ความพิการทางการมองเห็น

- ตาบอด หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ตีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับแยกกว่า ๓ ส่วน ๖๐ เมตร (๓/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๔๐๐ ฟุต (๒๐/๔๐๐) ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า ๑๐ องศา

- ตาเห็นเลือนราง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็นเมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ตีกว่า เมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้วอยู่ในระดับตั้งแต่ ๓ ส่วน ๖๐ เมตร (๓/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๔๐๐ ฟุต (๒๐/๔๐๐) ไปจนถึงแยกกว่า ๖ ส่วน ๑๘ เมตร (๖/๑๘) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ ฟุต (๒๐/๗๐) หรือมีลานสายตาแคบกว่า ๓๐ องศา

ความพิการทางการได้ยินและสื่อความหมาย

- หูหนวก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน จนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ ๕๐๐ เฮิรตซ์ ๑,๐๐๐ เฮิรตซ์ และ ๒,๐๐๐ เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง ๙๐ เดซิเบล ขึ้นไป

- หูตึง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน เมื่อตรวจวัดการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ ๕๐๐ เฮิรตซ์ ๑,๐๐๐ เฮิรตซ์ และ ๒,๐๐๐ เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียงน้อยกว่า ๙๐ เดซิเบลลงมาจนถึง ๔๐ เดซิเบล

ความพิการทางการสื่อความหมาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องทางการสื่อความหมาย เช่น พูดไม่ได้ พูดหรือฟังแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ เป็นต้น

ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

- ความพิการทางการเคลื่อนไหว หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุ อัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจึงมีผลกระทบต่อการทำงานมือ เท้า แขน ขา

- ความพิการทางร่างกาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน

ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก

- ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ หรือความคิด

- ความพิการออทิสติก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมอง และความผิดปกติที่นั่นแสดงก่อนอายุ ๒ ปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงการวินิจฉัยกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเพอร์เกอร์ (Asperger)

ความพิการทางสติปัญญา

การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเชาว์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป โดยความผิดปกตินั้น แสดงก่อนอายุ ๑๘ ปี

ความพิการทางการเรียนรู้

การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมองทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามช่วงอายุและระดับสติปัญญา

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้ดังต่อไปนี้

๑) ประเภทของคนพิการมี ๙ ประเภท ดังต่อไปนี้

- บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
- บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
- บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์

ภาคผนวก

- : พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗.....(๑)
- : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ที่ นร ๐๓๐๕/๑๓๓๑๕ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ในส่วนของที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ.....(๒๗)
- : ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ในส่วนของที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ).....(๒๙)
- : แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองที่จะต้องออกตาม
ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ในส่วนของที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
.....(๓๓)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๓๕)
- : สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๔๙)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

(๑)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ

ลิขสิทธิ์

พ.ศ. ๒๕๓๗

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

เป็นปีที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้สร้างสรรค์” หมายความว่า ผู้ทำหรือผู้ก่อให้เกิดงานสร้างสรรค์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

“ลิขสิทธิ์” หมายความว่า สิทธิแต่ผู้เดียวที่จะทำการใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น

“วรรณกรรม” หมายความว่า งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

“โปรแกรมคอมพิวเตอร์” หมายความว่า คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดที่นำไปใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานหรือเพื่อให้ได้รับผลอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นภาษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในลักษณะใด

“นาฏกรรม” หมายความว่า งานเกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบขึ้นเป็นเรื่องราว และให้หมายความรวมถึงการแสดงโดยวิธีใช้ด้วย

“ศิลปกรรม” หมายความว่า งานอันมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) งานจิตรกรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่ประกอบด้วยเส้น แสง สี หรือสิ่งอื่น อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน ลงบนวัสดุอย่างเดียวหรือหลายอย่าง

(๒) งานประติมากรรม ได้แก่ งานสร้างสรรค์รูปทรงที่เกี่ยวกับปริมาตรที่สัมผัสและจับต้องได้

(๓) งานภาพพิมพ์ ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพด้วยกรรมวิธีทางการพิมพ์ และหมายความรวมถึงแม่พิมพ์หรือแบบพิมพ์ที่ใช้ในการพิมพ์ด้วย

(๔) งานสถาปัตยกรรม ได้แก่ งานออกแบบอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง งานออกแบบ ตกแต่งภายในหรือภายนอก ตลอดจนบริเวณของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือการสร้างสรรค์ ทุ่งจำลองของอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

(๕) งานภาพถ่าย ได้แก่ งานสร้างสรรค์ภาพที่เกิดจากการใช้เครื่องมือบันทึกภาพ โดยให้แสงผ่านเลนส์ไปยังฟิล์มหรือกระจก และล้างด้วยน้ำยาซึ่งมีสูตรเฉพาะ หรือด้วยกรรมวิธีใด ๆ อันทำให้เกิดภาพขึ้น หรือการบันทึกภาพโดยเครื่องมือหรือวิธีการอย่างอื่น

(๖) งานภาพประกอบ แผนที่ โครงสร้าง ภาพร่าง หรืองานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติ อันเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์

(๗) งานศิลปะประยุกต์ ได้แก่ งานที่นำเอางานตาม (๑) ถึง (๖) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น นอกเหนือจากการชื่นชมในคุณค่าของตัวงานดังกล่าว นั้น เช่น นำไปใช้สอย นำไปตกแต่งวัสดุหรือสิ่งของอันเป็นเครื่องใช้หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการค้า ทั้งนี้ไม่ว่างานตาม (๑) ถึง (๗) จะมีคุณค่าทางศิลปะหรือไม่ และให้หมายความรวมถึงภาพถ่ายและแผนผังของงานดังกล่าวด้วย

“ดนตรีกรรม” หมายความว่า งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบรรเลงหรือขับร้อง ไม่ว่าจะมันท่านองและคำร้องหรือมีทำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว

“โสตทัศนวัสดุ” หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของภาพโดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะอย่างใด อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก โดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบงานนั้นด้วย ถ้ามี

“ภาพยนตร์” หมายความว่า โสตทัศนวัสดุนั้นประกอบด้วยลำดับของภาพ ซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์หรือสามารถบันทึกลงบนวัสดุอื่น เพื่อนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วย ถ้ามี

“สิ่งบันทึกเสียง” หมายความว่า งานอันประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีกโดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น แต่ทั้งนี้มิให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์หรือเสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น

“นักแสดง” หมายความว่า ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำ และผู้ซึ่งแสดงท่าทาง ร้อง กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด

“งานแพร่เสียงแพร่ภาพ” หมายความว่า งานที่นำออกสู่สาธารณชนโดยการแพร่เสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่เสียงและหรือภาพทางวิทยุโทรทัศน์ หรือโดยวิธีอย่างอื่นอันคล้ายคลึงกัน

“ทำซ้ำ” หมายความว่า รวมถึง คัดลอกไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกเสียงและภาพ จากต้นฉบับ จากสำเนา หรือจากการโฆษณาในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้หมายความถึง คัดลอกหรือทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากสื่อบันทึกใด ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

“ดัดแปลง” หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงานชิ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๑) ในส่วนที่เกี่ยวกับวรรณกรรม ให้หมายความรวมถึง แปลวรรณกรรม เปลี่ยนรูปวรรณกรรมหรือรวบรวมวรรณกรรมโดยคัดเลือกและจัดลำดับใหม่

(๒) ในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ให้หมายความรวมถึง ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำชิ้นใหม่

(๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับนาฏกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่มีไขนาฏกรรมให้เป็นนาฏกรรม หรือเปลี่ยนนาฏกรรมให้เป็นงานที่มีไขนาฏกรรม ทั้งนี้ ไม่ว่าในภาษาเดิมหรือต่างภาษากัน

(๔) ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม ให้หมายความรวมถึง เปลี่ยนงานที่เป็นรูปสองมิติหรือสามมิติ ให้เป็นรูปสามมิติหรือสองมิติ หรือทำหุ่นจำลองจากงานต้นฉบับ

(๕) ในส่วนที่เกี่ยวกับดนตรีกรรม ให้หมายความรวมถึง จัดลำดับเรียบเรียงเสียงประสานหรือเปลี่ยนคำร้องหรือทำนองใหม่

“เผยแพร่ต่อสาธารณชน” หมายความว่า ทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน โดยการแสดง การบรรยาย การสวด การบรรเลง การทำให้ปรากฏด้วยเสียงและหรือภาพ การก่อสร้าง การจำหน่าย หรือโดยวิธีอื่นใดซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น

“การโฆษณา” หมายความว่า การนำสำเนาจำลองของงานไม่ว่าในรูปหรือลักษณะอย่างใดที่สร้างขึ้นโดยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ออกจำหน่าย โดยสำเนาจำลองนั้นมีปรากฏต่อสาธารณชนเป็นจำนวนมากพอสมควรตามสภาพของงานนั้น แต่ทั้งนี้ไม่หมายความรวมถึง การแสดงหรือการทำให้ปรากฏซึ่งนาฏกรรม ดนตรีกรรม หรือภาพยนตร์ การบรรยายหรือการปาฐกถา ซึ่งวรรณกรรม การแพร่เสียงแพร่ภาพเกี่ยวกับงานใด การนำศิลปกรรมออกแสดงและการก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม

“ข้อมูลการบริหารสิทธิ”^๒ หมายความว่า ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจน

^๒ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “ข้อมูลการบริหารสิทธิ” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒)

ตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นนี้ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือสิ่งบันทึกการแสดง

“มาตรการทางเทคโนโลยี”^๓ หมายความว่า เทคโนโลยีที่ออกแบบมาเพื่อป้องกันการ ทำซ้ำหรือควบคุมการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง โดยเทคโนโลยีเช่นนี้ได้นำมาใช้ กับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดงนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ

“การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี”^๔ หมายความว่า การกระทำด้วยประการใด ๆ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา และให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญามอบหมายด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการลิขสิทธิ์

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และ ให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ลิขสิทธิ์

ส่วนที่ ๑

งานอันมีลิขสิทธิ์

มาตรา ๖ งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่งานสร้างสรรค์ประเภท วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียง แพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ไม่ว่า งานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร

การคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่คลุมถึงความคิดหรือขั้นตอน กรรมวิธีหรือระบบ หรือ วิธีใช้หรือทำงาน หรือแนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือ คณิตศาสตร์

^๓ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “มาตรการทางเทคโนโลยี” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๕๘

^๔ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๗ สิ่งต่อไปนี้ไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

- (๑) ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสารอันมิใช่งานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ
- (๒) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย
- (๓) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือโต้ตอบของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่น
- (๔) คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ
- (๕) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ตาม (๑) ถึง (๔) ที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นจัดทำขึ้น

ส่วนที่ ๒

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์

มาตรา ๘ ให้ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้เงื่อนไข

ดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่ยังไม่ได้มีการโฆษณางาน ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรืออยู่ในราชอาณาจักรหรือเป็นผู้มีสัญชาติหรืออยู่ในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย ตลอดระยะเวลาหรือเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์งานนั้น
- (๒) ในกรณีที่ได้มีการโฆษณาแล้ว การโฆษณานั้นในครั้งแรกได้กระทำขึ้นในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรือในกรณีที่การโฆษณาครั้งแรกได้กระทำนอกราชอาณาจักรหรือในประเทศอื่นที่ไม่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หากได้มีการโฆษณาดังกล่าวในราชอาณาจักรหรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก หรือผู้สร้างสรรค์เป็นผู้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ใน (๑) ในขณะที่มีการโฆษณางานครั้งแรก

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย ถ้าผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

มาตรา ๙ งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ให้ลิขสิทธิ์ในงานนั้นเป็นของผู้สร้างสรรค์ แต่นายจ้างมีสิทธินำงานนั้นออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ตามที่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการจ้างแรงงานนั้น

มาตรา ๑๐ งานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการรับจ้างบุคคลอื่น ให้ผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น เว้นแต่ผู้สร้างสรรค์และผู้ว่าจ้างจะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๑ งานใดมีลักษณะเป็นการดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ให้ผู้ที่ได้ดัดแปลงนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้ดัดแปลงตาม

พระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงานของผู้สร้างสรรค์ เดิมที่ถูกดัดแปลง

มาตรา ๑๒ งานใดมีลักษณะเป็นการนำเอางานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มารวบรวมหรือประกอบเข้ากันโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือเป็นการนำเอาข้อมูล หรือสิ่งอื่นใดซึ่งสามารถอ่านหรือถ่ายทอดได้โดยอาศัยเครื่องกลหรืออุปกรณ์อื่นใดมารวบรวมหรือ ประกอบเข้ากัน หากผู้ที่ได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันซึ่งงานดังกล่าว ขึ้นโดยการคัดเลือกหรือจัดลำดับในลักษณะซึ่งมิได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น ให้ผู้ที่ได้รวบรวมหรือ ประกอบเข้ากันนั้นมีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้รวบรวมหรือประกอบเข้ากันตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีอยู่ในงาน หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด ของผู้สร้างสรรค์ เดิมที่ถูกนำมารวบรวมหรือประกอบเข้ากัน

มาตรา ๑๓ให้นำมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การมีลิขสิทธิ์ ตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๒ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือของท้องถิ่นย่อม มีลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของตน เว้นแต่จะได้ ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

ส่วนที่ ๓ การคุ้มครองลิขสิทธิ์

มาตรา ๑๕ ภายใต้อำนาจมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๔ เจ้าของลิขสิทธิ์ ย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวดังต่อไปนี้

- (๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ วัสดุทัศนวิศุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง
- (๔) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น

(๕) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิตาม (๑) (๒) หรือ (๓) โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใด หรือไม่ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้ การพิจารณาว่าเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง (๕) จะเป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็น ธรรมหรือไม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ ตามมาตรา ๑๕ (๕) ย่อมไม่ตัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธินั้นได้ด้วย เว้นแต่ใน หนังสือนุญาตได้ระบุเป็นข้อห้ามไว้

มาตรา ๑๗ ลิขสิทธิ์นั้นย่อมโอนให้แก่กันได้

เจ้าของลิขสิทธิ์อาจโอนลิขสิทธิ์ของตนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนให้แก่บุคคลอื่นได้ และจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็ได้

การโอนลิขสิทธิ์ตามวรรคสองซึ่งมิใช่ทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอน และผู้รับโอน ถ้าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอน ให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสิบปี

มาตรา ๑๘ ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิที่จะแสดงว่า ตนเป็นผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าว และมีสิทธิที่จะห้ามมิให้ผู้รับโอนลิขสิทธิ์หรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ตัดทอน ดัดแปลงหรือทำโดยประการอื่นใดแก่งานนั้นจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณ ของผู้สร้างสรรค์ และเมื่อผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตายทายาทของผู้สร้างสรรค์มีสิทธิที่จะฟ้องร้อง บังคับตามสิทธิดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ เว้นแต่จะตัดตกลงกันได้เป็นอย่าง อื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

ส่วนที่ ๔

อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์

มาตรา ๑๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒ ลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีอยู่ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปี นับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความ ตาย

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์ร่วม ลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวให้มีอยู่ตลอดอายุของผู้ สร้างสรรค์ร่วม และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย

ถ้าผู้สร้างสรรค์หรือผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนถึงแก่ความตายก่อนที่ได้มีการโฆษณางาน นั้น ให้ลิขสิทธิ์ดังกล่าวมีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้ สร้างสรรค์ขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับ แต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๐ งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยผู้ สร้างสรรค์ใช้นามแฝงหรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งาน นั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มี การโฆษณาเป็นครั้งแรก

ในกรณีที่รู้ตัวผู้สร้างสรรค์ให้นำมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ลิขสิทธิ์ในงานภาพถ่าย สไลด์ทัศนวัตถุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียงหรือ งานแพร่เสียงแพร่ภาพให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นใน ระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๒ ลิขสิทธิ์ในงานศิลปะประยุกต์ให้มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุยี่สิบห้าปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๓ ลิขสิทธิ์ในงานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้างหรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมตามมาตรา ๑๔ ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งานนั้นขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรก

มาตรา ๒๔ การโฆษณาตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓ อันเป็นการเริ่มนับอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ หมายความว่า การนำงานออกทำการโฆษณาโดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์

มาตรา ๒๕ เมื่ออายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ครบกำหนดในปีใด ถ้าวันครบกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ไม่ตรงกับวันสิ้นปีปฏิทิน หรือในกรณีที่ไมอาจทราบวันครบกำหนดอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่แน่นอน ให้ลิขสิทธิ์ยังคงมีอยู่ต่อไปจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินของปีนั้น

มาตรา ๒๖ การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ออกทำการโฆษณาภายหลังจากที่อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์สิ้นสุดลงไม่ก่อให้เกิดลิขสิทธิ์ในงานนั้น ๆ ขึ้นใหม่

ส่วนที่ ๕

การละเมิดลิขสิทธิ์

มาตรา ๒๗ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

มาตรา ๒๘ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียงอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ทั้งนี้ ไม่ว่าใน ส่วนที่เป็นเสียงและหรือภาพ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว

มาตรา ๒๘/๑^๕ การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ในโรงภาพยนตร์ตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วนโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และมีให้นำมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒) มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๙ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานแพร่เสียงแพร่ภาพอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำสไลด์ทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง หรืองานแพร่เสียงแพร่ภาพ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๒) แพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๓) จัดให้ประชาชนฟังและหรือชมงานแพร่เสียงแพร่ภาพ โดยเรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่นในทางการค้า

มาตรา ๓๐ การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๕ (๕) ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๓) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว

มาตรา ๓๑ ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้อย่างใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นเพื่อหากำไร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำการดังต่อไปนี้

(๑) ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๓) แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์

(๔) นำหรือสิ่งเข้ามาในราชอาณาจักร

ส่วนที่ ๖

ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

มาตรา ๓๒ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่

^๕ มาตรา ๒๘/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ภายใต้บังคับบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ตามวรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

(๑) วิจัยหรือศึกษางานนั้น อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

(๒) ใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท

(๓) ดิชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

(๔) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น

(๕) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว

(๖) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน เพื่อประโยชน์ในการสอนของตน อันมิใช่การกระทำเพื่อหากำไร

(๗) ทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุปโดยผู้สอนหรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร

(๘) นำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ

(๙) ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ และองค์กรผู้จัดทำ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๒/๑^๖ การจำหน่ายต้นฉบับหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์โดยผู้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในต้นฉบับหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์นั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

มาตรา ๓๒/๒^๗ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำหรือได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ในระบบคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเป็นการทำซ้ำที่จำเป็นต้องมีสำหรับการนำมาใช้เพื่อให้อุปกรณ์ที่ใช้ในระบบคอมพิวเตอร์ หรือกระบวนการส่งงานอันมีลิขสิทธิ์ทางระบบคอมพิวเตอร์ทำงานได้ตามปกติ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

^๖ มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

^๗ มาตรา ๓๒/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^๘ มาตรา ๓๒/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๓๒/๓^๔ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ เจ้าของลิขสิทธิ์อาจยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการละเมิดลิขสิทธิ์นั้น

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ให้บริการ หมายความว่า

(๑) ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นโดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

(๒) ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

คำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียดโดยชัดแจ้งซึ่งข้อมูล หลักฐาน และคำขอบังคับ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ให้บริการ

(๒) งานอันมีลิขสิทธิ์ที่อ้างว่าถูกละเมิดลิขสิทธิ์

(๓) งานที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์

(๔) กระบวนการสืบทราบ วันและเวลาที่พบการกระทำ และการกระทำหรือพฤติกรรม ตลอดทั้งหลักฐานเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์

(๕) ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๖) คำขอบังคับให้ผู้ให้บริการนำงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ หรือระงับการละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยวิธีอื่นใด

เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลทำการไต่สวน หากศาลเห็นว่าคำร้องมีรายละเอียดครบถ้วนตามวรรคสาม และมีเหตุจำเป็นที่ศาลสมควรจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องนั้น ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือนำงานที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยคำสั่งศาลให้บังคับผู้ให้บริการได้ทันที แล้วแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ให้บริการทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าของลิขสิทธิ์ดำเนินคดีต่อผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์ภายในระยะเวลาที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หรือนำงานที่อ้างว่าได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ออกจากระบบคอมพิวเตอร์

ในกรณีที่ผู้ให้บริการมิใช่ผู้ควบคุม ริเริ่ม หรือสั่งการให้มีการละเมิดลิขสิทธิ์ในระบบคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ และผู้ให้บริการนั้นได้ดำเนินการตามคำสั่งศาลตามวรรคสี่แล้ว ผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นก่อนศาลมีคำสั่ง และหลังจากคำสั่งศาลเป็นอันสิ้นสุดแล้ว

ผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามคำสั่งศาลตามวรรคสี่

มาตรา ๓๓ การกล่าว คัดลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอนตามสมควรจากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

^๔ มาตรา ๓๒/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๓๔ การทำซ้ำโดยบรรณาธิการของห้องสมุดซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หากการทำซ้ำนั้นมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การทำซ้ำเพื่อใช้ในห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น
- (๒) การทำซ้ำงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา

มาตรา ๓๕ การกระทำแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) วิจัยหรือศึกษาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (๒) ใช้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (๓) ดิจิตอล วิจัย หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (๔) เสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้น
- (๕) ทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในจำนวนที่สมควรโดยบุคคลผู้ซึ่งได้ซื้อหรือได้รับโปรแกรมนั้นมาจากบุคคลอื่นโดยถูกต้อง เพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษาหรือป้องกันการสูญหาย
- (๖) ทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของศาลหรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว
- (๗) นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ
- (๘) ดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในกรณีที่ทำเป็นแก่การใช้
- (๙) จัดทำสำเนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเก็บรักษาไว้สำหรับการอ้างอิง หรือค้นคว้าเพื่อประโยชน์ของสาธารณชน

มาตรา ๓๖ การนำงานนาฏกรรม หรือดนตรีกรรมออกแสดงเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามความเหมาะสมโดยมิได้จัดทำขึ้น หรือดำเนินการเพื่อหากำไรเนื่องจากการจัดให้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนนั้น และมีได้จัดเก็บค่าเข้าชมไม่ว่าโดยทางตรง หรือโดยทางอ้อมและนักแสดงไม่ได้รับค่าตอบแทนในการแสดงนั้น มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการดำเนินการโดยสมาคม มูลนิธิ หรือองค์การอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธารณกุศล การศึกษา การศาสนา หรือการสังคมสงเคราะห์ และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๗ การวาดเขียน การเขียนระบายสี การก่อสร้าง การแกะลายเส้น การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ภาพ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์ การแพร่ภาพ หรือการกระทำใด ๆ ทำนองเดียวกันนี้ซึ่งศิลปกรรมได้อันตั้งเปิดเผยประจำอยู่ในที่สาธารณะ นอกจากงานสถาปัตยกรรม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น

มาตรา ๓๘ การวาดเขียน การเขียนระบายสี การแกะลายเส้น การปั้น การแกะสลัก การพิมพ์ภาพ การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์หรือการแพร่ภาพซึ่งงานสถาปัตยกรรมใด มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสถาปัตยกรรมนั้น

มาตรา ๓๙ การถ่ายภาพหรือการถ่ายภาพยนตร์หรือการแพร่ภาพซึ่งงานใด ๆ อันมีศิลปกรรมใดรวมอยู่เป็นส่วนประกอบด้วย มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมใดมีบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของอยู่ด้วยการที่ผู้สร้างสรรค์คนเดียวกันได้ทำศิลปกรรมนั้นอีกในภายหลังในลักษณะที่เป็นการทำซ้ำบางส่วนกับศิลปกรรมเดิม หรือใช้แบบพิมพ์ ภาพร่าง แผนผัง แบบจำลอง หรือข้อมูลที่ได้จากการศึกษาที่ใช้ในการทำศิลปกรรมเดิม ถ้าปรากฏว่าผู้สร้างสรรค์มิได้ทำซ้ำหรือลอกแบบในส่วนอันเป็นสาระสำคัญของศิลปกรรมเดิม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมนั้น

มาตรา ๔๑ อาคารใดเป็นงานสถาปัตยกรรมอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ การบูรณะอาคารนั้นในรูปแบบเดิม มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในภาพยนตร์ใดสิ้นสุดลงแล้ว มิให้ถือว่าการนำภาพยนตร์นั้นเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ สิ่งบันทึกเสียงหรืองานที่ใช้จัดทำภาพยนตร์นั้น

มาตรา ๕๓ การทำซ้ำ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการโดยเจ้าพนักงาน ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายหรือตามคำสั่งของเจ้าพนักงานดังกล่าวซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ และที่อยู่ในความครอบครองของทางราชการ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

หมวด ๒ สิทธิของนักแสดง

มาตรา ๔๔ นักแสดงย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของตนดังต่อไปนี้

(๑) แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดง เว้นแต่จะเป็นการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนจากสิ่งบันทึกการแสดงที่มีการบันทึกไว้แล้ว

(๒) บันทึกการแสดงที่ยังไม่มีการบันทึกไว้แล้ว

(๓) ทำซ้ำซึ่งสิ่งบันทึกการแสดงที่มีผู้บันทึกไว้โดยมิได้รับอนุญาตจากนักแสดงหรือสิ่งบันทึกการแสดงที่ได้รับอนุญาตเพื่อวัตถุประสงค์อื่น หรือสิ่งบันทึกการแสดงที่เข้าช้อยกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๕๓

มาตรา ๔๕ ผู้ใดนำสิ่งบันทึกเสียงการแสดงซึ่งได้นำออกเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าแล้ว หรือนำสำเนาของงานนั้นไปแพร่เสียงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยตรง ให้ผู้นั้นจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมแก่นักแสดง ในกรณีที่ตกลงค่าตอบแทนไม่ได้ ให้อธิบดีเป็นผู้มีคำสั่งกำหนดค่าตอบแทน ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงอัตราค่าตอบแทนปกติในธุรกิจประเภทนั้น

คำสั่งของอธิบดีตามวรรคหนึ่ง คู่กรณีอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของอธิบดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่มีการแสดงหรือการบันทึกเสียงการแสดงใดมีนักแสดงมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป นักแสดงเหล่านั้นอาจแต่งตั้งตัวแทนร่วมเพื่อดูแลหรือบริหารเกี่ยวกับสิทธิของตนได้

มาตรา ๔๗ ให้นักแสดงมีสิทธิในการแสดงตามมาตรา ๔๔ หากเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (๑) นักแสดงนั้นมีสัญชาติไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือ
- (๒) การแสดงหรือส่วนใหญ่ของการแสดงนั้นเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

มาตรา ๔๘ ให้นักแสดงมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามมาตรา ๔๕ หากเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (๑) นักแสดงมีสัญชาติไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ในขณะที่มีการบันทึกเสียงการแสดงนั้น หรือในขณะที่เรียกร้องสิทธิ หรือ

- (๒) การบันทึกเสียงการแสดงหรือส่วนใหญ่ของการบันทึกเสียงการแสดงนั้นเกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย

มาตรา ๔๙ สิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๔๔ ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการแสดง ในกรณีที่มีการบันทึกการแสดงให้มียุทธห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการบันทึกการแสดง

มาตรา ๕๐ สิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๔๕ ให้มีอายุห้าสิบปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่ได้มีการบันทึกเสียงการแสดง

มาตรา ๕๑ สิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ย่อมโอนให้แก่กันได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และจะโอนให้โดยมีกำหนดเวลาหรือตลอดอายุแห่งการคุ้มครองก็ได้

ในกรณีที่มิ้นักแสดงมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป นักแสดงมีสิทธิโอนเฉพาะสิทธิส่วนที่เป็นของตนเท่านั้น

การโอนโดยทางอื่นนอกจากทางมรดกต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนและผู้รับโอน ถ้าไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ในสัญญาโอน ให้ถือว่าเป็นการโอนมีกำหนดระยะเวลาสามปี

มาตรา ๕๑/๑^{๑๐} นักแสดงย่อมมีสิทธิที่จะแสดงว่า ตนเป็นนักแสดงในการแสดงของตน และมีสิทธิห้ามผู้รับโอนสิทธิของนักแสดงหรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ตัดทอน ดัดแปลง หรือทำโดยประการอื่นใดแก่การแสดงนั้นจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียง หรือเกียรติคุณของนักแสดง และเมื่อนักแสดงถึงแก่ความตาย ทายาทของนักแสดงมีสิทธิฟ้องร้องบังคับตามสิทธิดังกล่าวได้ตลอดอายุแห่งการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเป็นลายลักษณ์อักษร

มาตรา ๕๒ ผู้ใดกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๔๔ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนักแสดงหรือไม่จ่ายค่าตอบแทนตามมาตรา ๔๕ ให้ถือว่าผู้นั้นละเมิดสิทธิของนักแสดง

มาตรา ๕๓^{๑๑} ให้นำมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๒/๒ มาตรา ๓๒/๓ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่สิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม

หมวด ๒/๑

ข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี^{๑๒}

มาตรา ๕๓/๑^{๑๓} การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจก่อให้เกิด ก่อให้เกิด ให้ความสะดวก หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

มาตรา ๕๓/๒^{๑๔} ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่างานหรือสำเนาอันมีลิขสิทธิ์นั้นได้มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิด้วย ถ้าได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้น ดังต่อไปนี้

- (๑) นำหรือสิ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย
- (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน

มาตรา ๕๓/๓^{๑๕} การกระทำใด ๆ ดังต่อไปนี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ

^{๑๐} มาตรา ๕๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๑} มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

หมวด ๒/๑ ข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี มาตรา ๕๓/๑ ถึง มาตรา ๕๓/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๓} มาตรา ๕๓/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๔} มาตรา ๕๓/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๕} มาตรา ๕๓/๓ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

(๑) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ หรือวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน

(๒) การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

(๓) การเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

ลักษณะของข้อมูลการบริหารสิทธิตาม (๒) และงานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิตาม (๓) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๓/๔^{๑๖} การหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีหรือการให้บริการเพื่อก่อให้เกิดการหลบเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี โดยรู้อยู่แล้วว่าการกระทำนั้นอาจจงใจหรือก่อให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ให้ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

มาตรา ๕๓/๕^{๑๗} การกระทำตามมาตรา ๕๓/๔ ในกรณีดังต่อไปนี้ มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

(๑) การกระทำนั้นจำเป็นสำหรับการกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๒) เพื่อวิเคราะห์ห้องค์ประกอบที่จำเป็นของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการใช้งานร่วมกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์อื่น

(๓) เพื่อประโยชน์แห่งการวิจัย วิเคราะห์ และหาข้อบกพร่องของเทคโนโลยีการเข้ารหัสโดยผู้กระทำได้มาซึ่งงานหรือสำเนาอันมีลิขสิทธิ์โดยชอบด้วยกฎหมายและได้ใช้ความพยายามโดยสุจริตในการขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์แล้ว

(๔) เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในการทดสอบ ตรวจสอบ หรือแก้ไขระบบความมั่นคงปลอดภัยของคอมพิวเตอร์ ของระบบคอมพิวเตอร์ หรือของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของคอมพิวเตอร์ระบบคอมพิวเตอร์ หรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ แล้วแต่กรณี

(๕) เพื่อระงับการทำงานของมาตรการทางเทคโนโลยีในส่วนที่เกี่ยวกับการรวบรวมหรือกระจายข้อมูลบ่งชี้ส่วนบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงกิจกรรมบนอินเทอร์เน็ตของผู้ที่เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์โดยการกระทำนั้นต้องไม่กระทบต่อการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์โดยบุคคลอื่น

(๖) การกระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมาย เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงแห่งชาติหรือวัตถุประสงค์อื่นในทำนองเดียวกัน

(๗) การกระทำโดยสถาบันการศึกษา หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด หรือองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพสาธารณะ ที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร เพื่อเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ไม่อาจเข้าถึงได้ด้วยวิธีอื่น

^{๑๖} มาตรา ๕๓/๔ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๑๗} มาตรา ๕๓/๕ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

หมวด ๓

การใช้ลิขสิทธิ์ในพฤติการณ์พิเศษ

มาตรา ๕๔ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งประสงค์จะขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในงานที่มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปของสิ่งพิมพ์หรืออย่างอื่นที่คล้ายคลึงกันตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน หรือค้นคว้า ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรอาจยื่นคำขอต่ออธิบดี โดยแสดงหลักฐานว่าผู้ขอได้ขออนุญาตใช้ลิขสิทธิ์ในการจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทย หรือทำซ้ำสำเนา งานที่ได้เคยจัดพิมพ์งานแปลเป็นภาษาไทยดังกล่าวจากเจ้าของลิขสิทธิ์ แต่ได้รับการปฏิเสธหรือเมื่อได้ใช้เวลาอันสมควรแล้วแต่ตกลงกันไม่ได้ ถ้าปรากฏว่าในขณะที่ยื่นคำขอดังกล่าว

(๑) เจ้าของลิขสิทธิ์มิได้จัดทำหรืออนุญาตให้ผู้อื่นจัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยของงาน ดังกล่าวออกทำการโฆษณาภายในสามปีหลังจากที่ได้มีการโฆษณางานเป็นครั้งแรก หรือ

(๒) เจ้าของลิขสิทธิ์ได้จัดพิมพ์คำแปลงานของตนเป็นภาษาไทยออกทำการโฆษณา ซึ่งเมื่อพ้นกำหนดสามปีหลังจากที่ได้จัดพิมพ์คำแปลงานดังกล่าวครั้งสุดท้ายไม่มีการจัดพิมพ์คำแปล งานนั้นอีกและไม่มีสำเนาคำแปลงานดังกล่าวในท้องตลาด

การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) การขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้อธิบดีมีคำสั่งอนุญาต หากระยะเวลาตาม วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) สิ้นสุดลงไม่เกินหกเดือน

(๒) ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งอนุญาต ให้ผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการ จัดทำคำแปลหรือจัดพิมพ์คำแปลงานที่ได้รับอนุญาตดังกล่าว และในกรณีที่ระยะเวลาในหนังสือ อนุญาตยังไม่สิ้นสุดลงหรือสิ้นสุดยังไม่เกินหกเดือน ห้ามมิให้อธิบดีอนุญาตให้บุคคลอื่นจัดทำคำแปล เป็นภาษาไทยในงานลิขสิทธิ์เดียวกันนั้นอีก

(๓) ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตโอนสิทธิที่ได้รับอนุญาตให้แก่บุคคลอื่น

(๔) ถ้าเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์แสดงต่อ อธิบดีว่าตนได้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทย หรือจัดพิมพ์คำแปลงานดังกล่าวเป็นภาษาไทย โดยมี เนื้อหาเหมือนกันกับสิ่งพิมพ์ที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๕๕ และจำหน่ายสิ่งพิมพ์นั้นในราคาที่เหมาะสมโดยเปรียบเทียบกับงานอื่นในลักษณะเดียวกันที่จำหน่ายในประเทศไทย ให้อธิบดีมีคำสั่งว่า หนังสืออนุญาตที่ออกให้แก่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นอันสิ้นสุดลง และแจ้งให้ผู้ได้รับอนุญาตทราบถึงคำสั่ง ดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

สำเนาสิ่งพิมพ์ที่จัดทำหรือจัดพิมพ์ขึ้นก่อนที่อธิบดีมีคำสั่งให้หนังสืออนุญาต สิ้นสุดลง ผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิที่จะจำหน่ายสำเนาดังกล่าวจนกว่าจะหมดสิ้นไป

(๕) ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งสำเนาสิ่งพิมพ์ที่ได้รับ อนุญาตให้จัดแปลหรือจัดทำเป็นภาษาไทยดังกล่าว เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(ก) ผู้รับที่อยู่ต่างประเทศเป็นบุคคลสัญชาติไทย

(ข) สิ่งพิมพ์ดังกล่าวใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียน การสอน หรือค้นคว้า

(ค) การส่งสิ่งพิมพ์ดังกล่าวจะต้องไม่เป็นไปเพื่อการค้า และ

(ง) ประเทศที่สิ่งพิมพ์ถูกส่งไปดังกล่าวจะต้องอนุญาตให้ประเทศไทยส่งหรือแจกจ่ายสิ่งพิมพ์ดังกล่าวในประเทศนั้น

มาตรา ๕๕ เมื่อได้รับคำขอตามมาตรา ๕๔ ให้อธิบดีดำเนินการให้มีการตกลงกันระหว่างคู่กรณีในเรื่องค่าตอบแทนและเงื่อนไขการใช้ลิขสิทธิ์ ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาว่ามีคำสั่งกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรม โดยให้คำนึงถึงอัตราค่าตอบแทนปกติในธุรกิจประเภทนั้น และอาจกำหนดเงื่อนไขการใช้ลิขสิทธิ์ตามที่เห็นสมควร

เมื่อได้มีการกำหนดค่าตอบแทนและเงื่อนไขการใช้ลิขสิทธิ์แล้ว ให้อธิบดีออกหนังสืออนุญาตให้แก่ผู้ขอใช้ลิขสิทธิ์

คำสั่งของอธิบดีตามวรรคหนึ่ง คู่กรณีอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของอธิบดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

หมวด ๕

คณะกรรมการลิขสิทธิ์

มาตรา ๕๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการลิขสิทธิ์” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสิบสองคน ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากผู้แทนของสมาคมเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงและผู้แทนของสมาคมผู้ใช้งานลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนเป็นกรรมการ

คณะกรรมการจะแต่งตั้งบุคคลใดเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

มาตรา ๕๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๕๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๕๙ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๖๐ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) วินิจฉัยยุทธศาสตร์คำสั่งของอธิบดีตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๕

(๓) ส่งเสริมหรือสนับสนุนสมาคม หรือองค์กรของผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดงเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อจัดเก็บค่าตอบแทนจากบุคคลอื่นที่ใช้งานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง และการคุ้มครองหรือปกป้องสิทธิหรือประโยชน์อื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้ และให้นำมาตรา ๕๙ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

หมวด ๕

ลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงระหว่างประเทศ

มาตรา ๖๑ งานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์และสิทธิของนักแสดงของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรืออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย หรืองานอันมีลิขสิทธิ์ขององค์การระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วยย่อมได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศรายชื่อประเทศภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรืออนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๖

คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ สิทธิของนักแสดง

ข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี^{๑๔}

^{๑๔} ชื่อหมวด ๖ คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ สิทธิของนักแสดง ข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๖๒ คดีเกี่ยวกับลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะ เป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่างานที่มีการฟ้องร้องในคดีนั้น เป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดงตามพระราชบัญญัตินี้ และโจทก์เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดงใน งานดังกล่าว เว้นแต่จำเลยจะได้แย้งว่าไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือสิทธิของนักแสดง หรือโต้แย้ง สิทธิของโจทก์

งานใดมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อของบุคคลใดที่อ้างว่าตนเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิ ของนักแสดงแสดงไว้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อนั้นเป็น ผู้สร้างสรรค์หรือนักแสดง

งานใดไม่มีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อแสดงไว้ หรือมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อแสดงไว้ แต่มิได้อ้างว่าเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง และมีชื่อหรือสิ่งที่ใช้แทนชื่อของบุคคลอื่น ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หรือผู้พิมพ์และผู้โฆษณาแสดงไว้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลซึ่ง เป็นผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หรือผู้พิมพ์และผู้โฆษณานั้นเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงในงานนั้น

มาตรา ๖๓ ห้ามมิให้ฟ้องคดีละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเมื่อพ้นกำหนด สามปีนับแต่วันที่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้กระทำละเมิด แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่มีการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง ศาลมีอำนาจสั่งให้ ผู้ละเมิดชดใช้ค่าเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร โดย คำนึงถึงความร้ายแรงของความเสียหาย รวมทั้งการสูญเสียประโยชน์และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการ บังคับตามสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงด้วย

ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเป็นการ กระทำโดยจงใจ หรือมีเจตนาเป็นเหตุให้งานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงสามารถเข้าถึงโดย สาธารณชนได้อย่างแพร่หลาย ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ละเมิดจ่ายค่าเสียหายเพิ่มขึ้นไม่เกินสองเท่าของ ค่าเสียหายตามวรรคหนึ่ง^{๑๙}

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่มิหลักฐานโดยชัดแจ้งว่าบุคคลใดกระทำการหรือกำลังจะ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิ ของนักแสดงอาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวระงับหรือละเว้นการกระทำดังกล่าวนี้ได้

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งไม่ตัดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงใน การเรียกร้องค่าเสียหายตามมาตรา ๖๔

มาตรา ๖๕/๑^{๒๐}ให้นำมาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ มาใช้บังคับแก่การ ฟ้องคดีเกี่ยวกับข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยีโดยอนุโลม

^{๑๙} มาตรา ๖๔ วรรคสอง เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๒๐} มาตรา ๖๕/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๖๖ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดอันยอมความได้

หมวด ๗

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๖๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการ สถานที่ผลิต หรือสถานที่เก็บสินค้าของบุคคลใด ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้นสินค้า หรือตรวจสอบเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) สั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำ สมุดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวมีประโยชน์แก่การค้นพบหรือใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตาม

มาตรา ๖๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่

บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๙ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงตามมาตรา ๒๗

มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อการค้า ผู้กระทำความผิดต้องระวาง

โทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๙/๑^{๒๑} ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๒๘/๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๐ ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำการเพื่อการค้า ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๐/๑^{๒๒} ผู้ใดกระทำการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิตามมาตรา ๕๓/๑ หรือมาตรา ๕๓/๒ หรือละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีตามมาตรา ๕๓/๔ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำการเพื่อการค้า ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๑ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ ตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการสั่งตามมาตรา ๖๐ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๒ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๗ หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๓ ผู้ใดกระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนดห้าปี กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ อีก ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๗๔^{๒๓} ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

^{๒๑} มาตรา ๖๙/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๒๒} มาตรา ๗๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๒๓} มาตรา ๗๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๗๕^{๒๔} บรรดาสิ่งที่ได้ทำขึ้นหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรอันเป็นการละเมิด ลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง และสิ่งที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รับเสีย ทั้งสิ้น หรือในกรณีศาลเห็นสมควร ศาลอาจสั่งให้ทำให้สิ่งนั้นใช้ไม่ได้หรือจะสั่งทำลายสิ่งนั้นก็ได้ โดย ให้ผู้กระทำความผิดเสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๗๖ ค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษา ให้จ่ายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิ ของนักแสดงเป็นจำนวนกึ่งหนึ่ง แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบกระเทือนถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือ สิทธิของนักแสดงที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งสำหรับส่วนที่เกินจำนวนเงินค่าปรับที่เจ้าของ ลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงได้รับแล้วนั้น

มาตรา ๗๗^{๒๕} ความผิดตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๗๐/๑ วรรคหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๘ งานอันมีลิขสิทธิ์อยู่แล้วตามพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและ ศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๔ หรือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑ ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับให้ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

งานที่ได้จัดทำขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และไม่มีลิขสิทธิ์ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๔ หรือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑ แต่เป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับความคุ้มครอง ลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

^{๒๔} มาตรา ๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

^{๒๕} มาตรา ๗๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ จึงไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งภายใน และภายนอกประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการพัฒนาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมของประเทศและระหว่างประเทศ สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงมาตรการคุ้มครองด้านลิขสิทธิ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและเพื่อส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์งานในด้านวรรณกรรม ศิลปกรรม และงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ^{๒๖}

(คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖
วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๕ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๔ วรรคสอง จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘^{๒๗}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๑๔ บรรดาคดีละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงที่มีการฟ้องคดีอาญาไว้
ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังไม่ถึงที่สุด ให้นำมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ มาใช้บังคับกับสิ่งที่ได้ทำขึ้นหรือนำเข้ามาใน
ราชอาณาจักรอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันมีการนำข้อมูลการ
บริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยีมาใช้ในการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง
สมควรกำหนดให้มีการคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี รวมทั้งกำหนด
ข้อยกเว้นการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิของนักแสดงเพิ่มขึ้น อีกทั้งสมควรกำหนดให้ศาลมีอำนาจ
สั่งให้ผู้กระทำละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงที่ทำงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเข้าถึง
โดยสาธารณชนได้อย่างแพร่หลาย ต้องจ่ายค่าเสียหายเพิ่มขึ้น และสมควรกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่ง
ริบหรือสั่งทำลายสิ่งที่ใช้ในการกระทำความผิด และสิ่งที่ได้ทำขึ้นหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรอัน
เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงได้ด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^{๒๖} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐/ตอนที่ ๔๓ ก/หน้า ๑๖/๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖

^{๒๗} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๖ ก/หน้า ๗/๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘^{๒๕}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันมีปัญหาการทำซ้ำ
โดยการบันทึกเสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์
ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่าง ๆ เช่น
แผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดี เป็นต้น ออกจำหน่าย สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรม
ภาพยนตร์และธุรกิจที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมี
ลิขสิทธิ์ตามกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ และอาศัยข้อยกเว้นการละเมิด
ลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน โดยอ้างว่าเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเอง จึง
สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยกำหนดให้การกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ใน
ลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดเฉพาะ และมีอัตราโทษเช่นเดียวกับการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อการค้า
นอกจากนี้ สมควรกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ของคณาพิการทางการ
มองเห็น คณาพิการทางการได้ยิน คณาพิการทางสติปัญญา และคณาพิการประเภทอื่นที่กำหนดใน
พระราชกฤษฎีกาที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญาของผู้แทน
นิติบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๐^{๒๖}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยว่า
พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่สันนิษฐานให้
กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษ
ทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคล โดยไม่ปรากฏว่ามีการกระทำหรือเจตนาประการใด
อันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคสอง เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในลักษณะดังกล่าวทำนอง
เดียวกัน คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการ
โทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๗๘ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๒๘/๔ และ
พระราชบัญญัติปฎิ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๗๒/๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

^{๒๕} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒/ตอนที่ ๖ ก/หน้า ๑๔/๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

^{๒๖} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๘ ก/หน้า ๑/๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ นร ๐๓๐๕/๑๓๓๑๕

ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิด

ลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติ

แห่งชาติ

(๒๗)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 ปฏิบัติราชการ
 สำนักเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
 เลขรับ 4623
 วันที่ 9 พ.ค. 2561
 เวลา 14.47 น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๓๓๑๕

สำนักนายกรัฐมนตรี
 ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
 ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล บันทึกวิเคราะห์สรุปล
 สาระสำคัญ และเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
 วันที่ ๒๕/๕/๖๑ วันที่ ๙/๕/๖๑
 เวลา ๑๖.๒๑ ส่ง พ.ร.บ.
 สำนักเลขาธิการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
 รับที่ ๑๐/๒๕๖๑
 วันที่ ๙/๕/๖๑
 เวลา ๑๖.๓๕ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๓ (มัชฌิมา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (m121/D/งาน สนธ/ส ส่งสภ)

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้น
การละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๒๙)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์
ของคนพิการ ให้รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชน (ยกเลิกมาตรา ๓๒ วรรคสอง (๙)
และเพิ่มมาตรา ๓๒/๔)

(๒) กำหนดให้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการใช้บังคับ
กับกรณีสิทธิของนักแสดงด้วยโดยอนุโลม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

เหตุผล

โดยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีแห่งสนธิสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวก
ในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการ
ทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons
Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled) โดยสนธิสัญญาดังกล่าว
กำหนดให้รัฐภาคีบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อรองรับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อให้คนตาบอด
คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในการ
เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการ
ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว จึงจำเป็นต้อง
ตราพระราชบัญญัตินี้

(๓๐)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อให้คนพิการซึ่งไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น
การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่น ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียม
กับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้
ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๙) ของวรรคสองของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

พ.ศ. ๒๕๓๗

“มาตรา ๓๒/๔ การกระทำใด ๆ ดังต่อไปนี้ โดยองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับเพื่อประโยชน์ของคนพิการซึ่งไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้มีการโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ทำซ้ำหรือดัดแปลงตาม (๑) รวมถึงสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับจากองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศหรือต่างประเทศ

องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ รูปแบบการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ให้นำมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๒/๒ มาตรา ๓๒/๓ มาตรา ๓๒/๔ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับแก่สิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม”

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง
ที่จะต้องออกตาม
ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.
(ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิด
ลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)

แผนการจัดทำกฎหมายลำดับรอง
 ที่จะต้องออกตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ)
 เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาการรกราคะ

ชื่ออนุบัญญัติ	สาระสำคัญ	กรอบระยะเวลา
๑. ร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง องค์กรที่รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ รูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อ ประโยชน์ของคนพิการที่รับช้อยกเว้นการ ละเมิดลิขสิทธิ์ ๒. ร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง ประเภทของความบกพร่องอื่นที่เป็นผู้ได้รับ ประโยชน์จากช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อประโยชน์ของคนพิการ	๑. กำหนดหลักเกณฑ์และความหมายของคำว่า “องค์กรที่รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับใน ประเทศ” และคำว่า “องค์กรที่รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับในประเทศ” ๒. กำหนดรูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ตามความจำเป็นของคนพิการ ๓. กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อประโยชน์ของคน พิการที่รับช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ กำหนดประเภทของความบกพร่องที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้นอกจากความพิการ ประเภทต่างๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้	จะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลา ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ ประกาศพระราชบัญญัติฉบับนี้ใน ราชกิจจานุเบกษา ขณะนี้ร่างกฎหมายได้กำหนด ประเภทของความพิการที่ความ บกพร่องนั้นเป็นเหตุให้ไม่สามารถ เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ครบทุก ประเภทแล้ว แต่หากในภายหลัง พบว่ามีความจำเป็นที่ต้องกำหนด ประเภทของบกพร่องอื่นเพิ่มเติม อาจออกเป็นประกาศกระทรวง พณิชย์ในภายหลังได้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์
สำหรับคนพิการ)

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีแห่งสนธิสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired, or Otherwise Print Disabled) ซึ่งสนธิสัญญาดังกล่าวกำหนดให้รัฐภาคีบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อรองรับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๑ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๒ กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ (ร่างมาตรา ๓ และร่างมาตรา ๔) ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ กำหนดให้คนพิการที่จะได้รับประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ ได้แก่ คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวสติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

๒.๒.๒ กำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ แต่งานอันมีลิขสิทธิ์นั้นต้องได้มีการโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับต้องได้งานนั้นมาโดยชอบด้วยกฎหมาย และสามารถนำสำเนางานที่ตนหรือองค์กรอื่นทำซ้ำหรือดัดแปลงมาเผยแพร่แก่คนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นได้

๒.๒.๓ ต้องไม่เป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

๒.๒.๔ การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์โดยองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ รวมถึงการเผยแพร่สำเนางานที่ตนจัดทำขึ้นหรือได้รับจากองค์กรอื่น ต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

๒.๒.๕ องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคณพิการ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

๒.๓ กำหนดให้ช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคณพิการใช้บังคับกับกรณีสิทธิของนักแสดงโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๕)

๓. ข้อมูลทางวิชาการประกอบการพิจารณา

๓.๑ กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับหลักการเรื่องช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคณพิการ

(ก) ความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ จำนวน ๒ ฉบับ คือ อนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ฉบับกรุงปารีส ค.ศ. ๑๙๗๑ (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Paris Act 1971)) และตามความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือความตกลงทริปส์ (Agreement on Trade - Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs)) ซึ่งความตกลงระหว่างประเทศทั้ง ๒ ฉบับ ได้บัญญัติให้ประเทศภาคีสามารถกำหนดข้อจำกัดหรือช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ในบางกรณีภายใต้เงื่อนไขว่า ประเทศภาคีต้องกำหนดข้อจำกัดหรือช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในกรณีพิเศษบางกรณี โดยไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของงานและไม่ทำให้เสื่อมประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร (Article 9 ของอนุสัญญากรุงเบอร์น และ Article 13 ของคสามตกลงทริปส์)

(ข) สนธิสัญญามาร์ราเคช เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้วสำหรับคนตาบอด คณพิการทางการเห็น หรือคณพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์

ประเภทงานได้กำหนดความหมายในข้อ ๒ (เอ) “งาน” หมายความว่า งานวรรณกรรมและศิลปกรรมตามความหมายของ ข้อ ๒ (๑) แห่งอนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ที่อยู่ในรูปของข้อความ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนข้อมูลและ/หรือภาพประกอบที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะโฆษณาหรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนแล้วในสื่อใดก็ตาม

ประเภทคณพิการได้กำหนดอยู่ในความหมายของผู้ได้รับประโยชน์ตามข้อ ๓ ว่า “ผู้ได้รับประโยชน์ คือ บุคคลที่ (เอ) ตาบอด (บี) มีความบกพร่องทางการมองเห็นหรือมีความพิการด้านการรับรู้หรือการอ่าน ซึ่งไม่สามารถได้รับการพัฒนาเพื่อให้เห็นได้มากเทียบเท่ากับคนที่ไม่มี ความบกพร่องทางการมองเห็นหรือความพิการดังกล่าว และจึงไม่สามารถอ่านงานสิ่งพิมพ์ได้มากในระดับเดียวกันกับผู้ที่ไม่มีความบกพร่องหรือความพิการ หรือ (ซี) ไม่สามารถถือหรือจัดการกับหนังสือ หรือเพ่งหรือขยิบดวงตาถึงขนาดที่จะสามารถอ่านได้อย่างปกติ เนื่องจากความพิการทางร่างกาย ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงความพิการด้านอื่น ๆ”

องค์กรที่ได้รับอนุญาต ได้กำหนดความหมายในข้อ ๒ (ซี) หมายความว่า องค์กรที่ได้รับการอนุญาตหรือได้รับการยอมรับโดยรัฐบาลเพื่อจัดการศึกษา การฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอน การอ่านเชิงประยุกต์ หรือการเข้าถึงข้อมูล ให้แก่ผู้ได้รับประโยชน์ บนพื้นฐานการไม่แสวงหากำไร และให้หมายความรวมถึงสถาบันของรัฐบาล หรือองค์กรไม่แสวงหากำไรที่จัดการบริการอย่างเดียวกันให้แก่ผู้ได้รับประโยชน์ในฐานะเป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักหรือภาระหน้าที่ในเชิงสถาบัน หรือองค์กรนั้น

องค์กรที่ได้รับอนุญาตกำหนดและดำเนินการตามแนวปฏิบัติขององค์กรดังต่อไปนี้ (i) กำหนดว่าบุคคลที่องค์กรให้บริการคือผู้ได้รับประโยชน์ (ii) จำกัดการจำหน่ายและการทำให้ปรากฏซึ่งสำเนางานในรูปแบบที่เข้าถึงได้ให้แก่ผู้ได้รับประโยชน์และ/หรือองค์กรที่ได้รับอนุญาต (iii) ไม่สนับสนุนการทำซ้ำ การจำหน่าย และการทำให้ปรากฏซึ่งสำเนางานที่ไม่ได้รับอนุญาต และ (iv) ระมัดระวังอย่างเหมาะสมโดยต่อเนื่องในการจัดการสำเนางานและบันทึกการจัดการสำเนางาน โดยเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้ได้รับประโยชน์ตามข้อ ๘

ข้อ ๔ ได้กำหนดเรื่องข้อจำกัดและข้อยกเว้นตามกฎหมายระดับชาติเกี่ยวกับสำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้ โดยข้อ ๔ (๑) กำหนดให้ (เอ) ภาคิผู้ทำสัญญาต้องกำหนดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิในการทำซ้ำ สิทธิในการจำหน่าย และสิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนตามที่บัญญัติไว้โดยสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกไว้ในกฎหมายระดับชาติของตน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการให้มีสำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้สำหรับผู้ได้รับประโยชน์ ข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นที่กำหนดไว้ในกฎหมายระดับชาติควรอนุญาตให้มีการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นเพื่อให้งานนั้นเข้าถึงได้ในรูปแบบทางเลือก และ (บี) ภาคิผู้ทำสัญญาอาจกำหนดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นการละเมิดสิทธิในการแสดงต่อสาธารณชนเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ได้รับประโยชน์ในการเข้าถึงงานด้วย

ข้อ ๔ (๒) กำหนดให้ภาคิผู้ทำสัญญาอาจดำเนินการให้บรรลุตามข้อ ๔ (๑) สำหรับสิทธิทั้งหมดที่ระบุไว้ในนั้น โดยกำหนดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นในกฎหมายลิขสิทธิ์ระดับชาติของภาคิผู้ทำสัญญา ดังต่อไปนี้

(เอ) องค์กรที่ได้รับอนุญาตต้องได้รับอนุญาต โดยไม่ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้ถือสิทธิ ให้จัดทำสำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้ รับสำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้มาจากองค์กรที่ได้รับอนุญาตอื่น และจัดให้สำเนานั้นแก่ผู้ได้รับประโยชน์ไม่ว่าด้วยวิธีใดก็ตาม รวมถึงการให้ยืมที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ หรือการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์โดยสายหรือไร้สาย และดำเนินขั้นตอนใด ๆ หนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้น เมื่อเข้าเงื่อนไขทั้งหมดต่อไปนี้ (i) องค์กรที่ได้รับอนุญาตที่ประสงค์จะดำเนินการตามกิจกรรมดังกล่าวต้องเข้าถึงงานหรือสำเนานั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย (ii) งานนั้นถูกเปลี่ยนให้เป็นสำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้ ซึ่งอาจรวมถึงวิธีการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อจัดการกับข้อมูลในรูปแบบที่เข้าถึงได้ แต่ต้องไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ นอกเหนือจากที่จำเป็นในการทำให้ผู้ได้รับประโยชน์เข้าถึงงานนั้นได้ (iii) สำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้นั้น ได้ถูกจัดให้ผู้ได้รับประโยชน์ได้ใช้โดยเฉพาะ และ (iv) กิจกรรมดังกล่าวดำเนินการบนพื้นฐานของการไม่แสวงหากำไร และ

(บี) ผู้ได้รับประโยชน์หรือผู้ที่กระทำการในนามของผู้ได้รับประโยชน์ รวมทั้งผู้ดูแลหรือผู้ให้การดูแลหลัก อาจจัดทำสำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้สำหรับการใช้เพื่อการส่วนตัวของผู้ได้รับประโยชน์ หรือมีฉะนั้นอาจช่วยเหลือผู้ได้รับประโยชน์ในการจัดทำและใช้สำเนาในรูปแบบที่เข้าถึงได้ ในกรณีที่ผู้ได้รับประโยชน์มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายในการเข้าถึงงานหรือสำเนานั้น

ข้อ ๔ (๓) ภาคิผู้ทำสัญญาอาจดำเนินการให้บรรลุดตามข้อ ๔ (๑) โดยกำหนดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นในกฎหมายลิขสิทธิ์ระดับชาติของภาคิผู้ทำสัญญาดังกล่าวตาม ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑

ข้อ ๔ (๔) ภาคิผู้ทำสัญญาอาจจำกัดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นตามข้อนี้ สำหรับงานในรูปแบบเฉพาะที่เข้าถึงได้ แต่ไม่สามารถได้มาโดยเชิงพาณิชย์ภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสม สำหรับผู้ได้รับประโยชน์ในตลาดนั้น ภาคิผู้ทำสัญญาใดใช้ประโยชน์จากความเป็นไปได้นี้ต้องแถลง ในประกาศที่ยื่นต่อผู้อำนวยการใหญ่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก ในเวลาที่ให้สัตยาบันหรือยอมรับ หรือภาคยานุวัติสนธิสัญญาฉบับนี้ หรือในเวลาใดก็ได้หลังจากนั้น

ข้อ ๔ (๕) ให้เป็นเรื่องของกฎหมายระดับชาติในการกำหนดว่า ข้อจำกัด หรือข้อยกเว้นตามข้อนี้อยู่ภายใต้ค่าตอบแทนหรือไม่

ข้อ ๕ ได้กำหนดเรื่องการแลกเปลี่ยนซึ่งสำนักงานในรูปแบบที่เข้าถึงได้ ข้ามพรมแดน โดยข้อ ๕ (๑) กำหนดให้ภาคิผู้ทำสัญญาต้องกำหนดว่า หากสำนักงานในรูปแบบที่เข้าถึงได้ ถูกจัดทำขึ้นภายใต้ข้อจำกัดหรือข้อยกเว้น หรือเป็นไปตามผลบังคับแห่งกฎหมาย สำนักงานในรูปแบบ ที่เข้าถึงได้นั้นอาจถูกจำหน่ายหรือทำให้ปรากฏ โดยองค์กรที่ได้รับอนุญาตแก่ผู้ได้รับประโยชน์หรือองค์กร ที่ได้รับอนุญาตในภาคิผู้ทำสัญญาอื่น

ข้อ ๖ ได้กำหนดเรื่องการนำเข้าสำนักงานในรูปแบบที่เข้าถึงได้ โดยกำหนดให้ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายระดับชาติของภาคิผู้ทำสัญญาจะอนุญาตให้ผู้ได้รับประโยชน์ ผู้กระทำการในนามของผู้ได้รับประโยชน์ หรือองค์กรที่ได้รับอนุญาตจัดทำสำนักงานในรูปแบบที่ เข้าถึงได้ กฎหมายระดับชาติของภาคิผู้ทำสัญญานั้นต้องอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวนำเข้าสำนักงาน ในรูปแบบที่เข้าถึงได้เพื่อประโยชน์ของผู้ได้รับประโยชน์ด้วย โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ถือสิทธิ์

ข้อ ๑๑ กำหนดเรื่องพันธกรณีทั่วไปเกี่ยวกับข้อจำกัดและข้อยกเว้น โดยกำหนดให้ในการนำมาตราการที่จำเป็นมาใช้เพื่อรับรองการบังคับใช้สนธิสัญญานี้ ภาคิผู้ทำสัญญา อาจใช้สิทธิและต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่ภาคิผู้ทำสัญญานั้นมีภายใต้อนุสัญญากรุงเบิร์น ความตกลง ว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สิน ทางปัญญาโลก รวมถึงข้อตกลงเกี่ยวกับการตีความของสนธิสัญญาเหล่านี้เพื่อที่ว่า (เอ) ตามข้อ ๔ (๒) แห่งอนุสัญญากรุงเบิร์น ภาคิผู้ทำสัญญาอาจอนุญาตการทำซ้ำงานในกรณีพิเศษบางกรณี หากการ ทำซ้ำดังกล่าวไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานตามปกติของผู้ถือสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือน ถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของผู้สร้างสรรค์เกินสมควร (บี) ตามข้อ ๑๓ แห่งความตกลงว่าด้วย สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ภาคิผู้ทำสัญญาจะจำกัดข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นสำหรับ สิทธิแต่เพียงผู้เดียวในกรณีพิเศษบางกรณีซึ่งไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานตามปกติของ ผู้ถือสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของผู้ถือสิทธิ์เกินสมควร

นอกจากนี้ ข้อ ๑๒ (๑) กำหนดให้ภาคิผู้ทำสัญญายอมรับว่า ภาคิ ผู้ทำสัญญาอาจอนุวัติการข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นอื่น ๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในกฎหมายระดับชาติของตน เพื่อประโยชน์ของผู้ได้รับประโยชน์นอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในสนธิสัญญานี้ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นทางสังคมและวัฒนธรรมของภาคิผู้ทำสัญญานั้น โดยสอดคล้อง กับสิทธิและพันธกรณีระหว่างประเทศของภาคิผู้ทำสัญญานั้น และในกรณีของประเทศพัฒนา น้อยที่สุด ต้องพิจารณาถึงความจำเป็นพิเศษ สิทธิและพันธกรณีระหว่างประเทศเฉพาะ และความยืดหยุ่นในเรื่องดังกล่าว และข้อ ๑๒ (๒) กำหนดว่า สนธิสัญญานี้ไม่กระทบกระเทือนข้อจำกัด และข้อยกเว้นอื่นสำหรับบุคคลที่มีความพิการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายระดับชาติ

๓.๒ กฎหมายต่างประเทศ

สำหรับกฎหมายต่างประเทศ ได้ตรวจสอบกฎหมายของประเทศที่เข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาอาร์ราเคซ จำนวน ๔ ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ แคนาดา อินเดีย และเกาหลี สรุปได้ดังต่อไปนี้

(ก) ประเทศสิงคโปร์

กฎหมายลิขสิทธิ์ของสิงคโปร์ได้มีการแก้ไขเพื่อรองรับสันธิสัญญาอาร์ราเคซ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๔ โดยแก้ไขสาระสำคัญเพื่ออนุญาตให้ผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (reading disabilities) ทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบใด ๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงงานนั้นได้ อนุญาตสำหรับงานศิลปกรรม การบันทึกเสียง และแพรภาพ ตลอดจนงานวรรณกรรมและงานนาฏกรรม เพื่อที่จะเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้เข้าถึงผู้ที่ไม่สามารถอ่านได้ และอนุญาตให้สถาบันที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (institution assisting persons with reading disabilities) และสถาบันการศึกษาสามารถจำหน่าย นำเข้า และผลิตเพื่อส่งออก ซึ่งสำเนาของงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(๑) กำหนดเพิ่มเติมนิยาม (แก้ไขมาตรา ๗) ดังต่อไปนี้

(๑.๑) “รูปแบบการเข้าถึง (accessible format)”^๓ หมายถึง รูปแบบที่เข้าถึงได้โดยผู้ที่ไม่สามารถอ่านในรูปแบบใด ๆ รวมถึงการพิมพ์ขนาดใหญ่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การบันทึกเสียง และรูปแบบ Digital Accessible Information System (DAISY) หรือที่ออกแบบเฉพาะกับความต้องการของผู้ที่ไม่สามารถอ่าน รวมถึงในรูปแบบของอักษรเบรลล์ และรูปภาพ

(๑.๒) “สำเนาของรูปแบบที่เข้าถึงได้ (accessible format copy)”^๔ หมายถึง สำเนาทั้งในรูปแบบเอกสารหรืออิเล็กทรอนิกส์ของงาน หรือส่วนของงานในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ หรือสำเนากการบันทึกเสียงหรือบางส่วนของกรบันทึกเสียงในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้

(๑.๓) “ผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (person with a reading disability)”^๕ หมายถึง คนตาบอด ผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นอย่างรุนแรง ผู้ที่ไม่สามารถถือหรือจัดการกับหนังสือ หรือดวงตาไม่สามารถโฟกัสหรือเคลื่อนไหวได้ หรือผู้ที่พิการด้านการรับรู้

^๓ “accessible format” means any format that —

(a) is accessible to a person with a reading disability, including (but not limited to) a large print version, an electronic book, a sound recording, and the format known as Digital Accessible Information System (DAISY); or

(b) is specifically designed to meet the needs of a person with a reading disability, including (but not limited to) a Braille version and photographic version;

^๔ “accessible format copy” —

(a) in relation to any work to which section 54 applies, means a copy (whether in an electronic or a physical form) of the work or part of the work in an accessible format; or

(b) in relation to any subject-matter to which section 115C applies, means —

(i) in the case of a sound recording, a copy (whether in an electronic or a physical form) of the sound recording or part of that sound recording in an accessible format; and

(ii) in the case of a sound broadcast, a sound recording or a copy of a sound recording (whether in an electronic or a physical form) of the sound broadcast or part of that sound broadcast, in an accessible format;

^๕ “person with a reading disability” means —

(a) a blind person;

(b) a person whose sight is severely impaired;

(c) a person unable to hold or manipulate books or to focus or move his eyes; or

(d) a person with a perceptual handicap;

(๑.๔) กำหนดประเภทขององค์กรผู้จัดทำ ได้แก่ “สถาบันต่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (foreign institution assisting persons with reading disabilities)”^๔ หมายถึง สถาบันที่มีหน้าที่หลัก หรือหนึ่งในหน้าที่หลักเกี่ยวกับงานหรือเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับผู้ที่ไม่สามารถอ่าน และจัดตั้งนอกประเทศสิงคโปร์ และ “สถาบันที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (institution assisting persons with reading disabilities)”^๕ หมายถึง สถาบันที่มีหน้าที่หลัก หรือหนึ่งในหน้าที่หลักเกี่ยวกับงานหรือเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับผู้ที่ไม่สามารถอ่าน โดยจัดตั้งในประเทศสิงคโปร์ และมีการประกาศโดยอนุบัญญัติที่ออกภายใต้รัฐธรรมนูญนี้ว่า เป็นสถาบันที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน ซึ่ง COPYRIGHT REGULATIONS ข้อ ๔ และ ๔ (เอ) กำหนดรายชื่อองค์กรดังกล่าวไว้ในภาคผนวก ๒ และ ๘ ตามลำดับ แต่ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับการจดทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนองค์กรดังกล่าวไว้แต่อย่างใด

(๒) ปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๕๔ โดยสรุปดังนี้

(๒.๑) กำหนดให้ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการทำจำหน่าย หรือทำให้มีสิ่งสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ โดยไม่แสวงหากำไร โดยหรือในนามขององค์กรที่บริหารสถาบันที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (institution assisting persons with reading disabilities) หรือสถาบันการศึกษา เพื่อการเข้าถึงสำเนาของงานอันมีลิขสิทธิ์ ในรูปแบบเอกสารหรือรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้ที่ไม่สามารถอ่านที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์ และเพื่อนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาต (permitted purpose) ซึ่งได้แก่เพื่อการวิจัย หรือการศึกษา หรือเพื่อการสอนตนเอง (มาตรา ๕๔ (๑)^๖ (๒)^๗ (๓)^๘ และ (๑๔)^๙) ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขอื่นที่กฎหมายกำหนด

^๔ “foreign institution assisting persons with reading disabilities” means an institution —
(a) that has as its principal function, or one of its principal functions, the provision of works or other subject-matter to persons with reading disabilities; and

(b) that is formed, incorporated or established outside Singapore;

^๕ “institution assisting persons with reading disabilities” means an institution —
(a) that has as its principal function, or one of its principal functions, the provision of works or other subject-matter to persons with reading disabilities;

(b) that is formed, incorporated or established in Singapore; and

(c) that is declared by regulations made under this Act to be an institution for assisting persons with reading disabilities;

^๖ 54.— (1) Where all of the conditions in subsection (4) are satisfied, the copyright in a relevant work that has been published is not infringed by the making, on a non-profit basis, by or on behalf of the body administering an institution assisting persons with reading disabilities or an educational institution, of an accessible format copy of the work for use by a local person with a reading disability for a permitted purpose.

^๗ (2) Where all of the conditions in subsection (4) are satisfied, the copyright in a relevant work that has been published is not infringed by the distribution, on a non-profit basis, by or on behalf of the body administering an institution assisting persons with reading disabilities or an educational institution, of an accessible format copy in a physical form of the work to a local person with a reading disability, for use by that person for a permitted purpose.

^๘ (3) Where all of the conditions in subsection (4) are satisfied, the copyright in a relevant work that has been published is not infringed by the making available, on a non-profit basis, by or on behalf of the body administering an institution assisting persons with reading disabilities or an educational institution, of an accessible format copy in an electronic form of the work to a local person with a reading disability, for use by that person for a permitted purpose.

^๙ “permitted purpose”, in relation to a person with a reading disability, means —

(a) the purpose of research or study undertaken or to be undertaken by the person; or

(b) the purpose of otherwise instructing himself in any matter;

(๒.๒) กำหนดให้ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการทำหรือ การทำให้มีสิ่งสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ โดยไม่แสวงหากำไร โดยหรือในนาม ขององค์กรที่บริหารสถาบันที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่านหรือสถาบันการศึกษาและ เป็นการทำให้ให้แก่สถาบันต่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (foreign institution assisting persons with reading disabilities) หรือให้แก่ผู้ที่ไม่สามารถอ่านที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในสิงคโปร์ (มาตรา ๕๔ (๕)^{๑๐}) ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขอื่นที่กฎหมายกำหนด

(๒.๓) กำหนดให้ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการทำซ้ำ สำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ โดยหรือในนามขององค์กรที่บริหารสถาบันที่ ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน หรือสถาบันการศึกษา โดยเป็นการทำซ้ำชั่วคราวหรือชั่วขณะหนึ่ง ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับจากสถาบันต่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน โดยการซ้ำที่เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางเทคนิคของการรับสำเนางานดังกล่าว (มาตรา ๕๔ (๗)^{๑๑}) ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขอื่นที่กฎหมายกำหนด

(๒.๔) กำหนดให้ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการนำสำเนา งานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่เข้าถึงได้เข้ามาในราชอาณาจักร โดยหรือในนามขององค์กรที่บริหาร สถาบันที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน หรือสถาบันการศึกษา ในรูปแบบเอกสารที่มาจาก สถาบันต่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (มาตรา ๕๔ (๘)^{๑๒}) ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไข อื่นที่กฎหมายกำหนด

(๒.๕) กำหนดให้ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการจำหน่าย สำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ โดยไม่แสวงหากำไร โดยหรือในนามขององค์กรที่บริหาร สถาบันที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (institution assisting persons with reading disabilities) หรือสถาบันการศึกษา ในรูปแบบเอกสารสำหรับผู้ที่ไม่สามารถอ่านที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์ และนำไปใช้เองตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาต (permitted purpose) และเป็นสำเนางานที่

^{๑๐} (5) Where the conditions in subsection (6) are satisfied, the copyright in a relevant work that has been published is not infringed by —

(a) the making, on a non-profit basis, of an accessible format copy in a physical form of the work for the purpose of export; or

(b) the making available, on a non-profit basis, of an accessible format copy in an electronic form of the work,

by or on behalf of a body administering an institution assisting persons with reading disabilities or an educational institution, for or to —

(i) a foreign institution assisting persons with reading disabilities; or

(ii) a person with a reading disability who is not resident in Singapore.

^{๑๑} (7) Where all of the conditions in subsection (10) are satisfied, the copyright in a relevant work that has been published is not infringed by the making, by or on behalf of the body administering an institution assisting persons with reading disabilities or an educational institution, of a temporary or transient reproduction of an accessible format copy in an electronic form of the work that is received from a foreign institution assisting persons with reading disabilities, being a reproduction that is made incidentally as part of the technical process of such receipt.

^{๑๒} (8) Where all of the conditions in subsection (10) are satisfied, the copyright in a relevant work that has been published is not infringed by the importation, by or on behalf of the body administering an institution assisting persons with reading disabilities or an educational institution, of an accessible format copy in a physical form of a relevant work that originated from a foreign institution assisting persons with reading disabilities.

มาจากสถาบันต่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน (มาตรา ๕๔ (๙) ^{๑๑๑}) ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขอื่นที่กฎหมายกำหนด

(๒.๖) กำหนดให้ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ หากเป็นการทำสำเนา งานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ โดยผู้ที่ไม่สามารถอ่านที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์ หรือผู้ที่ทำในนามของผู้ที่ไม่สามารถอ่านที่อาศัยอยู่ในสิงคโปร์ ซึ่งต้องไม่ใช่องค์กรที่บริหารสถาบันที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถอ่าน หรือสถาบันการศึกษาที่ผู้ที่ไม่สามารถอ่านศึกษาอยู่ เพื่อให้ผู้ที่ไม่สามารถอ่านสามารถเข้าถึงสำเนาของงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาต (มาตรา ๕๔ (๑๑) ^{๑๑๑}) ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขอื่นที่กฎหมายกำหนด

(๒.๗) กำหนดเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนไว้บางกรณี โดยให้เจ้าของสิทธิตกลงกับองค์กรหรือให้ศาลชำนาญการพิเศษด้านลิขสิทธิ์กำหนด (มาตรา ๕๔ (๑๕) ^{๑๑๑} และ (๑๖) ^{๑๑๑})

^{๑๑๑} (9) Where all of the conditions in subsection (10) are satisfied, the copyright in a relevant work that has been published is not infringed by the distribution, on a non-profit basis, by or on behalf of the body administering an institution assisting persons with reading disabilities or an educational institution, of an accessible format copy in a physical form of the work to a local person with a reading disability for use by him for a permitted purpose, being an accessible format copy that originated from a foreign institution assisting persons with reading disabilities.

^{๑๑๑} (11) Where all of the conditions in subsection (12) are satisfied, the copyright in a relevant work that has been published is not infringed by the making by —

(a) a local person with a reading disability; or

(b) a person acting on behalf of a local person with a reading disability, not being the body administering —

(i) an institution assisting persons with reading disabilities; or

(ii) an educational institution of which the person with a reading disability is a

student,

of an accessible format copy of the work for use by the person with a reading disability for a permitted purpose.

^{๑๑๑} (15) Where —

(a) by virtue of subsection (1), (2), (3) or (9), the making, or the making available or distribution to a person, of an accessible format copy of a relevant work does not infringe the copyright in a relevant work; and

(b) the owner of the copyright in the relevant work makes a request in writing, at any time during the period prescribed by regulations after that act for payment for the copy so made, made available or distributed,

then the body administering the institution assisting persons with reading disabilities or the educational institution shall pay to the owner such amount by way of equitable remuneration for that act —

(i) as is agreed upon between the owner and the body; or

(ii) in default of agreement, such amount as is determined by a Copyright Tribunal under section 158 (3) on the application of either the owner or the body.

^{๑๑๑} (16) Where a Copyright Tribunal has determined the amount of equitable remuneration payable to the owner of the copyright by the body administering the institution assisting persons with reading disabilities or the educational institution, the owner may recover that amount from the body in a court of competent jurisdiction as a debt due to him.

(๒.๘) กำหนดประเภทงานอันมีลิขสิทธิ์ ได้แก่ งานวรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม และใช้กับการบันทึกเสียงและแพร่เสียงด้วย (มาตรา ๕๔ (๑๙)^{๑๑๑} และ มาตรา ๑๑๕ (ซี)^{๑๑๒})

(ข) ประเทศแคนาดา

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมปี ค.ศ. ๒๐๑๖ เป็นการแก้ไขกฎหมาย ลิขสิทธิ์ของแคนาดาในเรื่องการกำหนดข้อยกเว้นในกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้ (perceptual disabilities) ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ กำหนดเกี่ยวกับการแก้ไขมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ ซึ่งครอบคลุมการทำซ้ำซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบใด ๆ สำหรับผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้ (perceptual disabilities) ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามข้อ ๔ ของสนธิสัญญา มาร์ราเคช ซึ่งกำหนดข้อจำกัดและข้อยกเว้นที่ประเทศภาคีต้องกำหนดไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้ในการเข้าถึงงานหรือสำเนา

การแก้ไขมาตรา ๓๒ (๑) (เอ)^{๑๑๓} กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์กรณี การทำซ้ำซึ่งงานวรรณกรรม ดนตรีกรรม ศิลปกรรม หรือนาฏกรรม (นอกจากงานภาพยนตร์) ในรูปแบบพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้ โดย (เอ ๑) การแก้ไขการแสดงงาน ของนักแสดง ทั้งงานวรรณกรรม ดนตรีกรรม ศิลปกรรม หรือนาฏกรรม (นอกจากงานภาพยนตร์) และ (เอ ๒) การทำซ้ำการบันทึกเสียงหรือการแก้ไขการแสดงงานของนักแสดงตาม (เอ ๑) ในรูปแบบ พิเศษที่ออกแบบมาเพื่อผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้

^{๑๑๑} “relevant work” means —

- (a) a literary work;
- (b) a dramatic work; or
- (c) an artistic work.

^{๑๑๒} 115C. — (1) Subject to the modifications in subsection (2), section 54 shall apply in relation to each of the following subject-matter as it applies in relation to a relevant work that has been published within the meaning of that section:

(a) a sound recording that has been published, other than one that comprises only of the performance of a musical work, or of a musical work in which words are sung, or are spoken incidentally to or in association with the music;

(b) a sound broadcast, other than one that comprises only of the performance of a musical work, or of a musical work in which words are sung, or are spoken incidentally to or in association with the music.

(2) The modifications referred to in subsection (1) are as follows:

(a) a reference to an accessible format copy of a work shall be read as a reference to an accessible format copy of the subject-matter in question;

(b) a reference to the making available to any person of an accessible format copy in an electronic form of a work shall, in the case of an accessible format copy of the sound recording referred to in subsection (1)(a), be read as a reference to the making available to that person by means of or as part of a digital audio transmission; and

(c) such other modifications as may be prescribed by regulations.

^{๑๑๓} (2) Paragraph 32(1)(a) of the Act is replaced by the following:

(a) reproduce a literary, musical, artistic or dramatic work, other than a cinematographic work, in a format specially designed for persons with a perceptual disability;

(a.1) fix a performer’s performance of a literary, musical, artistic or dramatic work, other than a cinematographic work, in a format specially designed for persons with a perceptual disability;

(a.2) reproduce a sound recording, or a fixation of a performer’s performance referred to in paragraph (a.1), in a format specially designed for persons with a perceptual disability;

การกำหนดเพิ่มมาตรา ๓๒ (๑) (บี ๑)^{๒๐} โดยกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้หรือบุคคลดั่งกล่าวที่สามารถเข้าถึงงาน ในรูปแบบพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้และกระทำการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์นั้น เพื่อแสดงว่าจะไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในการให้ผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้เข้าถึงงานตาม มาตรา ๓๒ (๑) (เอ) และมาตรา ๓๒ (๑) (บี) ในรูปแบบพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้

นอกจากนี้ ได้แก่ ไขมาตรา ๓๒ (๒) และ (๓) ^{๒๑} โดยกำหนดว่ามาตรา ๓๒ (๑) ไม่ใช่บังคับในกรณีที่งานอันมีลิขสิทธิ์หรืองานอื่นนั้นมิอยู่ในเชิงพาณิชย์ในรูปแบบพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อผู้ที่มีความพิการด้านการรับรู้แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๔ วรรค ๔ ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ ที่กำหนดให้ภาคีสัญญาอาจจำกัดหรือข้อยกเว้นภายใต้ข้อ ๔ ต่อกงานที่ไม่สามารถได้มาในเชิงพาณิชย์

ส่วนที่ ๒ กำหนดเกี่ยวกับการแก้ไขมาตรา ๓๒.๐๑ ซึ่งกำหนดเรื่องการส่งออก ซึ่งงานที่ทำซ้ำและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ทำสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเป็นการปฏิบัติตามข้อ ๕ ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสำเนา งานในรูปแบบที่เข้าถึงได้ข้ามพรมแดน โดยมาตรา ๓๒.๐๑ (๑)^{๒๒} กำหนดว่าจะไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ สำหรับองค์กรไม่แสวงหากำไรที่เพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ในการกระทำ

^{๒๐} (3) Subsection 32 (1) of the Act is amended by striking out “or” at the end of paragraph (b) and by adding the following after that paragraph:

(b.1) provide a person with a perceptual disability with, or provide such a person with access to, a work or other subject-matter to which any of paragraphs (a) to (b) applies, in a format specially designed for persons with a perceptual disability, and do any other act that is necessary for that purpose; or

^{๒๑} (5) Subsections 32 (2) and (3) of the Act are replaced by the following:

Limitation

(2) Subsection (1) does not apply if the work or other subject-matter is commercially available, within the meaning of paragraph (a) of the definition commercially available in section 2, in a format specially designed to meet the needs of the person with a perceptual disability referred to in that subsection.

^{๒๒} 2 (1) Subsections 32.01 (1) to (4) of the Act are replaced by the following:

Print disability — outside Canada

32.01 (1) Subject to this section, it is not an infringement of copyright for a non-profit organization acting for the benefit of persons with a print disability to do any of the following:

(a) for the purpose of doing any of the acts set out in paragraph (b),

(i) reproduce a literary, musical, artistic or dramatic work, other than a cinematographic work, in a format specially designed for persons with a print disability,

(ii) fix a performer’s performance of a literary, musical, artistic or dramatic work, other than a cinematographic work, in a format specially designed for persons with a print disability, or

(iii) reproduce a sound recording, or a fixation of a performer’s performance referred to in subparagraph (ii), in a format specially designed for persons with a print disability

(b) provide either of the following with, or provide either of the following with access to, a work or other subject-matter to which any of subparagraphs (a)(i) to (iii) applies, in a format specially designed for persons with a print disability, and do any other act that is necessary for that purpose:

(i) a non-profit organization, in a country other than Canada, acting for the benefit of persons with a print disability in that country, or

(ii) a person with a print disability, in a country other than Canada, who has made a request to be provided with, or provided with access to, the work or other subject-matter through a non-profit organization acting for the benefit of persons with a print disability in that country.

ดังต่อไปนี้ (๑) การทำซ้ำซึ่งงานวรรณกรรม ดนตรีกรรม ศิลปกรรม นาฏกรรม (นอกจากงานภาพยนตร์) ในรูปแบบพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ (๒) การแก้ไข การแสดงงานของนักแสดงทั้งงานวรรณกรรม ดนตรีกรรม ศิลปกรรม นาฏกรรม (นอกจากงานภาพยนตร์) ในรูปแบบพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ หรือ (๓) การทำซ้ำ การบันทึกเสียงหรือการแก้ไขการแสดงงานของนักแสดงข้างต้น ในรูปแบบพิเศษที่ออกแบบมาเพื่อผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้ เป็นกรณีที่ต้องครุ่นไม่แสวงหากำไรจัดให้มีขึ้นสำหรับองค์กรไม่แสวงหากำไรที่อยู่นอกอาณาเขตที่กระทำเพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ ในประเทศนั้น หรือผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ที่อยู่นอกอาณาเขตได้ทำคำร้องขอที่จะเข้าถึงงานผ่านองค์กรไม่แสวงหากำไรที่กระทำเพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศของตน อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๒.๐๑ (๒)^{๒๓} ระบุว่าองค์กรไม่แสวงหากำไรไม่อาจจัดให้มีซึ่งงานให้กับองค์กรหรือผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ ในประเทศที่สามารถเข้าถึงงานในรูปแบบที่เหมาะสมได้อยู่แล้ว ในเวลาและราคาที่เหมาะสม

มาตรา ๓๒.๐๑ (๓)^{๒๔} กำหนดว่าการคุ้มครองชั่วคราวเป็นเพียงการเยียวยาที่เจ้าของลิขสิทธิ์มีต่อองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒.๐๑ (๑) (บี) หากประเทศที่รับงานที่ทำซ้ำเป็นประเทศที่เป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคช และองค์กรไม่แสวงหากำไรละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยเหตุผลเพียงว่างานในรูปแบบที่ทำเพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์มีอยู่ในประเทศดังกล่าวแล้ว โดยกำหนดให้ภาระการพิสูจน์เป็นของเจ้าของลิขสิทธิ์ และมาตรา ๓๒.๐๑ (๓.๑)^{๒๕} กำหนดว่าการคุ้มครองชั่วคราวเป็นเพียงการเยียวยาที่เจ้าของลิขสิทธิ์มีต่อองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๓๒.๐๑ (๑) (บี) หากประเทศที่รับงานที่ทำซ้ำเป็นประเทศที่ไม่เป็นภาคีสันติสัญญาอาร์ราเคช และองค์กรไม่แสวงหากำไรละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยเหตุผลเพียงว่างานในรูปแบบที่ทำเพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีความบกพร่องทางสื่อสิ่งพิมพ์มีอยู่ในประเทศดังกล่าวแล้ว และองค์กรไม่แสวงหากำไร

^{๒๓} (2) Paragraph (1)(b) does not apply if the work or other subject-matter, in the format specially designed for persons with a print disability, is available in the other country within a reasonable time and for a reasonable price and may be located in that country with reasonable effort.

^{๒๔} (3) An injunction is the only remedy that the owner of the copyright in the work or other subject-matter has against a non-profit organization relying on the exception set out in paragraph (1)(b) if

(a) the other country referred to in that paragraph is a Marrakesh Treaty country; and
(b) the non-profit organization infringes copyright by reason only that the work or other subject-matter, in the format described in subsection (2), is available, and may be located, as described in that subsection.

The owner of the copyright bears the burden of demonstrating that the work or other subject-matter, in the format described in subsection (2), is available, and may be located, as described in that subsection.

^{๒๕} (3.1) An injunction is the only remedy that the owner of the copyright in the work or other subject-matter has against a non-profit organization relying on the exception set out in paragraph (1)(b) if

(a) the other country referred to in that paragraph is not a Marrakesh Treaty country;
(b) the non-profit organization infringes copyright by reason only that the work or other subject-matter, in the format described in subsection (2), is available, and may be located, as described in that subsection; and

(c) the non-profit organization demonstrates that it had reasonable grounds to believe that the work or other subject-matter, in the format described in subsection (2), was not available, and could not be located, as described in that subsection.

แสดงให้เห็นได้ว่ามีเหตุอันสมควรที่เชื่อได้ว่างานในรูปแบบที่เข้าถึงได้ไม่มีอยู่และไม่สามารถจัดหาได้ตามมาตรา ๓๒.๐๑ (๒) และมาตรา ๓๒.๐๑ (๔)^{๒๖} กำหนดว่าองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ใช้จ่ายเกินที่กำหนดในมาตรา ๓๒.๐๑ (๑) ต้องชำระค่าลิขสิทธิ์ตามที่กำหนดในกฎหมายลำดับรองให้แก่เจ้าของลิขสิทธิ์

(ค) ประเทศอินเดีย

ประเทศอินเดียได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลิขสิทธิ์ในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยกำหนดประเภทงานอันมีลิขสิทธิ์ ได้แก่ ต้นฉบับของงานวรรณกรรม นาฏกรรม ดนตรี และงานศิลปะ ภาพยนตร์และเสียง โดยกำหนดให้ผู้ที่มีความพิการ (ผู้ที่มีความพิการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของประเภทความพิการนั้น ๆ) นิยามตามมาตรา ๒ ของพระราชบัญญัติผู้ที่มีความพิการ ค.ศ. ๑๙๙๕) เป็นผู้ได้รับประโยชน์ (Beneficiary Persons)

สำหรับขอบเขตของสิทธิที่อนุญาต กฎหมายอินเดียแบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ ๑. กรณีหากำไร (มาตรา ๓๑ บี) จะต้องขออนุญาตบังคับใช้สิทธิ (compulsory licensing) และ ๒. กรณีไม่หากำไร (มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง อนุมาตรา (zb)) ซึ่งจะมีข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ๔ ประการ ได้แก่ การทำซ้ำ (Right of reproduction) การแจกจ่าย (issue of copies) การดัดแปลง (adaptation) และการเผยแพร่ต่อสาธารณะ (Communicate to the public)

ลักษณะการนำมาใช้ สำหรับในกรณีที่ไม่หากำไร กฎหมายกำหนดว่าไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ (มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง อนุมาตรา (zb)) สำหรับการทำซ้ำ (Right of reproduction) การแจกจ่าย (issue of copies) การดัดแปลง (adaptation) และการเผยแพร่ต่อสาธารณะ ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็นการค้าโดยการโดยองค์กร จะต้องเป็นไปโดยไม่หากำไร แต่สามารถเก็บค่าใช้จ่ายในการผลิตได้ รวมทั้งองค์กรจะต้องให้เฉพาะผู้ที่มีความพิการใช้สำเนาดังกล่าว และดำเนินการเพื่อมิให้มีการนำไปใช้ในทางธุรกิจ ส่วนในกรณีหากำไรต้องขออนุญาตการบังคับใช้สิทธิจึงจะสามารถกระทำการต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้ กฎหมายมิได้กำหนดกรณีการแลกเปลี่ยนข้ามพรมแดน/นำเข้าผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรองโดยรัฐ

สำหรับการขอความยินยอม กำหนดกรณีที่ไม่ได้ทำเพื่อหากำไรไม่ต้องขอความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ แต่หากเป็นกรณีที่ทำเพื่อหากำไรจะต้องทำคำร้องขออนุญาตบังคับใช้สิทธิ (compulsory licensing) ต่อคณะกรรมการลิขสิทธิ์ คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาคำร้องโดยเร็วและให้แล้วเสร็จภายในสองเดือน โดยในคำร้องต้องระบุวิธีการ รูปแบบของการเผยแพร่ ระยะเวลาการบังคับใช้สิทธิ จำนวนสำเนาที่จะทำขึ้น รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการใช้สิทธิ ซึ่งมีการกำหนดการจ่ายค่าตอบแทนเฉพาะกรณีการบังคับใช้สิทธิ

ประเภทองค์กรผู้จัดทำ กรณีบังคับใช้สิทธิจะเป็นบุคคลใดก็ได้ที่กระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่อธุรกิจ สำหรับกรณีไม่หากำไร องค์กรที่จะได้รับยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ได้แก่ บุคคลที่ช่วยเหลือให้ผู้ที่มีความพิการสามารถเข้าถึงงานได้ รวมทั้งแบ่งปันงานในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ให้แก่ผู้ที่มีความพิการเพื่อให้ใช้เป็นการส่วนตัว หรือใช้ในการศึกษาวิจัย และองค์กรที่จดทะเบียนภายใต้มาตรา ๑๒ เอ ของรัฐธรรมนูญอินเดีย พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่ดำเนินกิจการเพื่อผลประโยชน์

^{๒๖} (4) A non-profit organization relying on the exception set out in subsection (1) shall pay, in accordance with the regulations, any royalty established under the regulations to the copyright owner.

ของผู้ที่มีความพิการในกรณีที่มีผู้ที่มีความพิการไม่สามารถใช้งานในรูปแบบปกติได้และรวมถึงองค์กรที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลในการให้ความช่วยเหลือในการเข้าถึงงานแก่ผู้ที่มีความพิการ สถาบันการศึกษา ห้องสมุด หรือหอสมุด (archives) ที่รัฐบาลรับรอง ทั้งนี้ องค์กรที่จดทะเบียนภายใต้มาตรา ๑๒ เอ ของรัฐบัญญัติภาษีเงินได้ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้แก่ โรงพยาบาล สถาบันและทรัสต์ที่มีวัตถุประสงค์ในด้านศาสนาหรือสังคมสงเคราะห์ หรือให้บริการด้านการแพทย์ หรือการศึกษา (เป็นการจดทะเบียนเพื่อการเสียภาษี)

(ง) ประเทศเกาหลี

กฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศเกาหลีกำหนดเรื่องการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์^{๒๗} และการกระทำอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ของผู้ที่มีความพิการโดยแบ่งตามประเภทของความพิการออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น (มาตรา ๓๓) และผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (มาตรา ๓๔) โดยทั้ง ๒ กรณีมีหลักการดังต่อไปนี้

(๑) ให้สามารถทำซ้ำ (Right of reproduction) และจำหน่าย (Right of distribution) งานอันมีลิขสิทธิ์ที่เผยแพร่ต่อสาธารณะแล้วเป็นอักษรเบรลล์สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น และให้องค์กรที่ดำเนินการส่งเสริมสวัสดิภาพของผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถทำการบันทึกเสียงงานวรรณกรรมที่เผยแพร่ต่อสาธารณะแล้ว รวมทั้งทำซ้ำจำหน่าย และส่งต่องานดังกล่าวในลักษณะที่เป็นการสื่อสารระหว่างกัน (interactively transmit) โดยการบันทึกโดยวิธีเฉพาะสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นตามที่กำหนดไว้ในประกาศประธานาธิบดี เพื่อการใช้ประโยชน์โดยผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นโดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร

(๒) องค์กรผู้จัดทำที่กำหนดโดยประกาศประธานาธิบดี ซึ่งรวมถึงหัวหน้าของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยนั้น เช่น (๑) สถาบันที่ให้ที่พักพิงแก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น (๒) ห้องสมุดอักษรเบรลล์ (๓) องค์กรดูแลผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นหรือทางการได้ยิน เช่น องค์กรในชุมชนเพื่อการฟื้นฟูหรืออบรมอาชีพสำหรับผู้ที่มีความพิการ (๔) โรงเรียนพิเศษ และโรงเรียนที่มีชั้นเรียนสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นหรือทางการได้ยิน (๕) องค์กรที่จัดตั้งขึ้นและดำเนินการโดยรัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่น หรือองค์กรหรือบริษัทที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร ซึ่งองค์กรดังกล่าวจะต้องมีวัตถุประสงค์ทางการศึกษา การวิจัยด้านวิชาการ หรือการส่งเสริมสวัสดิการของผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นหรือทางการได้ยิน และ (๖) ศูนย์การแปลภาษามือ

(๓) ผู้ได้รับประโยชน์ (Beneficiary Persons) ตามกฎหมายของประเทศเกาหลี ได้แก่ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น ซึ่งกฎหมายได้บัญญัติให้มีการกำหนดนิยามความบกพร่องทางการเห็นไว้ในประกาศประธานาธิบดี และประกาศดังกล่าวได้กำหนดให้หมายถึง ผู้ที่มีความพิการทางกายหรือทางจิตอันเป็นเหตุทำให้ไม่สามารถใช้หนังสือได้ ผู้ที่ไม่สามารถอ่านหนังสือได้อย่างปกติเนื่องจากความบกพร่องทางการอ่านอันเป็นที่ประจักษ์

^{๒๗} งาน หมายถึง สิ่งสร้างสรรค์ที่เป็นการแสดงออกซึ่งความคิดหรืออารมณ์ของมนุษย์ (มาตรา ๒ (๑)) เช่น นิยาย บทกวี วิทยานิพนธ์ การบรรยาย คำกล่าว บทภาพยนตร์ และวรรณกรรมอื่น ๆ ดนตรีกรรม ละคร การออกแบบท่าเต้น การแสดงละครใบ้ นาฏกรรม ภาพวาด ภาพเขียนตัวอักษร รูปปั้น งานแกะสลัก งานฝีมือ งานศิลปประยุกต์ ศิลปกรรม สิ่งก่อสร้างด้านสถาปัตยกรรม แบบจำลองสถาปัตยกรรม พิมพ์เขียว และงานเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมอื่น ๆ ภาพถ่าย รวมทั้งสิ่งอื่น ๆ ซึ่งทำขึ้นโดยวิธีการคล้ายคลึงกัน ภาพยนตร์ แผนที่ แผนที่ภูมิ แผนที่ผัง แผนที่ภาพวาด แบบจำลอง และแผนที่แสดงอื่น ๆ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (มาตรา ๔) นอกจากนี้ยังรวมถึงงานสร้างสรรค์จากการแปล จัดเรียง เปลี่ยนแปลง และดัดแปลงเป็นละครหรือภาพยนตร์ (มาตรา ๕)

สำหรับกรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะกำหนดช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพิ่มขึ้นให้สามารถแปลงเสียงให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึงได้ ทั้งนี้ ไม่มีการกำหนดกรณีการแลกเปลี่ยนข้ามพรมแดนหรือการนำเข้าผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรองโดยรัฐ และการจ่ายค่าตอบแทนไว้

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาการค้า โดยกำหนดเพิ่มเติมให้ช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการรวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ที่มีการโฆษณาแล้ว โดยกำหนดให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์หรือเผยแพร่ซึ่งสำเนาที่จัดทำขึ้นนั้นแก่คนพิการได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะได้รับการยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ส่งผลให้มีงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์
สำหรับคนพิการ)

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. วิธีการในการรับฟังความเห็น

๑.๑ จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และนักวิชาการ โดยมีอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นประธานกรรมการเพื่อดำเนินการยกร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญาอาร์ราเคช โดยได้มีการจัดประชุมจำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

- (๑) ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙
- (๒) ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙
- (๓) ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

๑.๒ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็น (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียและผู้อยู่ใต้บังคับกฎหมาย จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

(๑) เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีสันธิสัญญา มาร์ราเคชเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือผู้ที่มีความบกพร่องในการอ่าน (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled) โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๔๒ คน แบ่งออกเป็น

- หน่วยงานภาครัฐ เช่น ประธานอนุกรรมการกิจการคนพิการในคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมองค์การระหว่างประเทศ กรมสันธิสัญญาและกฎหมาย กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น

- องค์กรที่เกี่ยวกับคนพิการ เช่น สภาคคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย เป็นต้น

- เจ้าของลิขสิทธิ์ เช่น บริษัทดิลลิโก้ แอนด์กิบบิเนส จำกัด เป็นต้น

(๒) เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เป็นการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) มีผู้เข้าร่วมการรับฟังทั้งหมด ๗๐ คน แบ่งออกเป็น

- หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น

- องค์กรที่เกี่ยวกับคนพิการ เช่น สภาคคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย เป็นต้น

- เจ้าของสิทธิ เช่น สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ สมาคมทรัพย์สินแห่งประเทศไทย สมาคมการค้าผู้ประกอบการกัญชงกัญชาไทย เป็นต้น

๑.๓ นำร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เผยแพร่ในเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

(๑) ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๑๔ วัน โดยได้นำข้อมูลสาระสำคัญของสนธิสัญญามาร์ราเคซ ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) และตารางเปรียบเทียบบทบัญญัติในสนธิสัญญามาร์ราเคซ และข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ กับ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ มีผู้เข้าชมหน้าเว็บไซต์จำนวน ๖๘๑ ครั้ง ไม่มีหน่วยงานใดหรือบุคคลใดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

(๒) ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ รวมเป็นระยะเวลา ๑๗ วัน โดยได้นำข้อมูลสภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น หลักการอันเป็นสาระสำคัญของร่างกฎหมาย และร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) ลงเผยแพร่ในเว็บไซต์ มีผู้เข้าชมหน้าเว็บไซต์จำนวน ๑,๘๖๘ ครั้ง มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๖ คน โดยเป็นความเห็นจากเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ๒ คน สถาบันอุดมศึกษา ๑ คน และไม่ระบุสังกัด ๓ คน

๒. สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สรุปความเห็นจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙

นายมนเชียร บุญตัน ประธานอนุกรรมการกิจการคนพิการในคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นว่ องค์กรทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization : WIPO) ได้ให้การรองรับ สนธิสัญญามาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ โดยให้รัฐภาคีสามารถทำซ้ำ ดัดแปลง จำหน่ายแจกจ่าย รวมถึง เผยแพร่งานที่มีการโฆษณาแล้วในรูปแบบของงานที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ (Accessible Format) และสามารถแลกเปลี่ยนงานนั้นข้ามพรมแดนระหว่างรัฐภาคีได้ (Cross border) โดยผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรอง และไม่จำเป็นต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์แต่อย่างใด ซึ่งสนธิสัญญาฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อคนพิการของไทย ที่จะสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ

ทั้งนี้ ในการประชุมดังกล่าว ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นตรงกันว่า สนธิสัญญามาร์ราเคซ มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการของไทยที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศที่ไม่สามารถเข้าถึง ได้อันเนื่องมาจากความพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวรรณกรรมหรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปะ วิชาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์

๒.๒ สรุปความเห็นจากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

(๑) ความเห็นเกี่ยวกับองค์กรที่จะได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดเพื่อประโยชน์ของ คนพิการ (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : ใช้คำว่า “องค์กรผู้จัดทำ”)

- สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เห็นว่า ไม่ควรกำหนดให้ “ผู้จัดทำ” สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลง แต่ควรให้เฉพาะองค์กรกระทำได้

(๕๑)

- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และสมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจบันเทิงไทย เห็นว่า “องค์กรผู้จัดทำ” ต้องเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคนพิการ และต้องรับรองโดยรัฐ

(๒) ความเห็นเกี่ยวกับประเภทของความพิการที่จะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : ผู้ได้รับประโยชน์ คือ คนพิการทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง)

- สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรกำหนดความพิการแต่ละประเภทโดยคำนึงตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาพิจารณาในประเด็นการให้หรือไม่ให้สิทธิในการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน และเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทนั้นๆ

- สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ผู้ได้รับประโยชน์ และประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ตามร่าง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ให้สิทธิมากเกินไปที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดไว้

- สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรเพิ่มประเภทคนพิการทางการเคลื่อนไหว

- สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ เห็นว่า ควรแยกสิทธิที่จะได้รับช้อยกเว้นสำหรับผู้พิการ แต่ละประเภทที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้อันเนื่องมาจากความบกพร่อง ไม่ควรยกเว้นการให้สิทธิแบบเหมารวม

(๓) ความเห็นเกี่ยวกับการกระทำที่ ได้รับช้อยกเว้น (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : กำหนดให้องค์กรผู้จัดทำสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ผู้จัดทำหรือองค์กรผู้จัดทำได้มีการทำซ้ำหรือดัดแปลงไว้แล้ว หรือสำเนาที่ได้รับจากองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ)

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า การเผยแพร่ต่อสาธารณชน การแลกเปลี่ยนงานระหว่างประเทศ จึงอาจต้องคำนึงถึงความได้เปรียบเสียเปรียบ เนื่องจากการที่กำหนดให้สิทธิที่กว้างกว่า และประเภทของงานที่อนุญาตมากกว่า อาจทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบจากการที่กฎหมายในประเทศภาคีอื่นๆ กำหนดให้สามารถทำได้เฉพาะงานวรรณกรรมและงานศิลปกรรม ซึ่งเป็นไปตามที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดขั้นต่ำไว้ก็ได้

- สมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรปรับถ้อยคำว่า “การเผยแพร่ต่อสาธารณชน” เป็นคำว่า “ให้ปรากฏต่อสาธารณชนผู้เป็นคนพิการ”

- สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจบันเทิงไทย เห็นว่า สนธิสัญญามาร์ราเคซไม่รวมงานสิ่งบันทึกเสียง และงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ให้มีการทำซ้ำ หรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนในงานเพลง ภาพยนตร์ หนังสือ หรืองานแอนิเมชันทั้งหลาย

- สมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทย เห็นว่า การนำงานขึ้นบน You Tube ควรขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ เนื่องจากบุคคลที่เข้าถึงงานได้ไม่ใช่เฉพาะผู้พิการเพียงกลุ่มเดียวแต่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน และอาจมีการใช้ช้อยกเว้นสำหรับคนพิการขึ้นมากล่าวอ้างได้

๒.๓ สรุปความเห็นจากการเผยแพร่ในเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

(๑) คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ มีข้อเสนอแนะต่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

- เจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ เป็นการกำหนดข้อยกเว้นไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ เพื่อให้คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้ แต่บทบัญญัติใน (๑) ของมาตรา ๓๒/๔ “ทำซ้ำหรือดัดแปลง โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย” เป็นการบัญญัติให้การทำซ้ำหรือดัดแปลงต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ จึงขัดต่อเจตนารมณ์และบทบัญญัติของสนธิสัญญามาร์ราเคซ ดังนั้น จึงขอให้แก้ไขเป็น “ทำซ้ำหรือดัดแปลง...โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์...”

- คำว่า “คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์” (Print Disabled) ตามเจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ หมายความว่า ความรวมถึงคนพิการทุกประเภทที่มีข้อจำกัดในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ จึงขอให้เพิ่มความในมาตรา ๓๒/๔ วรรคหนึ่ง โดยเพิ่มคำว่า “การเคลื่อนไหว” ระหว่างคำว่า “การได้ยิน” และ “สติปัญญา” เพื่อให้ครอบคลุมถึงคนพิการรุนแรงซึ่งไม่สามารถใช้มือในการอ่านหนังสือได้ด้วย

(๒) ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มธ. / กรรมการมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค แสดงความเห็น ว่า เห็นด้วยในหลักการของร่าง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ฉบับรับฟังความเห็นนี้ แต่ควรแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาโดยตัดข้อความ “โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์” ออก เนื่องจากองค์กรผู้จัดทำเป็นหน่วยงานของรัฐ มูลนิธิ สมาคม ฯลฯ มิได้ใช้งานลิขสิทธิ์เพื่อหากำไรหรือจำหน่ายอยู่แล้ว หากได้ซื้องานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย จึงไม่ควรถูกขออนุญาตอีก มิฉะนั้น จะเป็นการดำเนินการแบบ ๒ มาตรฐาน ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๓๒ เนื้อหาที่ควรแก้ไขมีดังนี้

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

“มาตรา ๓๒/๔ การกระทำใดๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลงโดยองค์กรผู้จัดทำซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยองค์กรผู้จัดทำซึ่งสำเนางานที่ได้จัดทำขึ้นตาม (๑) รวมถึงสำเนาที่ได้รับจากองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ

ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ องค์กรผู้จัดทำ และองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

(๓) สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เสนอความเห็น ๓ ประการว่า

- ในมาตรา ๓๒/๔ ขอให้เพิ่มคำว่า “การเคลื่อนไหว” ระหว่าง “การได้ยิน” และ “สติปัญญา” เพื่อให้ครอบคลุมถึงคนพิการรุนแรงซึ่งไม่สามารถใช้มือในการอ่านหนังสือได้ด้วย ตามเจตนารมณ์ของคำว่า “คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์” (Print Disabled) ในสนธิสัญญามาร์ราเคซ

- คำว่า “โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์” หมายความว่าอย่างไร หมายถึง “ยินยอมให้ทำซ้ำหรือดัดแปลง” หรือ “ยินยอมให้โฆษณา” โดยถ้าหมายถึงว่า “ยินยอมให้ทำซ้ำหรือดัดแปลง” จะยังเป็นการจำกัดสิทธิคนพิการให้ต้องไปขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนถึงจะกระทำการดังกล่าวได้

การที่คนพิการไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ด้วยเหตุแห่งความพิการนั้นๆ ก็เป็นเหตุผลที่เพียงพอแล้ว ควรจะสามารถทำซ้ำตัดแปลงได้ แม้เจ้าของลิขสิทธิ์จะให้ความยินยอมหรือไม่ก็ตาม

(๔) นายราชภัฏ สุ่มจินดา (ไม่ทราบสังกัด) เห็นว่า ถ้อยคำของมาตรา ๓๒/๔ (๑) ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าที่มีการเพิ่มเติมใหม่นั้น กำหนดเงื่อนไขว่าผู้จัดทำต้องมีสภาพเป็นองค์กร หรือจัดทำในนามองค์กร ซึ่งจากข้อเท็จจริงที่เคยเห็นการทำซ้ำ ฯลฯ เพื่อประโยชน์ของผู้พิการนั้นบุคคลธรรมดาก็สามารถกระทำได้ โดยไม่ต้องอาศัยสภาพของความเป็นองค์กร จึงสงสัยว่าการตีความมาตรา ๓๒/๔ (๑) นั้น เป็นการจำกัดเฉพาะกลุ่มองค์กรให้มีการทำซ้ำหรือเผยแพร่งานสำหรับผู้พิการเพียงกลุ่มเดียวหรือไม่

๒.๔ สรุปความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชั้นการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรี

(๑) กระทรวงวัฒนธรรม เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) ซึ่งเป็นการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในสังคมในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างเพียงพอ และเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ

(๒) ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นว่า โดยหลักการการปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ จะทำให้ประเทศสามารถใช้ประโยชน์จากสนธิสัญญาดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนพิการของไทยจะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศในงานวรรณกรรมหรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปะวิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นับว่ามีเหตุผลและความเหมาะสม จึงให้ความเห็นชอบเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

(๓) กระทรวงการต่างประเทศ พิจารณาแล้วไม่ขัดข้องต่อร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ และเห็นว่า การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ เป็นการเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีในข้อ ๔ เรื่องความสามารถในการเข้าถึง และข้อ ๓๐ เรื่องการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นันทนาการ การผ่อนคลายยามว่าง และกีฬา อีกทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งนี้ คณะกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะให้ไทยเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซโดยเร็ว นอกจากนี้ การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ ยังเป็นประโยชน์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย โดยเป็นพัฒนาการสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่สะท้อนความมุ่งมั่นและตั้งใจของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคนพิการของไทยจะได้รับประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ โดยเฉพาะงานวรรณกรรม หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นข้อมูลทางศิลปะวิทยาการหรือข่าวสารความรู้ที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพของคนพิการ

(๔) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นว่า ควรให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับคนพิการในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ต่างๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ โดยมีข้อสังเกตว่า เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่องค์กรผู้จัดทำทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของคนพิการให้มากยิ่งขึ้น กระทรวงพาณิชย์ควรจัดให้มีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานราชการ และ

องค์กรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำ หรือตัดแปลง และเผยแพร่ ต่อสาธารณชน เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาการประกาศกระทรวงให้มีความชัดเจน เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อคนพิการอย่างแท้จริงต่อไป

(๕) กระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำหรือตัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของ คนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิด ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้ โดยมีขอบเขตที่ให้ประโยชน์กับคนพิการในเรื่องประเภทของคนพิการ และประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์กว้างกว่าสนธิสัญญามาร์ราเคซแล้วก็ตาม แต่ก็มีบางประเด็นที่ยังไม่สอดคล้อง กับบทบัญญัติในสนธิสัญญามาร์ราเคซ เช่น ขอบเขตของสิทธิที่กำหนดให้เป็นข้อยกเว้นของการละเมิด โดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ กำหนดเฉพาะสิทธิในการทำซ้ำหรือตัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ ขณะที่สนธิสัญญา มาร์ราเคซให้รวมถึงสิทธิในการจำหน่าย และสิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (สิทธิเผยแพร่ ต่อสาธารณชน) เป็นต้น ซึ่งร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้น การละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์เพื่อรองรับการเข้าเป็น ภาคีสถิติสนธิสัญญามาร์ราเคซ จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการไทยที่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ จากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวรรณกรรมหรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปะวิทยาการ หรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญามาร์ราเคซ จึงเห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้น การละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญามาร์ราเคซ ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ

๒.๕ สรุปความเห็นในชั้นการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้ประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็น ภาคีสถิติสนธิสัญญามาร์ราเคซ รวม ๕ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ โดย ในการประชุมได้เชิญนายมนเฑียร บุญตัน ประธานอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกรมส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้าร่วมชี้แจงกับกรมทรัพย์สิน ทางปัญญาด้วย สรุปความเห็นในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ดังนี้

(๑) นายมนเฑียร บุญตัน เสนอว่า ควรเพิ่มเติมประเภทคนพิการทางการเคลื่อนไหว ในร่างมาตรา ๓๒/๔ ให้เป็นผู้ได้รับประโยชน์ตามข้อยกเว้นนี้ด้วย เนื่องจากตามสนธิสัญญามาร์ราเคซ Article 3 (C) มีการกล่าวถึง คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวในการเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น บุคคลที่เป็นอัมพาตตั้งแต่คอลงมา ตัวอย่างเช่น ศาสตราจารย์ สตีเฟน ฮอว์กิง ซึ่งมีความรู้ความสามารถที่จะทำประโยชน์ได้อย่างมากมาย แต่ด้วยข้อจำกัดของสภาพทางกายทำให้ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบปกติได้ ทั้งนี้ การเพิ่มเติม ดังกล่าวไม่เกินไปกว่าเจตนารมณ์ของสนธิสัญญา

(๒) คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญามาร์ราเคซ สรุปได้ดังนี้

- ปรับปรุงถ้อยคำในหลักการและเหตุผลเล็กน้อย เพื่อให้เจตนารมณ์ในการแก้ไข กฎหมายมีความชัดเจนขึ้น

(๕๕)

- ปรับปรุง คำว่า “องค์กรผู้จัดทำ” เป็นคำว่า “องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบทในสนธิสัญญามาร์ราเคซ Article 2 (c) ที่กำหนดว่า “authorized entity” means an entity that is authorized or recognized by the government...”

- เพิ่มประเภทความบกพร่องของคนพิการที่ได้รับประโยชน์ ให้รวมถึงความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวด้วย เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซที่รวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางกายภาพ เช่น ไม่สามารถถือหรือหยิบจับหนังสือได้

- เปลี่ยนจากการกำหนดความพิการอื่นที่ได้รับประโยชน์ในกฎกระทรวง เป็นให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การดำเนินการกำหนดประเภทของความพิการที่จะได้รับประโยชน์มีความคล่องตัว

๓. คำชี้แจงเหตุผลตามที่ได้รับฟังความคิดเห็นในการจัดทำกฎหมาย

กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้พิจารณาความเห็นและข้อสังเกตดังกล่าวแล้ว มีความเห็นในประเด็นต่างๆ สรุปได้ดังนี้

๓.๑ การเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญามาร์ราเคซ

การเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญามาร์ราเคซเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการของไทยที่จะเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศที่ไม่สามารถเข้าถึงได้อันเนื่องมาจากความพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวรรณกรรมหรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปะวิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๐ สถานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญามาร์ราเคซแล้ว

๓.๒ ความสอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคซ

สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดขอบเขตของสิทธิที่อนุญาต สำหรับการทำซ้ำ (Right of reproduction) การจำหน่าย (Right of distribution) และการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (Right of making available to the public) และอาจรวมถึงการแสดงต่อสาธารณะ (Right of public performance) ทั้งนี้ สามารถกำหนดข้อยกเว้นในการดัดแปลงเฉพาะรูปแบบเพื่อให้ผู้ได้รับประโยชน์ตามสนธิสัญญาฯ เข้าถึงได้เท่านั้น (Article 4)

นอกจากนี้ รัฐภาคีสามารถนำเข้า ส่งออก หรือแลกเปลี่ยนข้ามพรมแดน (Cross-border exchange) โดยผ่าน Authorized entity

ซึ่งร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มาตรา ๓๒/๔ นี้ได้กำหนดขอบเขตของสิทธิที่อนุญาต คือสิทธิในการทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำนักงานที่องค์กรผู้จัดทำได้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของคนพิการหรือได้รับมาจากองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ และขอบเขตสิทธิที่อนุญาตนี้สนธิสัญญาฯ กำหนดว่า ต้องเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร (Article 11) สอดคล้องกับอนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม (Berne Convention) (Article 9 (2)) ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPs Agreement) (Article 13) และสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) (Article 1 D (1) และ (2)) สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติฯ ประกอบกับการยกเว้นประกาศกระทรวงพาณิชย์ เพื่อกำหนดรูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการเท่านั้น รวมทั้งองค์กรผู้จัดทำ องค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและเจตนารมณ์ตามสนธิสัญญามาร์ราเคซ

ทั้งนี้ สิทธิในการจำหน่าย การทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน การแสดงต่อสาธารณชน รวมอยู่ในนิยาม “เผยแพร่ต่อสาธารณชน” ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ อีกทั้งการแลกเปลี่ยนข้ามพรมแดน หากเป็น

การดำเนินการกับสำนักงานอันจัดทำขึ้นโดยชอบและเป็นการนำเข้าเพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายให้แก่ผู้มีสิทธิ ตามกฎหมาย ย่อมถือว่าเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณชนที่อนุญาตให้ทำได้ตามร่างมาตรา ๓๒/๔

๓.๓ ประเภทของความพิการที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์ตามข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อรองรับ การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาการค้าเสรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์สำหรับ คนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ อย่างไรก็ตาม เพื่อโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในสังคม ในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างเพียงพอ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ขยายกลุ่มบุคคลผู้ได้รับประโยชน์ไปยัง คนพิการทางการได้ยิน คนพิการทางสติปัญญา คนพิการทางการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นให้เป็นไปตามที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนด และด้วยเหตุที่ว่า ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ ยังไม่ได้กำหนดผู้ได้รับประโยชน์ตาม Article 3 (c) อย่างครบถ้วน เนื่องจาก กรมฯ ยังมีความจำเป็นต้องหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อหาถ้อยคำที่ เหมาะสมที่จะครอบคลุมบุคคลตาม Article 3 (c) ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ นี้ จึงเปิดช่องให้กำหนด ความบกพร่องอื่นๆ

อย่างไรก็ดี ได้มีการเพิ่ม “คนพิการทางการเคลื่อนไหว” ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ กฤษฎีกา ให้ได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นนี้ก็เพื่อให้ครอบคลุมถึงคนพิการรุนแรงซึ่งไม่สามารถใช้มือ ในการอ่านหนังสือได้ด้วยนั้น ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ได้พิจารณาเห็นถึงความสำคัญ ของการกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับกลุ่มบุคคลดังกล่าวด้วยแล้ว

๓.๔ รูปแบบของอนุบัญญัติที่จะกำหนดความบกพร่องอื่นๆ ของคนพิการที่จะได้รับข้อยกเว้น ให้เข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ ได้กำหนดลักษณะความบกพร่องของคนพิการที่จะสามารถใช้ ประโยชน์จากข้อยกเว้นไว้ ๕ ลักษณะ คือ ๑) ความบกพร่องทางการเห็น ๒) ความบกพร่องการได้ยิน ๓) ความบกพร่องทางสติปัญญา ๔) ความบกพร่องทางการเรียนรู้ และ ๕) ความบกพร่องอื่นๆ ตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

ในการนี้ การกำหนดให้สามารถเพิ่มความบกพร่องอื่นๆ โดยการออกเป็นกฎกระทรวง มีข้อดี คือ กฎกระทรวงจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในหลักการและผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการ กฤษฎีกา ทำให้การจะเพิ่มเติมลักษณะความบกพร่องอื่นๆ ของคนพิการต้องผ่านการพิจารณากลับกรองที่รัดกุมและ รอบคอบ มากขึ้น ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่มีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากการกำหนดลักษณะความบกพร่องอื่นๆ ของ คนพิการเพิ่มเติมเพื่อให้คนพิการที่มีความบกพร่องอื่นๆ นั้น สามารถใช้ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้จะมีผลกระทบต่อสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ต่างจากการออกประกาศกระทรวงที่สามารถทำได้ง่ายกว่า เนื่องจากไม่จำเป็นต้องได้รับความ เห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ดังนั้น กรมฯ เห็นว่า การกำหนดลักษณะของความบกพร่องอื่นๆ เพิ่มเติม ซึ่งมีผลกระทบกับสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์โดยตรงเช่นนี้ ไม่ควรแก้ไขเพิ่มเติมได้โดยง่าย จึงเห็นควรให้ ออกเป็นกฎกระทรวง

อย่างไรก็ดี ในชั้นการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นควรให้ปรับรูปแบบ การกำหนดประเภทความบกพร่องอื่นเป็นการออกประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากเห็นว่า เรื่องดังกล่าว เป็นการให้ประโยชน์แก่คนพิการ จึงสมควรที่จะออกเป็นประกาศซึ่งจะสามารถดำเนินการได้รวดเร็วและ ทันต่อสถานการณ์กว่าการออกเป็นกฎกระทรวง

๓.๕ ความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ได้นำหลักการตามมาตรา ๓๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ และข้อ ๓ (๓) ของประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำ

หรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อยกเว้นสำหรับคนพิการเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา มาร์ราเคช ทั้งนี้ การกำหนดเรื่องการทำซ้ำหรือดัดแปลงโดยองค์กรผู้จัดทำซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ที่น่าออกโฆษณาหรือ เผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย หมายถึง งานอันมี ลิขสิทธิ์ที่จะทำซ้ำหรือดัดแปลงโดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ต้องเป็นงานที่เจ้าของลิขสิทธิ์ได้ยินยอมให้มีการ นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว เช่น นำออกขายหรือให้เช่าโดยเจ้าของลิขสิทธิ์ยินยอม และ องค์กรผู้จัดทำที่นำงานมาทำซ้ำหรือดัดแปลงต้องได้รับต้นฉบับหรือสำเนางานมาโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น ซื้อมาหรือ ได้รับบริจาคมา เป็นต้น ดังนั้น “โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์” ขยาย “นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อ สาธารณชนแล้ว” องค์กรผู้จัดทำไม่จำเป็นต้องขออนุญาตในการทำซ้ำดัดแปลงแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ สันติสัญญามาร์ราเคช เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ มีโอกาสเข้าถึงและใช้ ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ ดังปรากฏถ้อยคำในลักษณะเดียวกันใน Article 2 (A) และ Article 4 (2) (A) (1) ของสนธิสัญญาที่กำหนดนิยามของ “งาน” ที่สามารถนำมาใช้และกำหนดเงื่อนไขของการใช้ที่จะเข้าข้อยกเว้น การละเมิดลิขสิทธิ์

ทั้งนี้ ในชั้นการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตัดความว่า “โดยความยินยอมของ เจ้าของลิขสิทธิ์” ในร่างมาตรา ๓๒/๔ (๑) ออก เนื่องจากการกำหนดความดังกล่าวไว้อาจทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนได้ หลักจึงควรอยู่เพียงแค่ว่าองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับทราบว่างานอันมีลิขสิทธิ์ที่จะนำมาทำซ้ำหรือ ดัดแปลงต้องเป็นงานที่น่าออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว

๓.๖ การทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยองค์กรผู้จัดทำ

โดยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีแห่งสนธิสัญญามาร์ราเคช การปรับปรุงแก้ไขข้อยกเว้น การละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการนี้จะต้องสอดคล้องกับข้อบทของสนธิสัญญามาร์ราเคช และตามสนธิสัญญามาร์ราเคช Article 2 (c) คำว่า “Authorized entity” แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

(๑) หน่วยที่ได้รับการอนุญาตหรือได้รับการยอมรับโดยรัฐบาลเพื่อจัดเตรียมการศึกษา การฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอน การอ่านเชิงประยุกต์ หรือการเข้าถึงข้อมูล ให้แก่ผู้ได้รับประโยชน์ บนพื้นฐาน การไม่แสวงหากำไร

(๒) สถาบันของรัฐบาลหรือองค์กรไม่แสวงหากำไรที่จัดเตรียมบริการอย่างเดียวกันให้แก่ผู้ได้รับ ประโยชน์ในฐานะหนึ่งในกิจกรรมหลักหรือภาระหน้าที่ของสถาบันหรือองค์กรนั้น

ดังนั้น ผู้ที่สามารถทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำเนางานในรูปแบบที่คนพิการ สามารถเข้าถึงได้ต้องมีสภาพเป็นองค์กร เพื่อให้มีความชัดเจนว่าผู้ที่จะสามารถทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ หรือเผยแพร่เป็นใครบ้าง และสอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคช ในคำว่า “Authorized entity” โดยคำว่า “องค์กร ผู้จัดทำ” และ “องค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ จะนิยามไว้ในร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำหรือ ดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ การเผยแพร่ต่อสาธารณชน และการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. อย่างไรก็ตาม นิยามคำว่า “องค์กรผู้จัดทำ” จะเป็นไปตามแนวของประกาศกระทรวงพาณิชย์ฉบับปัจจุบัน เรื่อง การทำซ้ำหรือดัดแปลงงาน อันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

- หน่วยงานของรัฐ สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรอื่น ที่มีอำนาจหน้าที่ วัตถุประสงค์ หรือ กิจกรรมหลัก เพื่อการสาธารณสุข การศึกษา การศาสนา การสังคมสงเคราะห์ หรือการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ เช่น สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย หรือ สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย ได้ทำซ้ำหรือดัดแปลง งานวรรณกรรมมาอยู่ในรูปของหนังสืออักษรเบรลล์ เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ และนำหนังสืออักษรเบรลล์ มาเผยแพร่ในกลุ่มผู้พิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานได้

(๕๘)

- หน่วยงานของรัฐ สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรอื่น ที่มีกิจกรรมในการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ เผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งงานที่ได้จัดทำขึ้นในรูปแบบตามข้อ ๒ เพื่อประโยชน์ของคนพิการ เช่น หอสมุดแห่งชาตินำเข้าหนังสือเสียงจากองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ให้แก่คนตาบอดที่มาใช้บริการหอสมุดแห่งชาติ โดยเป็นการกระทำที่ไม่หากำไร

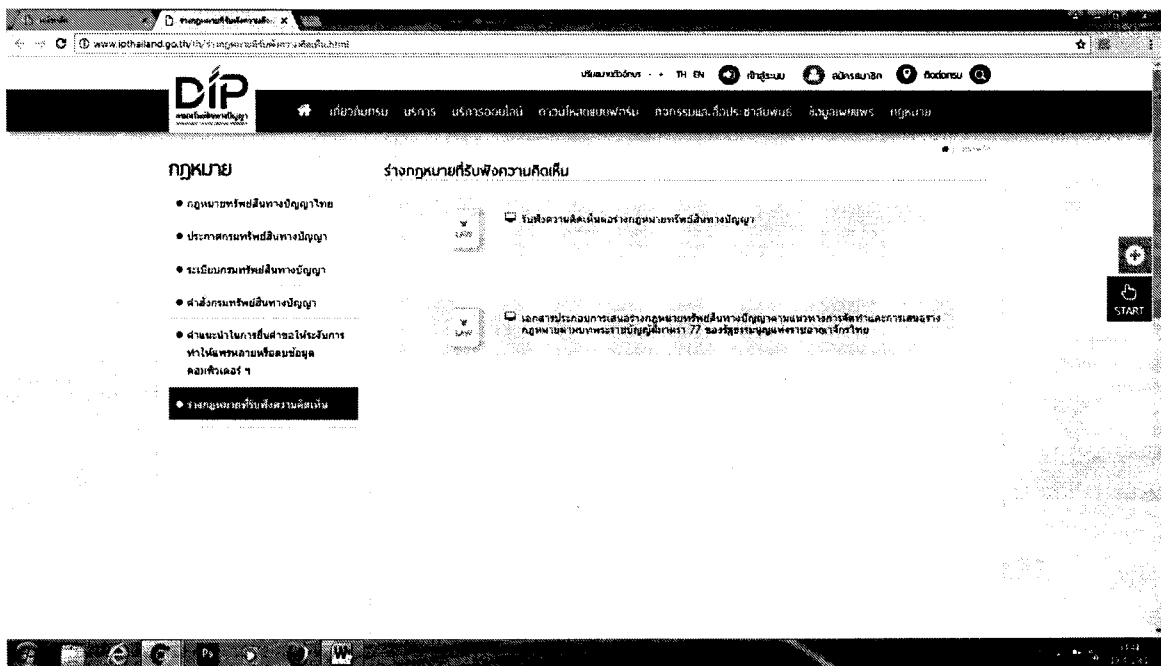
ทั้งนี้ องค์กรผู้จัดทำ กรมฯ มีความประสงค์ที่จะเปิดกว้าง เพื่อไม่ให้เกิดการขึ้นทะเบียนเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อองค์กรหรือหน่วยงานอื่นๆ มูลนิธิต่างๆ ที่อาจไม่ได้มีวัตถุประสงค์หรือบทบาทหน้าที่เพื่อคนพิการหรือมีกิจกรรมหลักในการทำเพื่อคนพิการ แต่มีความประสงค์ที่จะมีกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ของคนพิการเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ ระบบที่กระทรวงพาณิชย์วางไว้จะไม่มีการอนุญาตในลักษณะที่จะต้องมีการขออนุญาต อย่างไรก็ตาม การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ขององค์กรผู้จัดทำดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

ในการนี้ “องค์กรผู้จัดทำ” ถูกปรับแก้ไขในชั้นการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นคำว่า “องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบทในสนธิสัญญามาร์ราเคซ Article 2 (c) ที่กำหนดว่า “authorized entity” means an entity that is authorized or recognized by the government...” อย่างแท้จริง

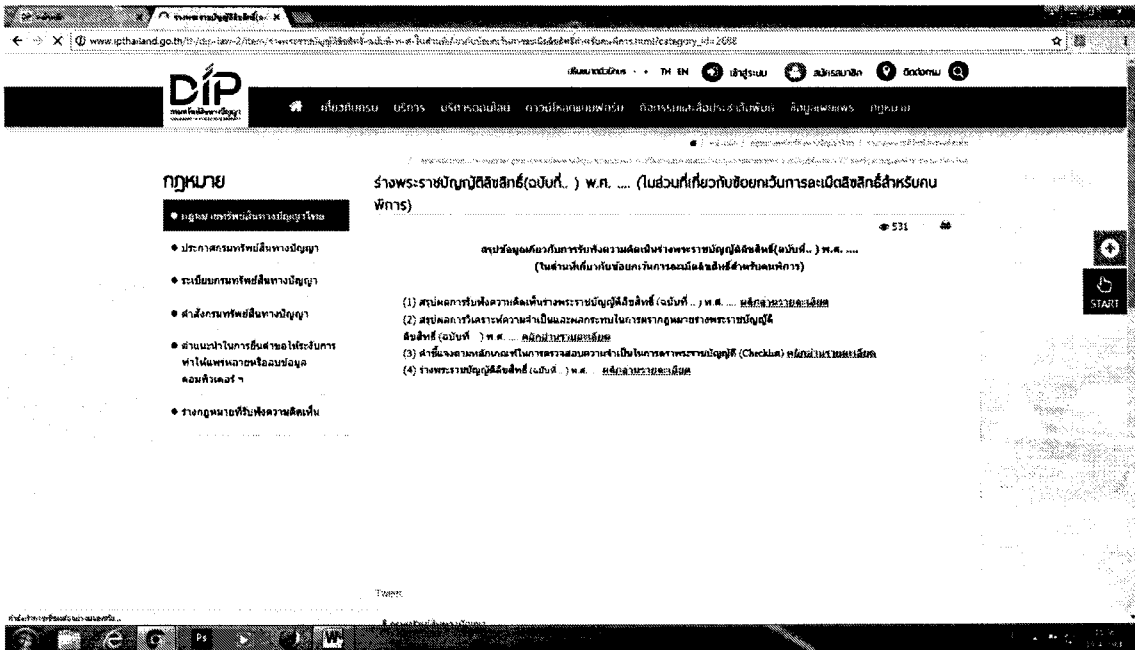
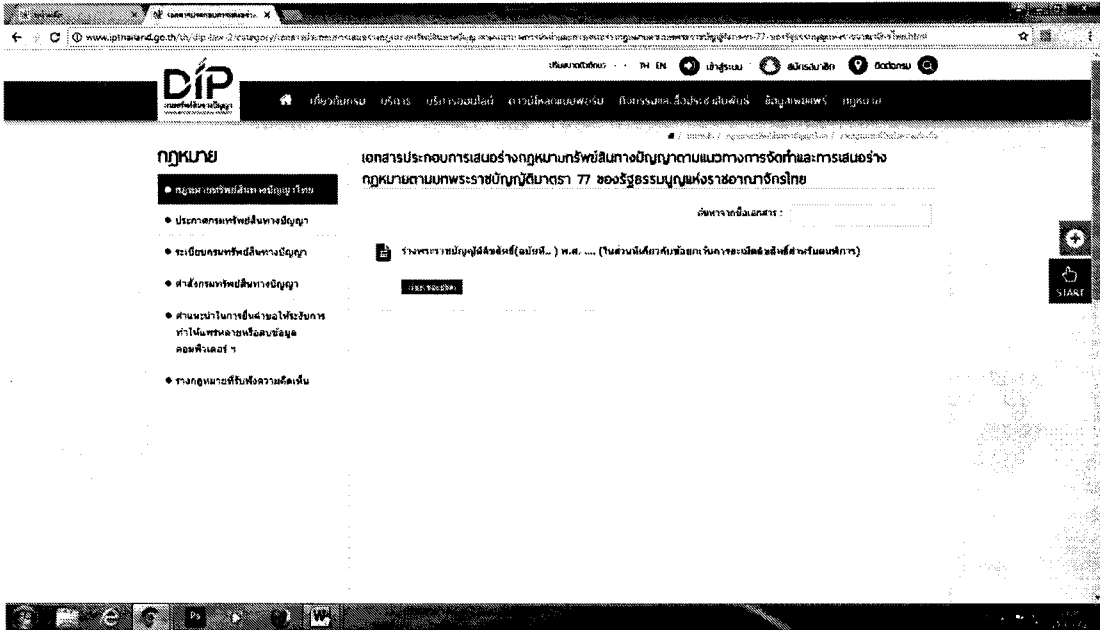
กระทรวงพาณิชย์ กรมทรัพย์สินทางปัญญา
๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑

(๕๙)

หลักฐานการเผยแพร่เอกสารประกอบการเสนอร่างกฎหมายของ
ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาการค้า
ในเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา

(๖๐)

สรุปผลการวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบในการตรากฎหมาย
ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. สรุปความจำเป็นในการตรากฎหมาย

โดยที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญามาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled) ซึ่งสนธิสัญญาดังกล่าวกำหนดให้รัฐภาคีบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อรองรับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ และแม้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการแล้ว แต่ยังมีบางประเด็นไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญามาร์ราเคซ จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว

๒. สรุปการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

๒.๑ สรุปความเห็นจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญามาร์ราเคซ เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๙

ในการประชุมดังกล่าว ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นตรงกันว่า สนธิสัญญามาร์ราเคซ มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการของไทยที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศที่ไม่สามารถเข้าถึงได้อันเนื่องมาจากความพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวรรณกรรมหรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปะ วิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ นายมณฑิร บุญตัน ประธานอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นว่า องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization : WIPO) ได้ให้การรับรองสนธิสัญญามาร์ราเคซเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น และคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ โดยให้รัฐภาคีสามารถทำซ้ำ ดัดแปลง จำหน่ายแจกจ่าย รวมถึงเผยแพร่งานที่มีการโฆษณาแล้วในรูปแบบของงานที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ (Accessible Format) และสามารถแลกเปลี่ยนงานนั้นข้ามพรมแดนระหว่างรัฐภาคีได้ (Cross border) โดยผ่านองค์กรที่ได้รับการรับรอง และไม่จำเป็นต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์แต่อย่างใด ซึ่งสนธิสัญญาฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อคนพิการของไทยที่จะสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ

๒.๒ สรุปความเห็นจากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

(๑) ความเห็นเกี่ยวกับองค์กรที่จะได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดเพื่อประโยชน์ของคนพิการ (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : ใช้คำว่า “องค์กรผู้จัดทำ”)

(๖๒)

- สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย และสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เห็นว่า ไม่ควรกำหนดให้ “ผู้จัดทำ” สามารถทำซ้ำหรือดัดแปลง แต่ควรให้เฉพาะองค์กรกระทำได้

- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และสมาคมการค้าผู้ประกอบการกิจบันเทิงไทย เห็นว่า “องค์กรผู้จัดทำ” ต้องเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคนพิการ และต้องรับรองโดยรัฐ

(๒) ความเห็นเกี่ยวกับประเภทของความพิการที่จะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : ผู้ได้รับประโยชน์ คือ คนพิการทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง)

- สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ผู้ได้รับประโยชน์ และประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ตามร่าง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ให้สิทธิมากกว่าที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดไว้

- สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เห็นว่า ผู้ได้รับประโยชน์ตามร่างกฎหมายนี้ควรกำหนดตามประเภทของความพิการในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยจะมีขอบเขตการกระทำที่ได้รับข้อยกเว้นมากน้อยเพียงใดให้พิจารณาตามสภาพปัญหาและอุปสรรคที่คนพิการแต่ละประเภที่มี

- สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรเพิ่มประเภทคนพิการทางการเคลื่อนไหวให้เป็นผู้ได้รับประโยชน์ด้วย

- สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ เห็นว่า ควรแยกสิทธิที่จะได้รับข้อยกเว้นสำหรับผู้พิการแต่ละประเภทที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้อันเนื่องมาจากความบกพร่อง ไม่ควรให้สิทธิแก่ผู้พิการทุกประเภทเหมือนกันหมดแบบเหมารวม

(๓) ความเห็นเกี่ยวกับการเผยแพร่ต่อสาธารณชนที่ได้รับข้อยกเว้น (ในร่างกฎหมายที่เสนอต่อที่ประชุม : กำหนดให้องค์กรผู้จัดทำสามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ผู้จัดทำหรือองค์กรผู้จัดทำได้มีการทำซ้ำหรือดัดแปลงไว้แล้ว หรือสำเนางานที่ได้รับจากองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ)

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ด้วยเหตุที่การเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามกฎหมายไทยตีความอย่างกว้าง จึงอาจต้องคำนึงถึงความได้เปรียบเสียเปรียบ เนื่องจากการที่กำหนดให้สิทธิที่กว้างกว่า และประเภทของงานที่อนุญาตมากกว่า อาจทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบจากการที่กฎหมายในประเทศภาคีอื่นๆ กำหนดให้สามารถทำได้เฉพาะงานวรรณกรรมและงานศิลปกรรม ซึ่งเป็นไปตามที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดขั้นต่ำไว้ก็ได้

- สมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย เห็นว่า ควรปรับถ้อยคำว่า “การเผยแพร่ต่อสาธารณชน” เป็นคำว่า “ให้ปรากฏต่อสาธารณชนผู้เป็นคนพิการ”

- สมาคมทรัพย์สินทางปัญญาแห่งประเทศไทย เห็นว่า คำว่า “การเผยแพร่ต่อสาธารณชน” เป็นคำที่กว้าง และอาจถูกตีความรวมถึงการนำงานขึ้นบน Youtube ซึ่งยังคงต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ เนื่องจากบุคคลที่เข้าถึงงานได้ไม่ใช่เฉพาะผู้พิการเพียงกลุ่มเดียวแต่สามารถเข้าถึงได้ทุกคน และอาจมีการใช้ข้อยกเว้นสำหรับคนพิการขึ้นมากล่าวอ้างได้

(๖๓)

- สมาคมการค้าผู้ประกอบการธุรกิจบันเทิงไทย เห็นว่า สนธิสัญญามาร์ราเคซไม่รวมงานสิ่งบันทึกเสียง และงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ให้มีการทำซ้ำ หรือทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนในงานเพลง ภาพยนตร์ หนังสือ หรืองานแอนิเมชันทั้งหลาย

๒.๓ สรุปความเห็นจากการเผยแพร่ในเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐

(๑) คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ มีข้อเสนอแนะต่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ดังนี้

- เจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซ เป็นการกำหนดข้อยกเว้นเพื่อให้คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ได้ แต่บทบัญญัติใน (๑) ของมาตรา ๓๒/๔ “ทำซ้ำหรือดัดแปลง โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย” เป็นการบัญญัติให้การทำซ้ำหรือดัดแปลง ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งอาจขัดต่อเจตนารมณ์และบทบัญญัติของสนธิสัญญามาร์ราเคซ จึงขอให้แก้ไขเป็น “ทำซ้ำหรือดัดแปลง...โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของลิขสิทธิ์...”

- คำว่า “คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์” (Print Disabled) ตามเจตนารมณ์ของสนธิสัญญา มาร์ราเคซหมายความรวมถึงคนพิการทุกประเภทที่มีข้อจำกัดในการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ จึงขอให้เพิ่มความใน มาตรา ๓๒/๔ วรรคหนึ่ง โดยเพิ่มคำว่า “การเคลื่อนไหว” ระหว่างคำว่า “การได้ยิน” และ “สติปัญญา” เพื่อให้ครอบคลุมถึง คนพิการรุนแรงซึ่งไม่สามารถใช้มือในการอ่านหนังสือได้ด้วย

(๒) ศูนย์กฎหมายสุขภาพและจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มธ./กรรมการมูลนิธิ เพื่อผู้บริโภค แสดงความเห็น ว่า เห็นด้วยในหลักการของร่าง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ฯ ฉบับรับฟังความเห็นนี้ แต่ควรปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาโดยตัดข้อความ “โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์” ออก เนื่องจากองค์กรผู้จัดทำเป็นหน่วยงานของรัฐ มูลนิธิ สมาคม ฯลฯ มิได้ใช้งานลิขสิทธิ์เพื่อหากำไรหรือจำหน่ายอยู่แล้ว หากได้ซื้องานอันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย จึงไม่ควรถูกขออนุญาตอีก มิฉะนั้น จะเป็นการดำเนินการแบบ ๒ มาตรฐาน ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๓๒ เนื้อหาที่ควรแก้ไขมีดังนี้

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

“มาตรา ๓๒/๔ การกระทำใดๆ ดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลงโดยองค์กรผู้จัดทำซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์ที่นำออกโฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนแล้ว และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยองค์กรผู้จัดทำซึ่งสำเนางานที่ได้จัดทำขึ้นตาม (๑) รวมถึงสำเนาที่ได้รับจากองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ

ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ องค์กรผู้จัดทำ และองค์กรผู้จัดทำในต่างประเทศ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา”

(๓) สมาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เสนอความเห็น ๓ ประการว่า

- ในมาตรา ๓๒/๔ ขอให้เพิ่มคำว่า “การเคลื่อนไหว” ระหว่าง “การได้ยิน” และ “สติปัญญา” เพื่อให้ครอบคลุมถึงคนพิการรุนแรงซึ่งไม่สามารถใช้มือในการอ่านหนังสือได้ด้วย ตามเจตนารมณ์ของคำว่า “คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์” (Print Disabled) ในสนธิสัญญามาร์ราเคซ

- คำว่า “โดยความยินยอมของเจ้าของลิขสิทธิ์” หมายความว่าอย่างไร หมายความว่า “ยินยอมให้ทำซ้ำหรือดัดแปลง” หรือ “ยินยอมให้โฆษณา” โดยถ้าหมายถึงว่า “ยินยอมให้ทำซ้ำหรือดัดแปลง” จะยังเป็นการจำกัดสิทธิคนพิการให้ต้องไปขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนถึงจะกระทำการดังกล่าวได้ การที่คนพิการไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ด้วยเหตุแห่งความพิการนั้นๆ ก็เป็นเหตุผลที่เพียงพอแล้ว ควรจะสามารถทำซ้ำดัดแปลงได้ แม้เจ้าของลิขสิทธิ์จะให้ความยินยอมหรือไม่ก็ตาม

(๔) นายราชภัฏ สุ่มจินดา (ไม่ทราบสังกัด) เห็นว่า ถ้อยคำของมาตรา ๓๒/๔ (๑) ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าที่มีการเพิ่มเติมใหม่นั้น กำหนดเงื่อนไขว่าผู้จัดทำต้องมีสภาพเป็นองค์กร หรือจัดทำในนามองค์กร ซึ่งจากข้อเท็จจริงที่เคยเห็นการทำซ้ำ ฯลฯ เพื่อประโยชน์ของผู้พิการนั้นบุคคลธรรมดาก็สามารถทำได้ โดยไม่ต้องอาศัยสภาพของความเป็นองค์กร จึงสงสัยว่าการตีความมาตรา ๓๒/๔(๑) นั้น เป็นการจำกัดเฉพาะกลุ่มองค์กรให้มีการทำซ้ำหรือเผยแพร่งานสำหรับผู้พิการเพียงกลุ่มเดียวหรือไม่

๒.๔ สรุปความเห็นและข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชั้นการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรี

(๑) กระทรวงวัฒนธรรม เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) ซึ่งเป็นการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อให้คนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในสังคมในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อย่างเพียงพอ และเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ

(๒) ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นว่า โดยหลักการการปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงงานที่มีการโฆษณาแล้ว สำหรับคนตาบอด คนพิการทางการเห็น หรือคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ จะทำให้ประเทศสามารถใช้ประโยชน์จากสนธิสัญญาดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนพิการของไทยจะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศในงานวรรณกรรมหรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปวิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นับว่ามีเหตุผลและความเหมาะสม จึงให้ความเห็นชอบเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

(๓) กระทรวงการต่างประเทศ พิจารณาแล้วไม่ขัดข้องต่อร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ และเห็นว่าการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ เป็นการเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีในข้อ ๔ เรื่องความสามารถในการเข้าถึง และข้อ ๓๐ เรื่องการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นั้นหนทางการผ่อนคลายนามว่าง และกีฬา อีกทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งนี้ คณะกรรมการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะให้ไทยเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซโดยเร็ว นอกจากนี้การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ ยังเป็นประโยชน์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย โดยเป็นพัฒนาการสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนที่สะท้อนความมุ่งมั่นและตั้งใจของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคนพิการของไทยจะได้รับประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ โดยเฉพาะงานวรรณกรรม หรือสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นข้อมูลทางศิลปวิทยาการหรือข่าวสารความรู้ที่อำนวยความสะดวกการพัฒนาคุณภาพชีวิต และศักยภาพของคนพิการ

(๔) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นว่า ควรให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสันติสัญญามาร์ราเคซ ซึ่งจะประโยชน์

สำหรับคนพิการในการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ต่างๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ โดยมีข้อสังเกตว่า เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่องค์กรผู้จัดทำทั้งในและต่างประเทศในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของคนพิการให้มากยิ่งขึ้น กระทรวงพาณิชย์ควรจัดให้มีการหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานราชการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำ หรือดัดแปลง และเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาขอร่างประกาศกระทรวงให้มีความชัดเจน เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อคนพิการอย่างแท้จริงต่อไป

(๕) กระทรวงศึกษาธิการ เห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้ โดยมีขอบเขตที่ให้ประโยชน์กับคนพิการในเรื่องประเภทของคนพิการ และประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์กว้างกว่าสนธิสัญญามาร์ราเคซแล้วก็ตาม แต่ก็มีบางประเด็นที่ยังไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญามาร์ราเคซ เช่น ขอบเขตของสิทธิที่กำหนดให้เป็นข้อยกเว้นของการละเมิดโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ฯ กำหนดเฉพาะสิทธิในการทำซ้ำหรือดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์ ขณะที่สนธิสัญญามาร์ราเคซ ให้อำนาจถึงสิทธิในการจำหน่าย และสิทธิในการทำให้ปรากฏต่อสาธารณชน (สิทธิเผยแพร่ต่อสาธารณชน) เป็นต้น ซึ่งร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซ จึงมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อคนพิการไทยที่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวรรณกรรมหรือสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปะวิทยาการ หรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบทบัญญัติในสนธิสัญญามาร์ราเคซ จึงเห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซ ตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ

๒.๕ สรุปความเห็นในชั้นการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้ประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซ รวม ๕ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ โดยในการประชุมได้เชิญนายมนต์ชัย บุญตัน ประธานอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการสังคมกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เข้าร่วมชี้แจงกับกรมทรัพย์สินทางปัญญาด้วย สรุปความเห็นในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ดังนี้

(๑) นายมนต์ชัย บุญตัน เสนอว่า ควรเพิ่มเติมประเภทคนพิการทางการเคลื่อนไหว ในร่างมาตรา ๓๒/๔ ให้เป็นผู้ได้รับประโยชน์ตามข้อยกเว้นนี้ด้วย เนื่องจากตามสนธิสัญญามาร์ราเคซ Article 3 (C) มีการกล่าวถึงคนพิการที่มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวในการเข้าถึงสิ่งพิมพ์ เช่น บุคคลที่เป็นอัมพาตตั้งแต่คอลงมา ตัวอย่างเช่น ศาสตราจารย์ สตีเฟน ฮอว์กิง ซึ่งมีความรู้ความสามารถที่จะทำประโยชน์ได้อย่างมากมาย แต่ด้วยข้อจำกัดของสภาพทางกายทำให้ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบปกติได้ ทั้งนี้ การเพิ่มเติมดังกล่าวไม่เกินไปกว่าเจตนารมณ์ของสนธิสัญญาฯ

(๒) คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซ สรุปได้ดังนี้

(๖๖)

- ปรับปรุงถ้อยคำในหลักการและเหตุผลเล็กน้อย เพื่อให้เจตนารมณ์ในการแก้ไขกฎหมายมีความชัดเจนขึ้น

- ปรับปรุง คำว่า “องค์กรผู้จัดทำ” เป็นคำว่า “องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับ” เพื่อให้สอดคล้องกับข้อบทในสนธิสัญญามาร์ราเคซ Article 2 (c) ที่กำหนดว่า “authorized entity” means an entity that is authorized or recognized by the government...”

- เพิ่มประเภทความบกพร่องของคนพิการที่ได้รับประโยชน์ ให้รวมถึงความบกพร่องทางการเคลื่อนไหวด้วย เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของสนธิสัญญามาร์ราเคซที่รวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางกายภาพ เช่น ไม่สามารถถือหรือหยิบจับหนังสือได้

- เปลี่ยนจากการกำหนดความพิการอื่นที่ได้รับประโยชน์ในกฎกระทรวง เป็นให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การดำเนินการกำหนดประเภทของความพิการที่จะได้รับประโยชน์มีความคล่องตัว

๓. สรุปการวิเคราะห์ผลกระทบในการตรากฎหมายอย่างรอบด้าน

ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญามาร์ราเคซ อาจก่อให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

๓.๑ ผลกระทบเชิงบวก

คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือ การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นๆ จะเป็นผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวก เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ของคนพิการตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเสมอภาคและมีความเท่าเทียมกันทางสังคมในการได้รับและเข้าถึงข้อมูลทางศิลปวิทยาการ หรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งหนังสือที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

จากข้อมูลการจดทะเบียนของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๐ พบว่า ในประเทศไทยมีคนพิการทางการเห็นจำนวน ๑๘๗,๒๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๕ ของคนพิการทั้งหมด ในขณะที่มีข้อมูลระบุว่าหนังสือที่มีการจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่คนพิการทางสายตาสสามารถเข้าถึงได้ (Accessible Format) เช่น ตัวอักษรขนาดใหญ่ หนังสือเสียง หรือหนังสืออักษรเบรลล์ มีอยู่เพียงไม่เกินร้อยละ ๗ อีกทั้ง หนังสือสำหรับความผิดปกติของคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทยังมีอยู่น้อยมากและพบว่าเป็นหนังสือที่จำหน่ายในต่างประเทศเกือบทั้งหมด เช่น คนพิการทางการเรียนรู้ (Dyslexia) ซึ่งเป็นความผิดปกติของสมอง ทำให้มองเห็นตัวอักษรสลับที่และมีปัญหาในการสะกดคำ ต้องอาศัยหนังสือที่สร้างขึ้นเป็นพิเศษเพื่อให้อ่านและสะกดคำได้ ทำให้ปัจจุบันหนังสือและสื่อสิ่งพิมพ์ที่อ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ หรือเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนที่มีความบกพร่องต่างๆ มีอยู่อย่างจำกัด และนำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมระหว่างผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ทั่วไปกับผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ที่เป็นคนพิการ

นอกจากนี้ แม้ว่ามาตรา ๓๒ (๔) ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ จะกำหนดข้อยกเว้นสำหรับการทำซ้ำหรือดัดแปลงเพื่อประโยชน์ของคนพิการไว้แล้ว แต่ข้อยกเว้นดังกล่าวยังไม่รวมถึงการเผยแพร่งานที่ได้จัดทำขึ้น ทำให้องค์กรที่ทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของคนพิการไม่สามารถนำสำเนางานที่ได้จัดทำขึ้นในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ไปแจกจ่ายเพราะอาจเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และการจัดทำขึ้นใหม่ทั้งหมดมีต้นทุนสูง ต้องมีเครื่องมือเฉพาะ จึงทำให้ที่ผ่านมาคนพิการยังไม่ได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เรื่องนี้ยิ่งกว่าเดิม

สนธิสัญญามาร์ราเคซเป็นสนธิสัญญาที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการจัดทำหนังสือหรือสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบที่คนพิการทางสายตาและผู้พิการทางสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเข้าถึงได้ และอนุญาตให้เผยแพร่สำเนาของดังกล่าวให้แก่ผู้รับประโยชน์หรือองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับซึ่งอยู่ในรัฐภาคีอื่นได้โดยไม่ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ สนธิสัญญาได้กำหนดประเภทคนพิการที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์เริ่มจากแคบที่สุดที่เห็นเป็นประจักษ์ คือ คนตาบอด (blind) รองลงมาคือ คนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น (visual impairment) และท้ายที่สุดคือ คนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ (Print Disabled) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงและใช้ประโยชน์สื่อสิ่งพิมพ์ด้วยวิธีปกติ เช่น คนพิการทางการเรียนรู้ (Dyslexia) คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายจนไม่สามารถจับ ถือ หรือเปิดหนังสือได้

การปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวข้องข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการนี้ กำหนดขอบเขตผู้ได้รับประโยชน์กว้างกว่าที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนด เนื่องจากรวมถึงคนพิการที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์อยู่แล้วตามมาตรา ๓๒ (๙) ของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ คือ คนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญาหรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่น ซึ่งสอดคล้องกับสนธิสัญญามาร์ราเคซที่ไม่ตัดสิทธิประเทศสมาชิกที่จะกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์กว้างกว่าที่สนธิสัญญามาร์ราเคซกำหนดได้ ดังนั้น ผู้ได้รับประโยชน์ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงได้แก่ คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือ การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยสามารถสรุปจำนวนจากข้อมูลการจดทะเบียนของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๐ ได้ดังนี้

ประเภทความพิการ	จำนวนคนพิการ
๑. ทางการเห็น	๑๘๗,๒๔๙ คน ร้อยละ ๑๐.๓๕
๒. ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	๓๓๒,๒๙๔ คน ร้อยละ ๑๘.๓๗
๓. ทางสติปัญญา	๑๒๖,๖๐๔ คน ร้อยละ ๗.๐๐
๔. ทางการเรียนรู้	๘,๗๒๖ คน ร้อยละ ๐.๔๘
รวม	๖๕๔,๘๗๓ คน

จากข้อมูลข้างต้น ผู้ได้รับผลกระทบเชิงบวกจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายมีอย่างน้อย ๖๕๔,๘๗๓ คน ทั้งนี้ ในปัจจุบันยังไม่มี การสำรวจข้อมูลคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น คนพิการทางการเรียนรู้ (Dyslexia) หรือคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่ความบกพร่องทางร่างกายเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ ในขั้นนี้จึงยังไม่มีข้อมูลจำนวนคนพิการทางสื่อสิ่งพิมพ์ เนื่องจากตามกฎหมายไทยยังไม่เคยมีการบัญญัติผู้พิการประเภทนี้ไว้

๓.๒ ผลกระทบเชิงลบ

เจ้าของลิขสิทธิ์ส่วนใหญ่จะไม่ได้ รับผลกระทบเชิงลบ เว้นแต่เจ้าของลิขสิทธิ์ที่จำหน่ายงานในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้อยู่แล้วอาจมีรายได้จากการจำหน่ายลดลงบ้างเล็กน้อย เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้เพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการให้รวมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วย ทำให้องค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับการยอมรับสามารถเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์ในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงที่จัดทำขึ้นเอง หรือได้รับจากองค์กรอื่นให้กับคนพิการได้ โดยไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๖๘)

อย่างไรก็ดี เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบแก่เจ้าของลิขสิทธิ์มากเกินไปจนสมควร ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้กำหนดให้การกระทำที่รับช้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ต้องเป็นการกระทำที่ไม่มิวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร และได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ คำว่า ต้องเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญากรุงเบิร์นว่าด้วยการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรม (Berne Convention) (Article ๙ (๒)) ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPS Agreement) (Article ๑๓) และสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO Copyright Treaty) (Article ๑ D (๑) และ (๒)) ประกอบกับมีหลายประเทศที่ได้มีการขยายกลุ่มผู้พิการที่ได้รับประโยชน์ครอบคลุมไปถึงสติปัญญาและการได้ยินด้วย เช่น ประเทศแคนาดา สิงคโปร์ และออสเตรเลีย

สำหรับข้อกังวลในเรื่องการเผยแพร่ต่อสาธารณชนที่ไม่ใช่ผู้พิการ ตามร่างมาตรา ๓๒/๔ วรรคแรก กำหนดว่า “การกระทำใดๆดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่อง.....” เป็นการจำกัดว่าการเผยแพร่ต่อสาธารณชนจะต้องเผยแพร่ต่อผู้พิการเฉพาะที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้เพราะเหตุแห่งความพิการเท่านั้น มิใช่เป็นการทั่วไป ประกอบกับจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำซ้ำ ดัดแปลง และเผยแพร่ในประกาศกระทรวงพาณิชย์ให้มีความรัดกุมและก่อให้เกิดผลกระทบแก่เจ้าของลิขสิทธิ์น้อยที่สุด

ทั้งนี้ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ชี้แจงในการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากเจ้าของลิขสิทธิ์และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ในส่วนของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการ) เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญามาร์ราเคซ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แล้ว และภาคเอกชนมีความเข้าใจในเหตุผลความจำเป็น เนื่องจากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่คนพิการจะได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยสิทธิในการเข้าถึงหนังสือเรียนของนักเรียนพิการทางการเห็น : มุมมองของสำนักพิมพ์เจ้าของลิขสิทธิ์ โดย ดร. อิศวรา ศิริรุ่งเรือง ภาควิชาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล มกราคม ๒๕๕๘ โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่า จากสัดส่วนของนักเรียนพิการทางการเห็นเป็นจำนวนที่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มีการมองเห็นปกติ สำนักพิมพ์จึงไม่คิดว่าการผลิตหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดในรูปแบบสื่อทางเลือกอย่างอักษรเบรลล์ อักษรขยาย หรือหนังสือเสียง จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจของสำนักพิมพ์

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

๔.๑ ประชาชนจะมีการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นในเรื่องใด อย่างไร และเพียงใด หรือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

คนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นๆ จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการได้รับประโยชน์ในการเข้าถึงหนังสือและตำราเรียนต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถของมนุษย์ โดยเฉพาะงานอันมีลิขสิทธิ์จากต่างประเทศที่เป็นงานวรรณกรรม หรือสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นข้อมูลทางศิลปวิทยาการหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งหนังสือที่อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งจะได้รับประโยชน์และก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ดังนี้

(๑) การพัฒนาตนเองด้วยตนเอง คนพิการจะมีชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในสังคมนั้น มีการพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิต โดยไม่มีความผิดแผกแตกต่างมากนักกับคนทั่วไปในสังคม มีความพยายามในการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีพฤติกรรม ทำที่ความรู้สึกรู้สึกดีตลอดจนการดำเนินวิถีชีวิตที่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม

(๖๙)

(๖) การพัฒนาตนเองด้วยการศึกษา การฝึกทักษะช่วยเหลือตัวเองได้ในชีวิตประจำวัน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการวางรากฐานชีวิตของคนพิการทุกประเภท เพราะการศึกษาถือเป็นหัวใจของการพัฒนาให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ด้วยการมีอาชีพและการงานที่มั่นคง สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อการรับรู้ความเป็นไปในสังคม มีความรู้และเท่าทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว อันเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในการปรับตัว ปรับใจ ให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้โดยปกติสุข

(๓) สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้คนพิการสามารถเอาชนะต่ออุปสรรคและปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งหมายรวมถึงปัญหาที่เกิดจากอุปสรรคและข้อเสียเปรียบจากสภาพความพิการของตนเอง และอุปสรรคต่อทัศนคติของบุคคลในสังคมและบุคคลรอบข้างตลอดจนสภาพแวดล้อมต่างๆ ดังนั้น เมื่อคนพิการมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นคนพิการที่ยอมรับตนเองได้ และจะเป็นคนที่ไม่คิดว่าตนเองมีปมด้อย

๔.๒ เศรษฐกิจหรือสังคมมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เพียงใด

ประชากรถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากกว่าทรัพยากรใดๆ และเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาด้านต่างๆ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติได้มากน้อยเพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับโอกาสกับประชากรทั่วไปและประชากรที่ถูกเรียกว่า “คนพิการ” ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เปิดโอกาสให้กับประชากรคนพิการที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นๆ ได้รับความรู้ และข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ เกิดความเสมอภาค และมีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึง ศิลปะวิทยาการ มีผลให้ประชากรผู้พิการได้รับความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิตโดยทั่วหน้ากัน จึงถือเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการ ตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณา ก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา นี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)